

Pe calea progresului pe care a pășit acum patru decenii, lumea satului românesc își apropie cu încredere și temeinicie orizonturile superioare de muncă și civilizație

NOUA REVOLUȚIE AGRARĂ

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU ■

Întotdeauna, aniversarea unui mare eveniment din viața unui popor cu vechi tradiții revoluționare — cum este poporul român — a constituit un prilej nu numai pentru a evoca succesele obținute în dezvoltarea Patriei pe drumul progresului și civilizației ci și pentru noi reflecții, pentru a pași cu pași fermi și mai rezezi pe drumul trasat prin lupta învingătoare, urmat cu încredere și fermitate de generațiile mai tînere. Un astfel de eveniment îl constituie aniversarea, în această primăvară timpurie, a 40 de ani de la începerea celui mai complex și dificil proces al construcției socialiste în România — cooperativizarea agriculturii, pe baza hotărîrilor adoptate la plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 martie 1949.

Din problematîra deosebit de complexă, de a cărei rezolvare în timp a depins succesul deplin și irevocabil al socialismului în România, prin încheierea procesului de cooperativizare a agriculturii în primăvara anului 1962, vom evoca un singur aspect — acela al pregătirii de cadre și al ridicării nivelului cultural și de pregătire profesională a țărănimii, care a fost privit de către plenară drept una din condițiile fundamentale, de a cărei rezolvare depinde bunul mers al mișcării cooperatiste de producție agricolă în România.

În acest context, pe prim plan s-a pus problema pregătirii de cadre agricole cu studii superioare, pornindu-se de la teza că nu poate fi practică o agricultură rațională, proprie marii producții agricole socialiste, prin trecerea de la metodele rudimentare și învechite practicate în mica gospodărie țărănească la aplicarea în producție a celor mai noi cuceriri ale științelor agricole și biologice decît sub îndrumarea competentă a specialiștilor cu studii superioare. În acest context

(Continuare în pag. 6)

Prof. univ. dr. OPREA PARPALĂ ■

● „Speram la mai bine, dar nu visam

la altul” ■ Din dragoste pentru țogă

■ Cîntec despre pămînt și oameni

paginile 4—5

Frumusețea este primăvara sufletelor noastre

Fotografie de ELENA GHERA ■

Femeii, cald și unanim omagiu

Ne-am obișnuit ca, după prima săptămînă a lunii martie, să numim cea de-a opta zi — Ziua Femeii și să sărbătorim ființa care și-a asumat, rînd pe rînd, statutul de mamă, soră, iubită, prietenă, soție, tovarășă de ideal și de viață.

Împletim strîns recunoștința față de mama care, pentru intîia dată, ne-a învățat primele cuvinte despre lumea înconjurătoare, față de soția tandră care veghează la liniștea căminului și armonia familiei, ele fiind păstrătoarele celor mai alese valori estetice și spirituale pe care le insuflă cu har și dragoste copiilor noștri, urmașilor care vor veni după noi.

Dar rolul femeii nu se rezumă doar la aceste emoționante și mărețe fapte. Femeile reprezintă la noi o puternică forță creatoare de bunuri și valori, un factor continuu de progres, de ridicare a nivelului de trai material și spiritual al societății. Practic, nu există ramură a vieții economico-sociale la care să nu-și aducă o contribuție însemnată și femeile. În economie, comerț, transporturi și telecomunicații, sănătate, învățămînt și cercetare tehnico-științifică, milioane de femei harnice ale patriei — cărora le aducem acum un înalt omagiu — probează, zi de zi, prin susținut efort și mărele realizări în muncă, prin strădanii neîntreprinse, pricepere și dăruire, probează, spuneam, adeviunea lor unanimă la politica înțeleaptă a partidului, la programul de ridicare a României pe noi trepte de civilizație materială și spirituală.

Există chiar mari domenii ale vieții economico-sociale precum agricultura, industria ușoară, asistența medicală, comerțul și învățămîntul unde femeile ocupă o pondere mai însemnată decît bărbații, realitate ce demonstrează, o dată în plus, marele rol al acestora în dezvoltarea patriei noastre.

Perioada istorică inaugurată de revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, care a deschis calea marilor transformări revoluționare, a însemnat, totodată, deschiderea unei etape în care a crescut fără precedent rolul femeii în societate. Astfel, desființînd orice formă de exploatare și de lezare a demnității umane, au fost înlăturate pentru totdeauna și inechitățile, și discriminările care priveau rolul în societate, viața și demnitatea femeii, fapt care a declanșat mari și nebănuite energii.

Intrarea într-o etapă superioară a construcției socialiste impune, în viziunea secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, formarea omului nou, constructor conștient al orînduirii socialiste. În această marea lucrare complexă și de durată, de nobilă răspundere, sînt atrase și femeile. Viața demonstrează cu putere că societatea noastră a pus resursele și virtuțile intelectuale și morale ale femeilor în adevărata lor lumină, valoare și semnificație, consfințind, astfel, principiul egalității în drepturi a tuturor cetățenilor patriei, fără nici o deosebire.

Femeile și-au adus o însemnată contribuție economică și socială în perioada inaugurată de revoluția de eliberare socială și națională antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944. Dar rolul

(Continuare în pag. 6)

PAȘCU BALACI ■

FEMEILE

o puternică forță socială în societatea românească de astăzi

În fruntea obștii

Prețul unei zile frumoase

Dialog cu Marieta Manea, primarul orașului Predeal

— A trecut multă vreme de când răspundeți la acest telefon?

— Vreo 5 ani. Mai puțin sau mai mult.

— Nu vă mai aduceți aminte de când sunteți primarul orașului, ca să nu folosesc chiar termenul primărie?

— Foarte exact, nu! Ce contează o dată, o zi, atîta vreme cit ea nu are decît valoare biografică și, să zicem, sentimentală?

— Tocmai de aceea poate că ea contează. Sînt zile care ne hotărăsc viața, ne-o deschid și prin aceea capătă importanță și semnificații aparte!

— Dacă iau un calendar și îl răsfoiesc, s-ar putea să fi fost ziua de 9 august 1984!

— Ce-ați făcut în acea zi?

— Am adus multe flori, m-am întîlnit cu colegii. Îi cunoșteam foarte bine pentru că veneam dintre ei, dar am ținut să stabilesc o modalitate de lucru, un program și un sistem de comunicare între noi.

— Trebuie că v-ați făcut un plan de bătaie?

— Nu neapărat! Primul gînd a fost să pun perdele noi la toate geamurile primăriei, să repar ușa de la intrare, să aduc multe flori pe mese și pe pervazuri, în ideea că această instituție nu este decît o casă în care se trăiește zi de zi. Viața fiecăruia în parte și a întregului oraș.

— Presupun că ați intrat repede în miezul fierbinte al răspunsurilor pe care le cerea viața de fiecare zi a orașului?

— Nu numai că am intrat, dar m-a cuprins vîltoarea. Fără să vreau am ajuns în mijlocul ei. Un primar nu se poate închide într-un cabinet. Trebuie să iasă pe baricade. E destul să traverseze orașul și zeci de gînduri îi năvălesc în minte, oamenii vin cu ideile lor, cu tot felul de lucruri și situații și te trezești ca un dirijor care muncește din greu la armonizarea unei orchestre. Numai că în viața unui oraș,

chiar mic, armonia nu durează decît puțin. Mîine trebuie regîndită, reasezată, pregătită, trudită. Fiecare zi e și repetiție și concert.

— Deci au trecut cinci ani! Sînt aproape 1800 de zile. Ce v-au lăsat în memorie? Dar nu ideile și sentimentele. Să o luăm sistematic, pe degete, adică, Unu!

— A trecut un timp care mi-a adus o serie de bucurii. Ți se încălzește sufletul și ți se înalță privirea cînd poți spune, eu am făcut asta, eu m-am zbatut pentru ea, a fost ideea mea, am izbutit.

— Unu!

— Am deschis o secție de sucuri a consiliului popular. În momentul de față orașul Predeal pune la dispoziția locuitorilor și a turiștilor băuturi răcoritoare de foarte bună calitate.

— Doi!

— Am construit un tunel și am făcut legătura între zona Cioplea cu complexul Liliacul, trei, am construit o alee pe lîngă podul C.F.R., am înființat o gospodărie anexă, am mai amenajat o legătură între un bulevard și o stradă, am reparat vechea brutărie a orașului, am construit o secție de simigerie, una de tîmplărie, multe lucruri lipsite de măreție, dar practice, vitale în viața cotidiană a unui oraș.

— Apropo, cum e piinea în Predeal?

— Eu zic că e bună. E pe măsura noastră și oamenii sînt mulțumiți. O să o facem și mai bună. Coacem pline și pentru alte localități. Dar la număratoarea pe degete ne-am oprit undeva. În acești ani, cel mai mult m-am zbatut pentru rezolvarea unei chestiuni vitale pentru oraș: alimentarea cu apă!

— Și?

— I-am convins pe toți, am pledat, am colaborat cu specialiștii, a fost realizat un proiect și, în curînd, vom trece la fapte. Va fi cea mai mare bucurie a acestor ani.

— Cred că nu e chiar atît

de neplăcut să fii primar într-un oraș atît de calm, de curat și de odihnitor ca Predealul!

— Poate că așa este, poate că nu. Dacă ați venit cu gîndul acesta de vacanță, ar trebui să mai rămîneți o zi ca să observați că, dincolo de această atmosferă de nesfîrșită duminică de care sînt „vino-vați” cei veniți la schi și la odihnă din toată țara și din străinătate, locuitorii orașului își duc viața lor normală și muncesc cu sîrg la ceea ce au de împlinit.

— Cum vă înțelegeți cu turiștii? Prezența lor vă creează niște obligații în plus?

— Oho, și sînt teribil de multe. Orașul trebuie să arate frumos, serviciile să funcționeze ireproșabil, divertismentul să fie la înălțime, multe, multe preocupări și obligații, repetabile în fiecare zi. Mîine apar alții și dau peste hîrțile celor de ieri și spun că noi nu sîntem edili de nădejde! Fiecare vine cu pretenții și, reintors acasă, povestește cum a fost. Un eșec înseamnă un turist pierdut, plus povestea care trece din gură în gură. Deci preocuparea noastră este ca fiecare om care trece prin Predeal să revină și să mai aducă pe cineva. Din păcate, e tare greu. Obiceiuri, mentalități, probleme, criza de timp, sînt atîtea elemente care intră în calcul. Și Predealul înseamnă și Timișul de Jos și Timișul de Sus, și Malul Ursului, și Pîrîul Rece, și cabana „Trei brazi”, și multe alte locuri.

— Vine Ziua femeii!

— O zi frumoasă, cu o săr-bătoare în toate colectivele de muncă. Merg și eu în unul-două și mă bucur alături de celelalte.

— Ce visează o primărie?

— Are și vise frumoase dar și vise care n-o lasă să doarmă.

— Pentru dumneavoastră?

— Pentru mine? Nu înțeleg! Are vreo importanță? N-aș vrea să vorbesc despre asta. Dar cînd am o zi bună, cînd îmi izbutește ceva, seara mă trezesc cu gîndul la o școală nouă, la o nouă policlinică, la o piață, la o telecabină care să lege Poiana Brașov de Predeal și Sinaia, la atîtea lucruri posibile și frumoase. Mă surprind cu un zîmbet și atunci îmi dau seama că am avut o zi bună și următoarea va fi la fel.

BOGDAN NISIOIU

Pe ogoare

Greu a fost doar la început...

Mergînd pe străzile comunei Pietroasele din județul Buzău, văzînd casele noi și arătoase ale oamenilor ne gîndeam că aici, unde pămîntul este făcut să primească și să ocrotească via, unde soarele bate așa cum îi prieste viei, bunăstarea parcă e mai ușor de atins. Vom afla cit de curînd că viața bună a oamenilor de aici are la bază tot munca susținută, nu de puține ori dură, că la vie dacă faci astăzi ce trebuia să faci ieri riști să compromiți recolta atît de aducătoare de beneficii.

Prin 1953, cînd a luat ființă cooperativa agricolă de producție, oamenii erau dintre cei mai săraci. Constantin Cotună, primul ei președinte, astăzi pensionar, își aduce aminte cu ce veniseră cele 30 de familii să unească în averea colectivă: 30 hectare, din care 7 de vie, 3 pluguri de cîmp și două de vie, 3 pompe și 5 căruțe. Boii și caii erau atît de puțini, că pînă astăzi ține minte cine îi adusesese. Boii fuseseră ai lui Alexandru Chiriac, Nicolae Căpățînă și Nicolae Sandolache, iar caii ai lui Alexandru Potecă și ai Georgetei Cotună. Un hectar de familie, iar familiile nu erau atît de puține ca pămîntul. Numai familia lui Constantin Cotună era formată din ei doi și patru copii, mărunei pe atunci.

Toți ai noștri s-au înseris la gospodărie. Cum îl chema pe unul Cotună, cum îl găseai înseris: soră, cumnat, părinți și nepoți. A fost greu. Statul ne-a ajutat cu 2 hectare de lucernă, sîmînță, muncitorii de la oraș veneau să ne dea ajutor la reparatul uneltelor, trei ani am fost scutiți să livrăm la stat. Atunci, în '53, a fost o secetă că nu s-a făcut mai nimic. Pe lîngă ea, puțînul care s-a făcut a fost distrus de grindină. Am luat-o de la început. În niște case boierești ne-am încropit un sector zootehnic în care aveam cîteva oi și cîteva porci, ne-am cumpărat semănători.

Într-adevăr, ne spune ingineră Maria Petcu, președinta de azi a cooperativei, totul a fost luat de la început, mai ales în ceea ce privește via. În '62, cînd tot satul era cuprins în cooperativă, s-a făcut o plantație de vie de 100 hectare. Era vie hibridă, soiuri vechi depășite, îmbătrînită — cu ce venise fiecare. Defrisam, plantam, modernizam. Plantația a fost coordonată de Stațiunea experimentală Pietroasele, ingineră Elena Popa s-a ocupat personal de via cooperativei. De la 100 hectare, cite avea cooperativa în 1962, s-a ajuns astăzi la 250 hectare de podgorie categoria I. S-au amenajat terase prin investiții și mai ales prin muncă, ziduri de sprijin, săpături, lucrări grele pentru că nu se pretează la mecanizare. Deși anul trecut a fost critic pentru viticultură, am obținut 11308 kilograme struguri la hectar. Cîteva zile, cînd via a fost amenințată cu mănarea, s-a lucrat cu toate forțele de

dimineata pînă seara, fiecare oră conta în lupta asta. Anul trecut am obținut cele mai mari recolte din istoria unității și la cultura mare. Pentru vie a fost un an rău — ploii multe și cînd nu trebuiau —, însă recolta nu a fost rea. Au fost ani cînd am obținut și 18 tone struguri la hectar.

La Pietroasele, toți sînt specialiști în ale strugurilor, de la președinte, inginer horticultor de meserie și inginerul Miron Teșcan, specialist în viticultură și pînă la fiecare membru cooperativ. Aflăm că cea mai frumoasă vie din comună o are Constantin Cotună. Veniturile cooperativei sînt date în cea mai mare parte de vie. Numai anul trecut s-au obținut beneficii în valoare de 2,5 milioane lei prin depășirea prețului planificat de vânzare a strugurilor, datorită calității superioare a acestora; pentru că, în funcție de concentrația zahărului în struguri, prețul de vânzare al acestora variază între 3 și 7 lei. Deci, nu e de ajuns să produci struguri, ci trebuie să-i produci de cea mai bună calitate. În continuare, podgoria unității este în atenția tehnică a stațiunii de cercetări din imediata vecinătate. Tot ce înseamnă nouate în viticultură se aplică imediat și la C.A.P.

C.A.P. Pietroasele trece anul acesta printr-o nouă etapă de dezvoltare. S-a unit cu C.A.P. Șaringa, care vine printre altele și cu 250 hectare de vie, o vie care anul trecut n-a dat decît 3000 kilograme struguri la hectar. Scopul este ca întreaga suprafață de vie să dea maximum. Pentru asta trebuie din nou muncă, pricepere, dăruire. Chiorchinele de strugure strînge în el darurile pămîntului, mult soare și foarte multă muncă.

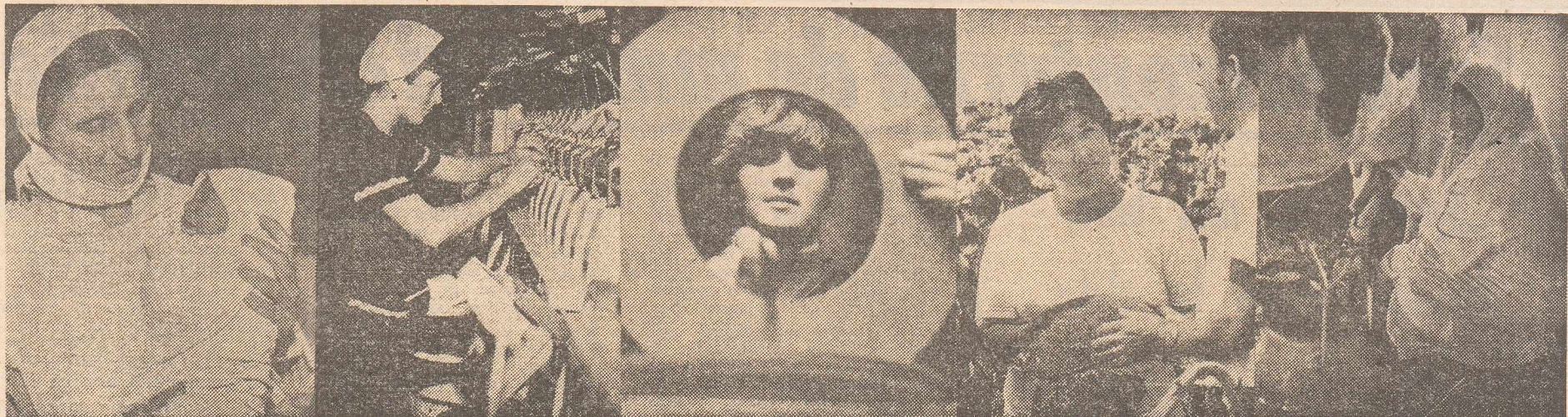
Și Pietroasele, așa cum aflăm de la Petre Mihăilă, primarul comunei, este una din localitățile din țară căreia nu-i lipsește nimic pentru a asigura cetățenilor ei o viață lesnicioasă — școli, grădinițe și creșe, cămine culturale, dispensare umane și veterinare, magazine, o unitate industrială, o întreprindere de vinificație care prelucurează strugurii cooperativei și cei produși de membrii cooperativ pe loturile personale — 510 tone anul trecut, Stațiunea de cercetare și producție viticolă, unde lucrează 22 cercetători și peste 150 de oameni ai muncii. Apa potabilă curge la robinet în fiecare casă din comună.

Vorbeam de o nouă etapă în viața cooperativei. Prin unirea cu C.A.P. Șaringa, unitatea se va mări, e necesară o nouă organizare, apropiată de cea a I.A.S.-urilor, unde ferma este unitatea de bază. Specialiștii și membrii cooperativ sînt pregătiți să lucreze și mai bine, să împingă recoltele spre cifrele maxime posibile.

OPREA GEORGESCU

Fotografie de VICTOR RADULESCU

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

La catedră

Elixir de tinerețe

Uneori, uniforme sînt prea mari. Siluete mărune, cu stingăci de Charlot, participă la o neconștientă mișcare browniană, fără scop și fără altă cauză decît temperatura foarte vie a vieții lor tinere. Bobocii. Tunși proaspăt sau cu fundite ochioase și bentițe care nu sîd pe creștet mai mult de o clipă, alunecînd dușos pe frunte sau pe umeri. Bobocii. Fără dinți sau cu dinți noi-nouți, cu ghiozdane colorate și tanțose, cu șorțulețe boțite (fiindcă nu e luni și fiindcă e ora prînzului și patru ceasuri s-au tot foit în bancă). Așteaptă cuminiți — dar mișcători! — în rînd, să plece acasă. Nu par deloc obosiți. Numai degetele au muncit din greu și acum sînt albastre, roșii, verzi, după cum a fost și tema sau desenul la care au trudit.

Au scris azi în caiete prima lor compunere. Are abia cîteva rînduri, dar nu e mai puțin temeinică. De cum invată să scrie, școlarii se grăbesc (sau sînt conduși să o facă) să-și zidească în amintire prima zi de școală. Pentru că sînt lucruri care nu se uită: prima privire a învățătoarei, timbrul unic al glasului ei, gustul primei recreații, primul rînd cu linioare, prima notă bună, prima notă rea, somnul dulce de dimineață spart de gîndul ascuțit: „la școală!”. Sînt lucruri care nu se uită. Școlarii pe care-i am în față nu știu încă să exprime toate acestea în litere. Ceea ce nu înseamnă deloc că nu le simt, gînduri zumzîind incerte prin căpșoarele lor atente și încordate de curiozitate.

„Copiii trebuie învățați să nu uite. E bagajul lor de emoții, de sensibilitate, cu care pornesc mai departe. Prima zi de școală trebuie să fie pentru fiecare copil un talisman ocrotitor pentru mai tîrziu. Îi învăț întotdeauna, în primele zile, că școala e un palat cu minuni, că abecedarul și matematica sînt cutii cu surprize, că învățătorul e un vrăjitor bun, care știe tot și vede tot printr-un ocean fermecat care pătrunde prin ziduri și prin timp. Crescînd, copiii ies din poveste lin, fără regret, descoperind o realitate la fel de frumoasă”.

Învățătoarea Lucreția Ranga stă astăzi lingă ultima serie de școlari din cariera sa, pe care-i poartă de mină dintre cărți și caiete către viață. A primit diploma de învățător cu 35 de ani în urmă la Școala normală, cum se numea pe atunci, din Deva. După absolvire, a ales apropierea de copii într-un fel mai aparte: ca redactor al unei publicații pentru pionieri. Cinci ani a bătut țara în lung și în lat scriind despre copii, despre dascălii lor, adunînd,

pentru sine, un mănunchi de modele de viață, de muncă. „Prin iarna lui '54 am plecat în Apuseni, pe urmele unei scrisori colective: cîțiva copii dintr-un cătun de moți, scriau ziarului despre ce vor ei să facă în viață. Scriau etalînd un orizont nebănuit de larg, cu o mare cutezanță a opțiunilor. M-am dus să-l văd. Școala era un fel de cabană în munte, cu două odăi, una sală de clasă, alta, locuința celor doi profesori și totodată cancelarie. Era deja noapte. A intrat o țărăncă. „Sara bună!”. Avea în spate un sac. L-a coborît binișor și din el a scos... un copil. „No, l-am adus și p-asta. Sara bună!”. Și a plecat... M-a urmărit mereu de-atunci această scenă, în care cred că am descifrat mai bine decît în orice experiență de mai tîrziu ce înseamnă menirea de dascăl și cît de aproape este ea de cea de părinte”.

Stă la catedră de treizeci de ani. Are o tinerețe — a privirii, a ținutei, a zîmbetului — care vine dintr-o mare bucurie a sufletului, din dragoste pentru ceea ce face, dintr-o vocație a dăruirii. „Nu mi-a fost niciodată greu să lucrez cu copiii. Nu, n-am oboșit. Alături de ei nu există oboseală. Sau, mai bine zis, există, dar ea încetează ca prin farmec în prezența lor”.

Nu demult, s-a schimbat poștașul în cartierul în care locuiește. La începutul toamnei, a sunat deci la ușă un om străin. „Bună ziua, tovarășă învățătoare!” De unde știa? „Toată vara v-am adus vederi și scrisori de la copii!”. Bucuria se face din asemenea frînturi de frază. Sau poate din floarea cu care vine la ușă un fost absolvent să-i spună că a intrat la facultate. Că s-a căsătorit. Că are un copil. „Astăzi îmi sînt elevi copii ai foștilor mei elevi. Regăsesc în ei imaginea părinților și asta îmi dă o curioasă senzație că timpul stă pe loc. Hotărît lucru, copiii sînt un elixir de tinerețe!”.

Lucreția Ranga a muncit o viață, inobilind cu dragostea și conștiința sa o profesie destinată parca femeii. A modela, în lutul tandru al ființelor mici, caractere, conștiințe, deprinderi și un mod drept de a vedea lumea și munca — sînt fără îndoială tot atîtea investiții de încredere. Societatea noastră acordă astfel, prin rostul esențial recunoscut învățămîntului, domeniului larg al formării oamenilor de mîine, un rol de căpătii femeii însăși, învățătoare, educatoare, profesoară, ea își continuă, pe o altă treaptă a importanței sociale, menirea fundamentală: aceea de mamă.

TANIA RADU

În laboratoare

Cu microscopul gîndului

Viorica Trandafir ar putea scrie un roman fluviu despre un singur personaj, colagenul. Dacă vrei însă s-o încurci, o înviți să vorbească despre realizările și meritele ei. Cază apăsătoare care îi vestește parca dezinvoltura. I se pare firesc că numele ei figurează pe o sută (ați citit bine, o sută) de brevete, că prima lucrare de cercetare, apoi doctoratul, și, de fapt, fiecare oră de inginerie de după semnarea zilnică a condiciilor înseamnă toate numai collagen. Ce bucurii i-a scos în cale profesia? Cumpănește cu grijă răspunsul.

„Această proteină de bază din pielea și țesuturile organismului omului și animalelor, care asigură rezistența la solicitările cele mai diverse ale mediului, permite dialize, schimburi de ioni, încă rămîne pentru mine o mare necunoscută. Oferă mereu surprize spectaculoase, deschizînd noi domenii de utilizare.”

Revista Flacăra a prezentat de mai multe ori realizările Institutului de Cercetări Pielărie și Încălțăminte din direcția valorificării superioare a collagenului din deșeurile de piele. Inginerele Viorica Trandafir, Maria Constantinescu, biologul Elena Robu, chimista Veronica Bocu, fizicianul Gabriel Zăinescu și alți specialiști ai unei puternice echipe multidisciplinare n-au mai lăsat collagenul să ia doar calea fabricării de clei sau gelatină. I-au găsit utilizări mai pe măsura calităților lui în industria de pielărie, farmaceutică, cosmetică, alimentară.

S-a ridicat vîzînd cu ochii o adevărată industrie de recuperare a collagenului din deșeurile de piele și de prelucrare superioară a lui, într-o paletă largă de componente utile vieții. Toată cantitatea necesară de material recuperat se obține în instalația pilot a Institutului de Cercetări Pielărie și Încălțăminte. Extracții, eliminarea structurilor cu efect antigenic de respingere, purificări, dialize, condiționări, sterilizări, analize, dar mai ales, multă gîndire și ingeniozitate stau la baza fabricării unor produse valoroase dintr-un balast al industriei de pielărie. Valoarea gelatinei obținută dintr-un kilogram de deșeu de piele nu depășea 6 lei. Aplicîndu-se tehnologiile puse la punct în institut, din același kilogram de deșeu se obțin produse farmaceutice și cosmetice cu mult peste 100 de lei. O recuperare și valorificare superioară cu importante efecte economice!

Aceste prime succese au deschis de altfel o autostradă largă spre alte utilizări complexe și rafinate. Pe acest drum, după cum vom vedea, inventica românească s-a obișnuit să circule numai în viteză a patra. Se știe că această proteină reprezintă

un fel de baraj în calea hemoragiilor. De aici și pînă la producerea unor bureți hemostatici n-a mai fost decît un pas al unor minți talentate. În timpul unor intervenții chirurgicale pe ochi sau stomac, tamponările rănilor puternic sîngerînde cu bureți proveniți din deșeurile de piele conduc la o coagulare rapidă a sîngelui. Din farmacii se va putea cumpăra și un burete de collagen pentru vindecarea ulcerelor varicoase. Prin labirintul de canale al materialului alb, spongios, s-a introdus xilină pentru calmarea durerilor și violet de gențiană cicatrizant. Este în curs de cercetare o matrice fibrilară collagenică destinată înlocuirii unor porțiuni mici din osul zdrobit în fracturi, ea servind ca suport ideal pentru dezvoltarea calusului.

Pînă acum, înainte de implantarea unor proteze vasculare textile, chirurgul era obligat să execute o minuțioasă pregătire a ei. Coagula singele pe suprafața interioară în vederea evitării unor hemoragii. Impregnarea cu collagen a țesăturii pe post de arteră textilă îi reduce acesteia permeabilitatea și îi sporește biocompatibilitatea cu țesuturile vecine. Se simplifică astfel protocolul operator prin folosirea unui veritabil prefabricat anatomic, numai bun de grefat fără nici o toaletă specială executată în sala de operații. Îmbibată cu substanțe antimicrobiene, ea reduce și pericolul unor infecții postoperatorii. S-ar putea crede că realizarea acestei „huse” collagenice pentru arterele textile s-a făcut bătînd din palme. „Puținele firme producătoare din lume au cercetat 10 ani pentru a ajunge la această soluție, spune dr. ing. Viorica Trandafir. Collagenul este un bun hemostatic dar, de această dată, în contact cu singele, el nu trebuie să conducă la coagulări și trombozări ale vaselor. Am reușit să-l modificăm chimic, schimbîndu-l încărcătura electrică și reactivitatea, astfel că, el nu mai produce trombi nedoriți. Preocuparea noastră constantă în domeniul modern al recuperării și valorificării acestei substanțe proteice ne-a ajutat să finalizăm aceste studii doar în 3 ani.”

Este în curs de definitivare un pansament transdermic, de fapt un plasture collagenic cu substanțe medicamentoase înglobate în el, conceput să atenueze durerile reumatice.

Știați ce reprezintă hidrolizatele de collagen? Un fel de fierțură în apă a materialului proteic în care se amestecă antibiotice, sulfamide, ca într-un cocteil. Pornind de la el, se poate realiza o gamă largă de unguente, spraiuri, ovule, tablete. Ele acționează ca substanțe cicatrizante și vehiculante de medicamente, aducînd

efecte benefice în tratarea afecțiunilor oftalmologice, dermatologice, ginecologice. Dintre acestea, în 1989, vor apărea primele pansamente gastrice Hicolat pentru ulcere. De asemenea, la Spitalul Militar din București, se află în faza de experimentare pe animale o metodă chirurgicală inedită: înlocuirea corneei vitros al ochiului cu un gel collagenic.

Aceste ultime noutăți oferite de cercetătorii pielăriei medicinale, în lupta ei pentru sănătate, sînt realizări de primă linie pe plan mondial unde collagenul este un subiect la modă. În explorarea curajoasă a unui teritoriu științific plin încă de hățișurile necunoscutului, ei nu au fost însă singuri. Au avut mereu alături pe medicii de la spitalul Fundeni în frunte cu profesorul Ioan Pop D. Popa, pe profesorul Agripa Ionescu și echipa lui, pe doctor Ana Maria Dumitrescu de la Spitalul de Ochi, pe dr. Daniela Stanciu de la Spitalul Militar, pe dr. Corneliu Zaharia de la ortopedia Colentinei, pe universitarii farmaciști conduși de prof. D. Dobrescu și, nu în ultimul rînd, pe specialiștii de la Institutul de Cercetări Chimico-Farmaceutice, Institutul de Stat pentru Controlul Medicamentului și Institutul de Cercetări Textile. O echipă științifică de vîrf a realizat produse de top.

Dar collagenul știe să lupte nu numai împotriva rănilor ci și a ridurilor. Cine poate să asigure cel mai bine prospețimea și tinerețea pielii decît tot un fragment de piele care să-și transfere substanța ei proprie, fără nici un adaos sintetic? Obrazul subțire cu collagen se ține! Cedarea conținutului lui de proteine îmbunătățește circulația sanguină, normalizează echilibrul acid-bază, revitalizează tenul. Apa din structura lui produce o hidratare a pielii conferindu-i elasticitate. O întreagă industrie a frumuseții pornind de la collagen le ajută pe femei să poarte „bujori în obrăjori”. Dr. ing. Viorica Trandafir ne prezintă noutățile cosmetice de ultimă oră, avînd la bază proteina miraculoasă stoarsă din deșeurile de piele.

„Alături de cremele, emulsiile și loțiunile întreprinderilor Farmec și Miraj, acum și Nivea va prepara o nouă gamă de creme collagenice, denumită Evantai. Sînt în curs de finalizare două cercetări de pionierat pe plan mondial. O premieră pe plan mondial este și procedeul de ionizare cu collagen, practicat deja cu succes de cosmeticienii cooperativei Igiena.”

Și totuși, pentru Viorica Trandafir, collagenul rămîne o mare necunoscută!

FLORIN CONDURĂTEANU

Spre orizonturile de muncă și civilizație

„Speram la mai bine,
dar nu visam la atât“

Iată mărturia de conștiință a lui Ilie Fulga, primul președinte al celei dintii cooperative agricole de producție din județul Argeș, înființată acum 40 de ani în comuna Mozăceni.

De când s-a pensionat vede cum se adună parcă mai repede anii, nu mai e mult până să împlinească 77, îi vede cum se adună și umbra lor cade în urmă așa cum se lungește umbra salcîmului bătrîn din dreptul porții lui, în asfințit, în zilele cu soare. Însă de cîte ori i-a trecut prin minte că asupra lor el n-ar mai avea altă putere decît să-i numere, a căutat să fugă de gîndul acesta ca de-un mal nesigur și șubred, ridicîndu-și privirea deasupra fiecărei zile și ținînd strîns hăturile, întocmai așa cum la C.A.P. Mozăceni, după ce înhamă la căruță cei doi cai, pe Mișu și pe Gheorghe, strînge hăturile într-o mină și zice frățește: hai la drum, băieți!

Ilie Fulga a fost primul președinte al cooperativei agricole din Mozăceni, înființată la scurt timp după ce plenara Comitetului Central al partidului, de la începutul lunii martie 1949 hotărîse trecerea la cooperativizarea agriculturii românești. Din vatra acestei comune mari, aflată în partea de miazăzi a județului Argeș, mai precis din satul aparținător Babaroaga, la 1907 flacăra răscoalii se ridicase și înroșise cerul în numele unei dreptăți care trebuia să se împlinească odată și odată. Acțiunea romanului lui Rebreanu, „Răscoala“, petrecîndu-se chiar prin aceste locuri. Astfel încît înființarea unei cooperative chiar aici, în șesul Argeșului — a unei cooperative agricole care s-a numărat între primele din țară — nu putea să nu aibă o semnificație aparte. Tărani din Mozăceni se aplecau asupra pămîntului lor cu o nădejde sporită, cu o nădejde nouă. Ilie Fulga: „Tata a luptat la Mărășești și a fost în proprietate, după ce s-a întors de pe front, cu 10 pogoeane. Însă am fost cu toții 9 copii și pămîntul s-a fărîmițat. În '39, cînd a venit rîndul meu să fiu concentrat, mă însuraserăm, aveam trei copii mărișori și toată nădejdea mea era pogonul pe care-l promisem de la tata. În '45, după ce ajunsesem în apropiere de Praga, m-am întors la Mozăceni și m-am ținut de pogonul acela așa cum mă agățasem odată, pe front, de-o scîndură cu care a trebuit să trec peste o apă adîncă și tulbure. Oricum am fi răsucit lucrurile, nu știu cum am fi putut să ne ținem la suprafața între mările acestei vieți ajutîndu-ne numai cu ce ne dădea pămîntul acela, mai cu seamă că el avea să fie împărțit la trei. Căci trei fete am avut și am“.

Ilie Fulga s-a înscris primul. A adus la cooperativă o căruță cu doi cai, plug cu grapă și prășitoare, o vacă din cele două pe care le avea. „Prin '50, zice el, ne adunaserăm 133 de familii. Eram o forță, numai că pămîntul pe care ne puteam dovedi hărnicia era cam puțin, doar 236 de hectare. Apoi, pe măsură ce ni s-au alăturat și alte familii, s-a mărit și

suprafața pămîntului pe care-l aveam de lucru, nefîind nici un secret că aceia cu pămînt mai mult s-au înscris ceva mai la urmă. Însă la noi cooperativizarea s-a încheiat cu un an mai devreme decît în întreaga țară, în 1961, cînd au făcut cerere toți“.

De atunci, din 1961, cooperativa stăpînește 4800 de hectare și ce s-a întîmplat între timp în cuprinsul acestor pămînturi e o poveste care lui Ilie Fulga, cel puțin i se pare senzațională. „Adevărul este că n-am visat niciodată să ajungem la producțiile de azi“, zice el, și adaugă: „Prin anii '50 am fost ajutați, bineînțeles, apăruseră și pe la noi tractoarele, dar alte posibilități de-a primi ajutor nu prea erau, ele au apărut abia pe urmă, la cîțiva ani după ce s-a încheiat cooperativizarea. Atunci cînd s-a dezvoltat și industria noastră am putut să primim îngrășăminte chimice sau tot felul de mașini agricole care ne-au ușurat munca. Unii dintre noi, țărani care nu apucasem să deprîndem multă învățătură de prin cărți, am simțit că începe să-și facă loc un alt fel de a munci pămîntul, se ridicau pretutindeni oameni școliți, care vedeau mai departe, care pricepeau mai repede și mai bine decît noi, așa că trebuia să-i lăsăm ca tinerețea și știința lor să caute în pămînturile astea ale noastre un izvor mai mare de belșug“.

Ilie Fulga a fost președintele cooperativei pînă în 1964. De atunci, această funcție de conducere a fost încredințată unor ingineri. La Mozăceni, unde primul inginer agronom a venit în 1954, specialiștii fiind întotdeauna bine primiți și ascultați. Însă ori de cîte ori s-a luat o hotărîre importantă, alături de învățătura acestora s-a aflat, cu drept de cuvînt, și învățătura țăranilor, chiar și a celor mai în vîrstă, fiindcă a fost și rămine adevărat că, la Mozăceni, a fi țăran nu a însemnat niciodată a nu avea o meserie, a nu avea o calificare. „Sigur că am știut și cunoaștem și noi multe despre mersul pămîntului, zice Ilie Fulga, dar nu poți să trăiești toată viața cu ceea ce știi la un moment dat și ești dator să te întrebî mereu dacă nu cumva altul știe mai mult. Eu am un prieten, Gheorghe Voicu, care deși e pensionar lucrează la grădină, fiindcă la anii lui se ține încă bine. Omul acesta e un legumicultor foarte priceput. Și unde muncește el, ascultă de ordinele unui băiat al lui, Ștefan, care e tehnician. Dar le ascultă pentru că-și dă seama că sînt bune, altfel nu s-ar da în lături să spună ce crede. Noi am înțeles demult că e numai în folosul nostru să avem pe cineva, aici, care să cunoască soiurile astea noi de plante care au fost inventate ori să orînduiască munca după tehnologii moderne, mai productive. Și cînd inginerul Ilie Niță, președintele de azi

al cooperativei, venit la noi în 1973, a obținut la ferma de legume o producție de 60 tone de tomate la hectar, n-am putut spune decît că și noi speram la mai bine, dar nu visam la atât. Între timp, pe pămîntul acesta al nostru, podzol, un fel de pămînt destul de greu de muncit, au fost obținute producții de peste 8000 kilograme de orz la hectar, peste 5000 kilograme de griu, peste 12 tone de porumb. Am văzut astfel că, deloc întîmplător, pămîntul poate să producă peste ceea ce noi eram obișnuiți să așteptăm de la el. Și ce întîmplare norocoasă să fi fost? Dimpotrivă, se știe că anii trecuți au fost destul de secetoși“.

În județul Argeș, prima cooperativă agricolă a fost înființată la Mozăceni și tot ea a fost cea dintii, în acest județ, care a fost distinsă cu

înaltul titlu de Erou al Noii Revoluții Agrare. „Față de anii '50, mai spune Ilie Fulga, averea obștească a cooperativei noastre a crescut de 40 de ori. Mai exact, ea a ajuns să fie acum de vreo 80 de milioane de lei. Prin munca tuturor, cooperativa a devenit tot mai puternică, mai bogată, iar faptul acesta s-a văzut neîntîrziat în viața satului și în viața oamenilor. Cooperativa a dat tuturor posibilitatea de a munci și a ciștiiga cum se cuvine. Dar, bineînțeles, unul poate primi 35 de lei la o zi iar altul 100, depinde de cît muncește fiecare. Cît despre retribuția în natură, se știe că de cîrînd s-a hotărît majorarea procentelor, la propunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu și față de adoptarea acestei măsuri ne exprimăm întreaga noastră recunoștință“.

Prin aplicarea pe scară largă a cuceririlor științei agricole și prin introducerea tehnologiilor de cultivare intensivă a pămînturilor cooperativei, întinse pe 3650 de hectare, munca oamenilor a dobîndit, treptat, strălucirea performanței iar producțiile de peste 8000 kilograme de griu și peste 20 tone de porumb știuleți la hectar au devenit argumente prin care se exprimă o realitate: că aspirațiile oamenilor s-au împlinit și s-au consolidat, în viața lor și în viața comunei, ca tot atîtea certitudini și ca puncte de plecare pentru trepte noi de progres.

„Numai anul trecut, zice Dumitru Militaru, inginerul-șef al cooperativei, am predat la fondul centralizat al statului peste 5000 tone de griu“. Prin obținerea unor astfel de producții ce răspund exigențelor noii revoluții agrare, cooperativa din Stoicanești a deschis izvoare noi ale belșugului, dar ele nu sînt singurele care dau măsura întregă a muncii tuturor celor 1300 de oameni care lucrează în cooperativă. Fermele de vaci, de oi, de păsări, adaugă medicul veterinar Florea Lăzărescu, ca și sectoarele industriale, cum spune la rîndul inginerului Gheorghe Niculescu, rotunjesc producția globală realizată în fiecare an la 160 de milioane de lei și contribuie la dezvoltarea averii obștești care a ajuns, acum, la 200 de milioane. Din perspectiva acestor izbînzii, rezultatele modeste ale primilor ani din istoria cooperativei rămîn reperate ce au marcat începutul unui drum, al unei deveniri pe parcursul căreia — după cum spune inginerul Maria Pavăl, președinta Consiliului unic agro-industrial Stoicanești — una dintre cheile succesului a fost ca fiii statului să rămînă acasă. Dar ei s-au întors, de pe la școlile pe unde au umblat, pentru că la Stoicanești li s-a creat posibilitatea de-a munci și de-a obține ciștiiguri care, de vreo 20 de ani încoace, au fost și au rămas întru totul comparabile cu cele din industrie. „La noi, ne spune una dintre cooperatoarele de frunte din Stoicanești, Vasilica Parashiv, fiecare muncă e pe banii ei, adică știi din capul locului, cînd începi să lucrezi, cît vei fi plătit. Între 10 și 15 ale lunii, fiecare își ridică retribuția. Însă e știut că o gospodărie țărănească nu se ține numai cu bani. De aceea, noi cooperatorii din Stoicanești, ne bucurăm din toată inima și ne exprimăm profunda recunoștință pentru adoptarea, la propunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, a măsurilor privind perfecționarea sistemului de retribuție în acord global. Elocventă expresie a preocupării consecutive a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru îmbunătățirea continuă a condițiilor noastre de muncă și de viață, noile măsuri de majorare a procentelor în cadrul retribuției în natură a cooperativelor au avut un puternic ecou în rîndul nostru, al tuturor celor ce muncim pămîntul aici, la Stoicanești“.

Pagină realizată de
D. CONSTANTINESCU

Din dragoste pentru toți

Acesta a fost imboldul lăuntric al celor care au constituit, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, nucleul celei care este astăzi celebra și prosperă Cooperativă Agricolă de Producție din Stoicanești-Olt.

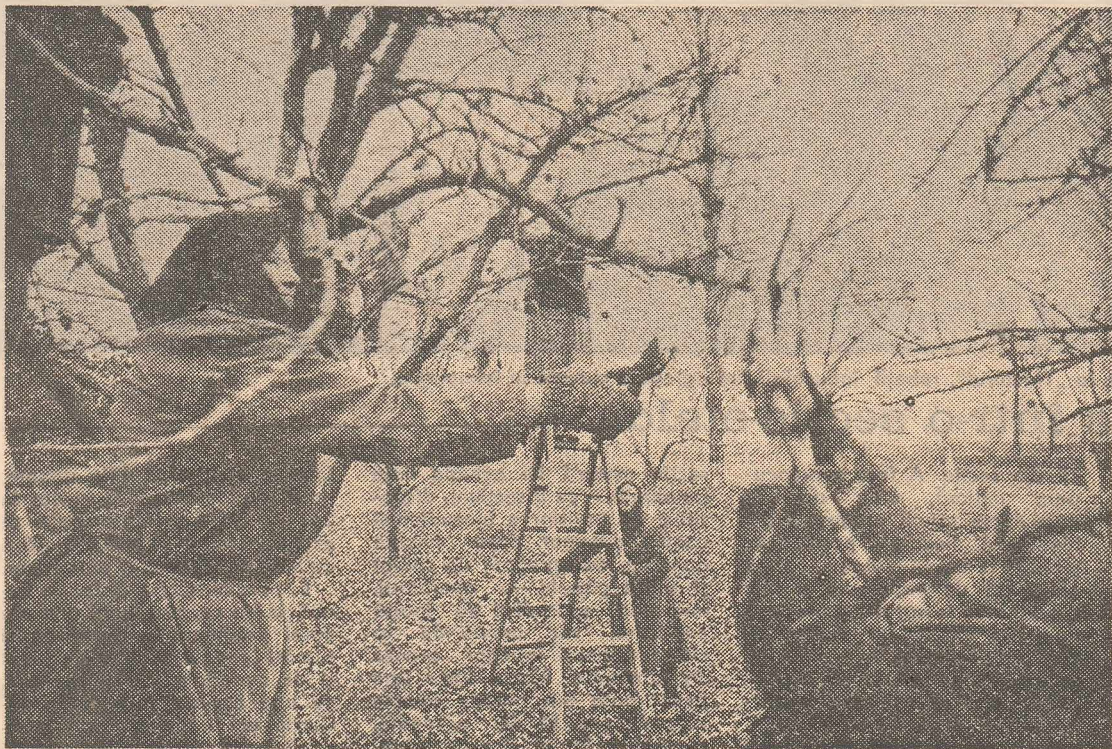
Așa s-a nimerit, ca vatra Stoicaneștilor să se ancoreze de pămîntul ce i-a fost hărăzit cu fîntini care coboară pînă la cîteva zeci de metri sub scoarța de cernoziom și loess, străbătută ici și colo de fișii de sol brun roșcat de pădure dezvelite de sub pădurile de pe vremuri. Și pentru că memoria unui trecut cîstît nu poate fi decît limpede ca și izvoarele acestor fîntini săpate cu trudă, Dumitru Tudose, Erou al Muncii Socialiste, își amintește: la 7 august 1949, la cîteva luni după istorica hotărîre a C.C. al P.C.R. privind începerea cooperativizării agriculturii, 58 de țărani din Stoicanești, județul Olt, și-au strîns laolaltă avutul, munca și speranțele, întemeind o cooperativă agricolă care era prima aici, în inima Cîmpiei Boianului, și printre primele din țară. Era un început de drum și un început de timp.

Ne aflăm astăzi la Stoicanești, nu numai într-una dintre primele dar și într-una din cele mai prospere cooperative agricole din România, iar Dumitru Tudose, președinte al acestei cooperative din 1955, ne propune să apelăm la cîteva cifre: cei 58, spun documentele anului 1949, au pornit la drum cu 219 hectare, 16 boi, 2 cai, 15 sape, 22 de furci, 3 coase, 3 greble, 13 seceri, 12 grape, o mașină de bătut porumb, 25 de pluguri și 76 fiare de plug. Valoarea proprietății obștești: 49 000 de lei. Peste un an, averea obștească se ridică la 300 de mii. „Cu vremea, adaugă interlocutorul nostru, esențială a fost ieșirea „în larg“ a oamenilor, adică prilejul de-a face agricultură nu pe-o fișie îngustă de pămînt, cum fuseseră învățați, ci pe cîteva mii de hectare“.

„Cea mai bună politică, noi, țărani, o facem în cîmp“, așa i-a plăcut și așa-i place lui Dumitru Tudose să răspundă ori de cîte ori e întrebare cum mai merg lucrurile în această cooperativă. Iar printre înțeleșurile acestei politici ar trebui să încapă, mai adaugă el, adevărul că un sat bogat înseamnă o bogăție mai mare decît a cîtorva țărani înstăriți din acel sat. Primul scîlpăt de lumină al acestui adevăr se va fi văzut chiar în ziua aceea de 7 august 1949, cînd în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu a avut loc adunarea de înființare a cooperativei agricole din Stoicanești. Pe atunci, tovarășul Nicolae Ceaușescu era secretar al Regionalei de partid Craiova și deputat de Olt în Marea Adunare Națională. Dar el, Dumitru Tudose, n-a fost prezent la adunarea aceea fiindcă se afla în armată, la Odorheul Secuiesc. Ceva mai tîrziu, cînd Dumitru Tudose se afla acasă, în permisie, și se hotărîse să facă și el cerere de intrare în cooperativă, tovarășul Nicolae Ceaușescu a venit din nou la Stoicanești, se pare că a venit pe jos de la Drăgănești-Olt, cale de zece kilometri, fiindcă drumul se desfundase și pe fîgășurile lui nu mai puteau merge nici căruțele și nici mașinile. Și a mers la o familie, la Florea Botoargă. Acela își luase îndărăt carul cu boi, se răzgîndise. Și mai ales nevasta lui, Stanca era o femeie aprigă. Erau oamenii aceia liberi să aleagă între o sărăcie sigură și un belșug promis, desigur, pentru viitor. Dar au avut încredere și pînă la urmă s-au lămurit cum ar fi mai bine. Doi băieți ai lor, Vasile și Mihai, au astăzi case arătoase, nu ca „semibordele“ în care s-au născut, și este și aceasta o bogăție, la urma urmei, să stai într-o casă mîndră și să-ți răsără soarele în geam.

Prima investiție a cooperativei a fost, se zice, o fîntină. Și de atunci pînă astăzi, cînd între comunele înstărite ale județului se numără, printre cele mai înstărite, și Stoicanești, cuvintele lui Dumitru Tudose ar avea multe să spună: „Oricite au fost, de-a lungul anilor, grijile și îndatoririle sale, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a amintit și de acest sat al nostru și, în cadrul dialogurilor sale cu oamenii muncii din țară întreagă, s-a abătut de mai multe ori pe la Stoicanești. N-aș fi crezut, dar văzînd fîntina de la vechiul sediu al cooperativei, unde acum avem o fermă zootehnică modernă, și-a amintit pînă și de acea primă investiție pe care o făcuserăm. De atunci au trecut atîția ani, s-au edificat aici un sat nou și o viață nouă, intruchipînd aievea promisiunile acelui viitor despre care vorbea țăranilor din Stoicanești tinărul activist de partid Nicolae Ceaușescu, în adunarea generală de constituire a cooperativei. Aș spune că noi, cei care trăim și muncim aici, ne-am străduit să

ale noii revoluții agrare

Cîntec despre pămînt și oameni

Trebuie să existe undeva cel mai bun pămînt din lume! Așa cred mulți, așa vor să spună cei 8 877 de locuitori ai celor 10 sate ale comunei Cornești, cea mai mare din tot județul Dimbovița, ocupînd 64 km² și 45 km drumuri.

„Cornești” își are sorgintea, poate, de la lungile păduri de corn care creșteau sub pîntelul Măgurii, prima atestare a comunei fiind din 1638. Boierul Cătuneanu (azi: sat Cătunu) a oprit cîțiva oameni aici ca să-și facă ogrăzi... Comuna Cornești s-a aflat apoi pe vechiul drum comercial cu Transilvania și, în 1884, și-a făcut prima școală. Pentru întreținerea ei, mai marii comunei au organizat cîteva bilciuri cărora le-a mers vestea.

De fapt și de drept, „Cornești” este la 40 km de București, la 40 km de Tîrgoviște și la 40 km de Ploiești, o „răscruce de vînturi” absolut înțemeiată pentru că, în toate cele patru anotimpuri, acest pămînt este răscolit de suflările aerului, cînd calde, cînd reci, cînd uscate, cînd umede.

Ștefan Răduță, primarul comunei, povestește blind și li-

niștit despre zestrea acestor locuri de parcă ar avea în fața sa niște miri ai unei cunătorii de înstărire: „Avem trei cooperative agricole, Frasin, Cornești și Cătunu, cu 3 800 ha și două ferme de stat, I.P.I.L.F. Pucioasa cu 103 ha legume și căpșuni și A.E.S.C.L. Tîrgoviște cu 33 ha solarii, o fermă piscicolă de 120 ha lăcuie apă, o Cooperativă de Producție și Archiziție, Desfacere Mărfuri, o mică industrie cu 17 secții — confecții metalice, agregate minerale, prefabricate din beton, împletituri plase sîrmă, prestări de servicii (geamuri, reparații aparate de uz casnic, tricotate). Mai avem, apoi, formația „Drăgaica” cu premiul I la ultima ediție a Festivalului Național „Cîntarea României” și o echipă de fotbal, „Gloria Cornești”, pe locul I în campionatul județean, seria I a „Daciadei”. Din 1965 s-au construit peste 1 000 de case noi; avem acum 3 462 gospodării și 1 350 elevi în școli.”

Gheorghe Chivu are 44 de ani. S-a născut aici, în satul Păstîrnacu. Este în toată puterea muncii. De fapt, n-a ple-

cat aproape de loc din Cornești. Este țaran. Și-a purtat toate ambițiile prin corespondență: a făcut liceul la serial, a terminat facultatea de horticultură de la București în 1980, la fără frecvență. S-a căsătorit tot în sat. Zice: „Am început liceul cu 2 și am terminat facultatea cu 4 copii. Cînd sînt toți, se iubesc...”

Nimic nu e mai greu decît să cîștigi iubirea oamenilor, să-i împaci pe toți. Fiecare vrea altceva, pentru el, și nu te iubește decît dacă-i satisfaci dorința. Aceste adevăruri atît de simple și eterne le știe de mult. Cînd a devenit președinte și inginer șef la C.A.P. Frasin, cu trei ani în urmă, aproape că a fost nevoie s-o ia de la început. Era mult pămînt în plus; a măsurat din nou și a început chiar de la fratele său. Apoi, a pus ordine în loturile de folosință și în gîndirea oamenilor. Apoi, între ei, a pus cinste. Apoi, i-a învățat să muncească. Așa cum știe țaranul!

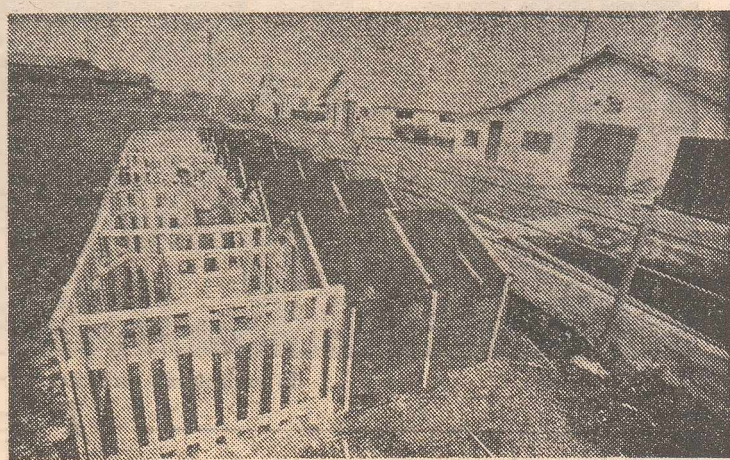
Se leneviseră. Mulți credeau că nu mai au pentru ce munci. „Că dacă nu-i al lor...” Să le pice din cer sau să-și ia singuri tot ce le trebuie.

A bătut pe la porți. Să scoată oamenii la cîmp. Unii s-au luat după el. Au muncit și noaptea. Dimineața, după muncă, i-a întrebat ce le trebuie. S-a chinuit să le facă rost ca oamenii să știe pentru ce-au muncit. Lumea a început să se miște, să vorbească: „Chivu e nebun, i-a pus la muncă...”

Ăsta e primul adevăr: au muncit de la 4 pînă seara. Zicea lumea: „bă, femeie, n-aveți stăpîni acasă de vă lasă să plecați devreme?” De fapt, își păzeau munca... „Te bleastă lumea că bagi prașila a treia” i-a zis mama lui Chivu. Al doilea adevăr: au avut porumb bun, 11 600 kg/ha și locul II în județ, anul trecut...

Sigur că există o etică a colectivității, că, pe undeva, trebuie să fie întotdeauna cineva care să țină steagul sus, cineva după care să se ia tot satul, starostele, la muncă sau la joc, la bucurie sau necaz. Și iată cum, etica starostelui devine model și mai tuturor începe să le placă să fie și să gîndească la fel ca el. Apoi, oamenii încep să fie prieteni...

Țața Ionica (Ioana M. Șer-

„Modelul Liebling” inaugurat la C.A.P. Frasin

Gheorghe Chivu, îndrăgostit de oameni și de recolte

ban, sat Păstîrnacu, 60 de ani) a avut peste 200 zile la C.A.P. Acum își i-a porumbul! Ce-a făcut? De toate: a fost la gară să încarce și să descarce îngrășăminte, să care cartofi, a plantat, săpat, secerat. Au trecut peste ea, la cîmp, și ploii, și vînt. Merge greu, o dor picioarele, și-a luat bicicletă și, așa, bate drumurile. Pleacă din zori luînd mereu în trais-tă aceleași lucruri: brînză, ceapă și ouă, cît îi trebuie o zi. Și apă, pentru că, uneori, nici pămîntul pe care umblă n-are. Viața ei, chiar este bucurie. Nu mai bea de mult vin de frică să nu se înmoaie. Are acasă 12 găini, o vacă, 2 porci. Cînd vin s-o vadă, copiii ei, duși pe aiurea, nu pleacă niciodată cu mîna goală...

Lelica Maria (Maria Cante, 52 ani) zice: „Dacă eram de la început ca acum eram cineva. N-am fost nici să cerșim nici să dăm; am muncit. Ne-am luat după Chivu; vine în lungul și-n curmezișul taralei și ne e rușine să stăm...”

Lelica (este din satul Ibrănuș) spune „Io le-am zis ălora, bă, sinteți nebuni? Dacă a zis Chivu, e așa! Am ieșit cu lanterne, felinare, să recol-tăm sfecla. E a noastră, nu?” O întreb ce avere are; zice: „Trei băieți, unul militar, altul la școală la Tîrgoviște și altul cefarist, impegat de mișcare, 15 găini, rațe, porc, vacă și ce nu mai țin minte...”

Oprea Ioana (șefă echipa D, Ioana Postîrniceanu, Constanța Cristea, Maria Petrache, Niculina Guță, Irina Antim, Silvia Veleja, Ioana Tudor (poștărița), Constanța Mitroi: „Oricînd ar fi, venim...”

Vasile Floarea. Tehniciană la vie. I-a fost greu. Într-un timp, n-avea cu ce să-i cumpere cămașă copilului să meargă la școală. Îi trebuiau mereu, puțini bani pe care îi avea pentru alte lucruri. Acum și-a făcut casă nouă...

Cînd a venit Gheorghe Chivu președinte la C.A.P. aveau furaje pentru o lună. Mai erau și împrumutați în sat. El și cîțiva oameni au început să adune befele de floarea-soarelui. Le-au dus la moară și le-au tocat. Cineva a plecat apoi la Gemenea, la 90 km de sat și a adus 5 tone de borhot de mere. Tocătura și borhotul l-au amestecat cu ceva concentrate de țărițe. Au mers așa

4 luni. Au avut ce să dea de mîncare la animale. Le-a mai și rămas. Au dat prin sat... Sătenii, s-au uitat, mai întîi, strîmb, cu teamă. Așa ceva nu s-a mai pomenit! Au venit, apoi, la cooperativă să mai ceară. Oamenii au prins curaj; munca în zootehnie a început să-și cîștige noblețea unei meserii, au apărut și eroii — „cei mai buni zootehniști” — Luminița Vlad, Nicolae Oană, Ene Gheorghita.

Ar mai fi, în încheiere, a patrulea adevăr, fără ca socoteala să se încheie aici. Tot sensul acestui adevăr vă aparține ca să fim, în mod cînstit, parteneri la cele relatate:

„Cînd eram copil, zice Gheorghe Chivu, de acasă pînă la școală și înapoi făceam, pe jos, 15 km. Aveam timp să strig în gura mare lecțiile învățate. Pe drum, adunam într-o traisă mare buruienii pentru vacă. Era treaba mea cea mai serioasă. Era grija mea, ca să-i dau să mînnin-se ca să pot să învăț. Altfel, flămîndă, făcea gălăgie...”

Acum, Gheorghe Chivu, președinte și inginer șef la C.A.P. Frasin a plecat, în schimb de experiență, lingă Timișoara, la Liebling. A văzut una dintre cele mai moderne ferme zootehnice din țară a cărei colecție de ordine și medalii este amețitoare. A revenit la Frasin, o spune, „amețit”. Mai departe nu mai vrea să zică nimic, absolut. Ca omul pornit pe fapte.

Are în mînă 4 casete video (4x180 minute) pe care are tot ce a văzut la Liebling. Va face o selecție de 20 de minute pe care vrea să o prezinte altora. Va face „ferma 2000” (un viitor subiect, poate, al revistei noastre!). Va face o pășune ideală. Îi trebuie apă, adică o mașină de irigații. „De 1 martie, chiar dacă lumea zice că-s nebun, îrig la grîu...”

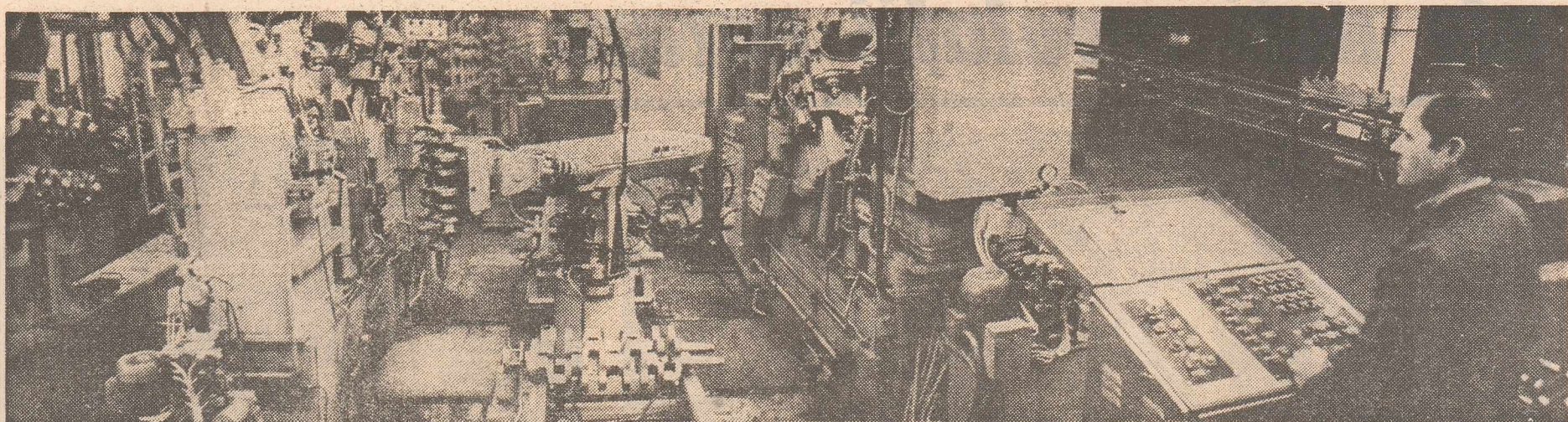
La C.A.P. Frasin, acum se modelează cartofii pentru semănat. Se taie la livada de meri și via. Se pregătesc cuștile individuale pentru vițel (model Liebling).

Vine primăvara. Nu știm încă dacă va fi blîndă sau aspră. Stelele nu ne spun încă nimic. Va trebui să ne gîndim tot la muncă. Zice Gheorghe Chivu: „Muncind, ne vom pune stelele pe piept...”

PAUL AGARICI ■

Aurul cîmpului devenit retribuție în natură

În prelucrarea arborilor cotiți de la „Tractorul”, roboții industriali sint agregate curente în tehnologie.

Popas într-o secție-etalon

Beneficiind de o veche tradiție, industria brașoveană a avut în toate etapele ei de dezvoltare ascendentul unui potențial ridicat de dotare a producției. În etapa actuală, brașovenii s-au aliniat acțiunii de punere în valoare a tuturor factorilor și resurselor de dezvoltare intensivă a producției. În acest context, modernizarea a devenit una dintre problemele de fond și de prim-plan. Au fost astfel revăzute programele

de organizare și modernizare, începându-se de la secțiile cu rol conducător. Așa se face că la „Hidromecanica” întreaga secție de turbosuflete a fost deja modernizată și lucrează la parametrii competitivi, după aplicarea citorva soluții tehnologice noi.

La „Tractorul”, se află în fază de definitivare automatizarea Secției 48-motor, după ce, mai întâi, a parcurs un amplu proces de reorganizare, prin aportul tuturor oamenilor mun-

cii din secție. A fost o preocupare majoră, s-au analizat numeroase soluții propuse, s-a identificat fiecare posibilitate tehnică a uzinei. Acum, linia automată de prelucrare a blocului-motor integral proiectată de către inteligența întreprinderii și executată în secția de autoutilări a devenit o secție-etalon, un reper pentru modernizarea și organizarea întregii uzine, proces ce va fi încheiat până la sfârșitul anului.

Care sint avantajele pentru

secția motor? Pe actuala linie automată — cu 8 secțiuni, dispozitive de transfer a blocurilor și control automat, după fiecare operație, cu agregate de spălat și suflat piesele —, operatorii, muncitori specialiști de înaltă calificare, vor urmări de la citeva panouri întregul proces de fabricație. Blocul-motor iese astfel gata din piesele trecute succesiv prin 51 de agregate, asamblate într-un flux pe o lungime de 215 m., dirijate doar de 12 muncitori, în loc de 50 ca în

tehnologia clasică. Prin urmare, productivitatea muncii crește la 237 la sută, o performanță ce exclude efortul fizic și asigură o calitate superioară a produselor.

În paralel, secția motor va beneficia de un computer, prin ale cărui programe se va dirija și urmări întregul necesar de piese și de materiale, ca și montajul, cu alte cuvinte, întreaga producție va fi dirijată prin intermediul calculatorului.

ELENA GHERA ■

(Urmare din pag. 1)

a fost lărgită rețeaua de institute agro-nomice, a fost mărită cifra de școlarizare, au luat ființă noi specialități reclamate de modernizarea agriculturii românești și, mai ales, a fost îmbunătățit fundamental și continuu conținutul învățământului superior agricol, legându-l tot mai mult de cerințele practicii, ale vieții. Semnificativ este faptul că, în anul universitar 1986/1987, facultățile de agricultură erau frecventate de un număr de 4 490 de studenți, iar cele de medicină veterinară — de 1 722 studenți, în același an universitar, numărul de absolvenți a fost de 966 la facultățile de agricultură și de 341 la cele de medicină veterinară.

În același timp, printr-o luptă susținută, zi cu zi, împotriva birocratismului și a metodelor administrative de conducere, un număr în creștere de specialiști cu studii superioare au fost îndreptați spre activitatea productivă nemijlocită, în producție, la sat, pentru a contribui nu numai la modernizarea producției agricole, ci și la ridicarea nivelului cultural al satului românesc contemporan. În felul acesta, aproape toate unitățile de producție de bază — fermele agricole — sint conduse de cadre agricole cu pregătire profesională, iar la nivelul fiecărei întreprinderi agricole de stat și cooperative agricole de producție există un colectiv de specialiști agricoli cu studii superioare, de diferite specialități, capabil să rezolve cu succes problemele complexe de conducere economică a unei întreprinderi multilaterale dezvoltate, cum este fiecare cooperativă agricolă sau întreprindere agricolă de stat.

Noua etapă de dezvoltare a agriculturii românești, care presupune o revoluționare și a metodelor de gospodărire în agricultură, reclamă noi cerințe față de pregătirea și folosirea rațională a specialiștilor agricoli.

În primul rând, aplicarea mecanismului economic bazat pe autoconducere și autogestiuie economică presupune restabilirea prestigiului, precum și creșterea competenței și autorității specialistului cu studii superioare.

Această cerință presupune crearea unui raport corespunzător între cadrele de concepție (cu studii superioare) și cadrele de execuție (cu studii medii de specialitate), ceea ce ar duce nu numai la o economie de investiții în pregătirea cadrelor, dar ar elibera un număr de cadre cu studii superioare pentru a se ocupa cu activitatea de concepție, evitând folosirea lor pentru rezolvarea unor treburi mărunte, care duc la rutină și stagnare profesională.

De asemenea, viața arată necesitatea îmbunătățirii radicale a pregătirii specialiștilor în domeniul creșterii animalelor. Rezultatele slabe încă obținute în acest sector se datorează nu numai unor deficiențe recunoscute în domeniul bazei furajere, ci și slabei competențe profesionale a specialiștilor în zootehnie.

Dar cea mai stringentă, cea mai urgentă cerință rămâne întărirea autorității profesionale a specialistului agricol cu studii superioare, obiectiv care presupune adoptarea unor măsuri ferme începând cu sistemul de planificare și până la aplicarea tehnologiilor de producție. Renunțarea la sistemul de tutelare mărunță din partea organelor ierarhic superioare, respectarea inițiativei bazate pe competența profesională și cunoașterea temeinică a condițiilor concrete de la locul de muncă de către specialistul agricol din cooperativă sau întreprindere agricolă de stat, decurg din înseși cerințele elementare ale afirmării în practică a promovării principiilor autoconducerii și autogestiuiei economice. De altfel, prin lege, specialistul agricol este reprezentantul statului în unitățile co-

Noua revoluție agrară

operatori și este chemat să aplice politica partidului de autoconducere și autogestiuie, înlăturând vechile metode de conducere, administrative, birocratice și potrivnice progresului tehnic și economic.

Pentru aceasta este însă necesară intensificarea pregătirii economice a specialiștilor agricoli cu studii superioare, paralel cu pregătirea în număr mai mare și păstrarea în agricultură a economiștilor agrari, care să constituie nucleul în jurul căruia să se polarizeze toate forțele care militează pentru autoconducere și autogestiuie economică.

Extinderea și intensificarea mecanizării agriculturii — cale principală de modernizare a acestei ramuri de bază a economiei românești — au avut ca efect apariția unei noi profesii în satul românesc — mecanizatorul agricol. Putem spune că la majoritatea culturilor vegetale de cîmp, cu grad ridicat de mecanizare, el a devenit figura centrală a procesului de producție. Corelarea numărului de mecanizatori cu numărul de tractoare și alte mașini autopropulsate (luînd în considerare și posibilitatea lucrului în două schimburi sau în schimburi prelunge) constituie o condiție esențială pentru creșterea eficienței economice a mecanizării.

Dar, așa cum puterea de șoc a unei armate nu depinde numai de numărul și calitatea ofițerilor și a subofițerilor, tot așa și succesele în construcția socialistă la sate nu depind numai de activitatea specialiștilor și a mecanizatorilor ci, în egală măsură, de puterea și calitatea țăranilor cooperatori, prin-

cipalii producători de bunuri materiale în agricultură.

Tocmai de aceea, la plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 martie 1949 s-a subliniat că, odată cu necesitatea imperioasă a formării de cadre agrotehnice și cooperatiste, se pune cu deosebită tărie problema luptei neîncetate pentru ridicarea nivelului profesional și cultural al masei de milioane de țărani muncitori. Argumentul consta în aceea că organizarea socialistă a agriculturii înseamnă nu numai lichidarea stării înapoiate a agriculturii, dar și lichidarea analfabetismului și a stării culturale înapoiate a țăranimii muncitoare. La îndeplinirea acestei sarcini erau chemate să contribuie instituțiile de cultură, oamenii de știință, scriitorii și artiștii și, mai ales, cadrele didactice de la sate, investiți cu un rol însemnat în munca de lămurire și îndrumare a celor ce muncesc la țară. În scurt timp, prin lichidarea analfabetismului, în satul românesc a fost îndeplinită o adevărată revoluție culturală. Pe această bază, organizarea și buna desfășurare a învățământului agrozootehnic la sate (care a devenit o parte componentă a învățământului public din România) până la cuprinderea practică a întregii țăranimii a înarmat-o pe aceasta cu cunoștințele necesare unui nou tip de agricultură — intensivă, reușind să obțină recolte mari, până la nivelul celor care îndreptătesc acordarea înaltului titlu de „Erou al Noii Revoluții Agrare”.

Dar, în procesul de modernizare a întregii economii naționale și de transferare a unor însemnate resurse de forță de muncă din agricultură spre îndeletnicirile neagricole, forța de muncă la sate a suferit modificări importante.

Este necesară, în primul rând, asigurarea agriculturii cooperatiste cu forța de muncă tină și de înaltă calificare, capabilă să aplice în producție tehnologii de vîrf, de mare eficiență economică, la nivelul cerințelor noii revoluții agrare, însușirea de către țăranimea cooperatistă a unui nou mod de a gândi și a munci, fiind chiar parte integrantă a însuși conceptului de nouă revoluție agrară.

De aceea, Directivele Congresului al XIII-lea al P.C.R. au prevăzut măsuri de-a dreptul revoluționare în acest domeniu. Astfel, la nivelul anului 1990, în agricultură urmează să lucreze 27 la sută din totalul populației ocupate, asigurându-se îmbunătățirea structurii de vîrstă în acest sector — cu acest scop, pentru cîincinalul în curs s-a prevăzut formarea a 590 mii persoane calificate pentru agricultură, dezvoltînd învățămîntul pe baza politehnizării și integrării strînse cu producția și cercetarea, punîndu-se accentul pe însușirea mai multor meserii, pentru a crea condițiile necesare adaptării rapide la nevoile producției dintr-o unitate agricolă multilateral dezvoltată.

Omagiu femeii

(Urmare din pag. 1)

lor în viața politică, economică și socială a cunoscut o creștere nemaiîntîlnită în istorie, în etapa inaugurată de Congresul al IX-lea al P.C.R., cînd femeile s-au implicat cu înaltă responsabilitate în crearea și dezvoltarea unei puternice industrii socialiste, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, în dezvoltarea celorlalte ramuri, în consolidarea neînteruptă a sectorului socialist în agricultură, în creșterea producției agricole.

În toată această perioadă femeile și-au adus o contribuție de seamă la dezvoltarea ramurilor industriale moderne, la dezvoltarea învățămîntului, a activității de cercetare științifică. Ele și-au asumat curajul de a acționa constant pentru introducerea în economie, în munca lor de zi cu zi, în domenii mai largi de activitate, cuceririle revoluției tehnico-științifice, au militat pentru perfecționarea, pe baze noi, progresiste, a organizării și conducerii vieții economico-sociale, a întregii societăți, pentru dezvoltarea relațiilor noi de producție, lărgirea continuă a democrației socialiste și aplicarea neabătută a principiilor eticii și echității socialiste.

Astăzi, în țara noastră, mii și mii de femei îndeplinesc cu simț de răspundere importante și variate funcții de conducere în domeniul politic, economic, social, științific, de învățămînt și cultural, dovadă elocventă a calităților și virtuților lor spirituale și morale.

Exemplul pilduitor în care vedem întruchipate în mod armonios toate aceste calități și aspirații umane, ni-l oferă, cu strălucire, prin întreaga sa viață și eroică activitate revoluționară, politică și științifică, pusă în slujba intereselor poporului, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, savantul de renume mondial care, alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu, conducătorul partidului și statului nostru, eroul încercat și strategul luminat al întregii noastre deveniri, și-a adus o contribuție mareață la progresul societății românești.

Astfel, prin aceste strălucite exemple de dăruire revoluționară, prin grija partidului și statului nostru de a transpune în viață principiul egalității în drepturi, femeile României răsplătesc, zi de zi, și pe întreaga întindere a țării, emanciparea lor fără precedent și asigurarea protecției muncii lor care este consfințită prin lege.

Unite într-un singur gînd și o unică voință în jurul partidului, animate permanent de iubirea de patrie, ele își aduc partea lor însemnată la edificarea României socialiste.

De aceea, în această frumoasă zi de 8 Martie — Ziua internațională a femeii — să nu uităm că FEMEIA este o primăvară permanentă a gîndurilor noastre. Iar gîndurile noastre cele mai bune și dragi se străduiesc să redea și să oglindească propria ei gingășie, propriul ei suflet, romantic și realist, îndurător și sfios, tandru și cutezător.

Cînd două unități economice, prin semnăturile imputerniciților lor, intră într-o relație de colaborare, ele știu că un contract care consfințește aceste raporturi devine într-un fel lege, citit în sensul juridic al cuvîntului, cit și în cel moral, nu mai puțin important. Dar între a ști și a face uneori se întîmplă să nu existe semnul deplinei identități.

Odată semnat, contractul nu se mai discută. Se execută!

L-au găsit pe acarul Păun

Ce înseamnă 70 000 lei pentru două unități economice al căror plan anual se evaluează prin cifre de ordinul zecilor de milioane? O nimica toată, s-ar putea spune. Și totuși, în jurul acestei sume inime, care reprezintă valoarea unui criostat de laborator, s-a născut o problemă care a intrat în al patrulea an de existență. Pentru elucidarea ei, beneficiarul produsului, aflat în postura de păgubaș — este vorba de **Întreprinderea de livrare a produselor petroliere (I.L.P.P.) „Peco” Tîrgu Jiu** — ne-a cerut sprijinul printr-o scrisoare adresată redacției noastre în luna ianuarie a.c. Am considerat oportun să-i dăm curs nu pentru a ne erija în factor de conciliere, și cu atât mai puțin de soluționare, ci pentru a descoperi acele mentalități, atitudini și practici care se ascund în spatele unei atari situații, întîlnită destul de frecvent, din păcate, în raporturile contractuale dintre unitățile economice. Iată-ne, așadar, în ultima zi a lunii ianuarie, la **Institutul de cercetare și proiectare pentru industria alimentară și tehnica frigului (I.C.P.I.A.F.) Cluj-Napoca** — furnizorul incriminat în scrisoarea — însoțit, la solicitarea noastră, de persoana cea mai autorizată în problema respectivă din partea beneficiarului, tehnicianul Gheorghe Cojocaru din compartimentul tehnic-investiții.

„Cît de important este acest aparat pentru unitatea dv.?” îl întreb pe tehnicianul Cojocaru înainte de a ne deplasa la I.C.P.I.A.F. „Noi nu l-am cerut. În anul 1985, Centrala PECO a avut inițiativa să comande pentru mai multe întreprinderi județene asemenea aparate care servesc, iarna, la determinarea punctului de coagulare a produselor petroliere, în special a motorinei. El ajută, la nevoie — cu alte cuvinte, dacă beneficiarii noștri reclamă — să se obțină proba că motoringa livrată de întreprinderile producătoare nu satisface condițiile convenite și, ca urmare, să soluționăm diferențele care pot apărea dintr-o asemenea situație. Asta cînd nu există bună înțelegere. Pînă acum am cam rezolvat problemele pe această ultimă cale. Dar pe mine mă interesează aparatul pentru că este din fondul de investiții și îl am pe inventar din luna noiembrie 1985, iar cînd vine controlul trebuie să-l arăt.”

Optica este confirmată de cîteva fapte. Primul. Beneficiarul a semnat în 1985 contractul cu ochii închiși, așa cum i l-a prezentat furnizorul, cu spații albe la rubricile clauze contractuale („Noi am fost oameni cumsecade pentru că am acceptat să luăm în considerare repararea aparatului, fără ca în contract să se specifice ceva la condiții de garanție și, în orice caz, cu mult după expirarea acestora” avea să replice mai târziu, pe această temă, directorul adjunct al I.C.P.I.A.F., Tiberiu Ilieș). Al doilea. „Cum spuneam, în noiembrie 1985 ne-a sosit aparatul. Pînă să ne uităm la el, am primit un telex — după cît timp, nu mi-aduc aminte — de la I.C.P.I.A.F., în care ni se spunea că criostatul a fost livrat defect și că în timpul cel mai scurt un reprezentant al furnizorului se va prezenta la noi pentru punere în funcțiune” (tehnicianul Cojocaru). „Dar să vedem optica furnizorului cumsecade: „Un asemenea telex nu trimite nici o unitate care se respectă, și este sigur că noi nu l-am expediat”. Vom afla ceva mai încolo cum se respectă I.C.P.I.A.F. Deocamdată, să reținem că tehnicianul Cojocaru nu poate argumenta preocupările imediate la I.L.P.P. Tîrgu Jiu pentru soarta acestui aparat intrat în patrimoniul unității, nici prin telexul invocat („pe

care nu l-am mai găsit”), nici prin dovezi care să ateste vreun semnal de alarmă trimis pe adresa furnizorului înainte de data de 4 octombrie 1986, deci la aproape un an de la primirea criostatului. „Totuși, în termen de garanție!”, ține să sublinieze tehnicianul Cojocaru. „În afara termenului de garanție!”, replică Tiberiu Ilieș.

Din acel moment începe cu adevărat iureșul hîrtilor și al deplasărilor. Ca urmare a acestui prim semnal, în decembrie '86 (deci nu mai înainte, căci nu i-a sesizat nimeni nimic!) I.C.P.I.A.F. răspunde: „Delegatul nostru va sosi la dv. pentru punerea în funcțiune a criostatului în decada II din ianuarie 1987”. Dar cum Tîrgu Jiu este departe de Cluj-Napoca, delegatul I.C.P.I.A.F. (care se respectă!) sosește abia în 19 martie 1987. Promisiune, intr-adevăr, respectată pe jumătate: tot a doua decadă, dar două luni mai târziu. Cum delegatul a venit doar să constate, nu să pună aparatul în funcțiune, beneficiarul n-are încotro și se mulțumește să obțină o hîrtie asigurătoare că se va schimba aparatul cu condiția ca cei din Tîrgu Jiu să asigure transportul criostatului defect la Cluj-Napoca. Cum trecuse și a doua iarnă fără ca nefuncționarea acestuia să dea prea mare bătaie de cap, abia în pragul celei de-a treia ierni, la data de 20.10.1987, îl cităm pe Gheorghe Cojocaru, „am reușit să găsim un mijloc de transport și am dus aparatul vechi la I.C.P.I.A.F. cu certitudinea că vom primi altul nou”. Și adresîndu-se apoi reprezentantului unității care se respectă: „Ne-a supărat faptul că nu v-ați ținut de cuvînt”. Cu vocea mlădioasă, directorul adjunct al I.C.P.I.A.F. ne explică ce probleme dificile au fost în acea perioadă cu aprovizionarea. Tehnicianul Cojocaru înțelege că, de, se confruntă și el. Eu înțeleg că, de, nu întîlneam pentru prima dată astfel de justificări.

Să revenim însă de la spiritul împăciuitoare din cadrul acestui dialog, la spiritul belicos care a urmat afrontului adus beneficiarului, atunci cînd acesta a fost nevoit să se întoarcă cu mijlocul de transport „fără încărcătură”. După o lună, trimite la I.C.P.I.A.F. o adresă în care conchide: „Vă rugăm să luați măsuri urgente pentru expedierea aparatului... În caz contrar, vă acționăm în judecată pentru recuperarea amortismentului”. Deci, asta îl durea în primul rînd. Clujenii acționează cu calm imperturbabil. Adică, nu dau nici un răspuns. Cînd era pe sfîrșite și a treia iarnă, iar inventarul, dacă venea, nu mai găsea, aparatul la locul lui, adică în magazie, la 16 februarie 1988, I.L.P.P. Tîrgu Jiu revine cu o adresă similară. „Chiar, de ce nu l-ați acționat pe furnizor în judecată?”, l-am întrebă în particular pe Gh. Cojocaru? „Pentru ce? Pentru un tun-cu teavă din coajă de salcîm și ghiulele de vopsea? Așa se zice pe la noi despre un lucru de nimic. Era mai mare daraua decît ocaua”. Probabil că pe asta s-a bazat și furnizorul și, desigur, pe faptul că beneficiarul nici cu contractul nu era prea bine acoperit.

Dîndu-și seama că nu are altă cale, I.L.P.P. Tîrgu Jiu schimbă tonul în următoarea adresă, trimisă abia peste alte 8 luni. După ce se repetă toată istoria, ca și cînd clujenii n-ar cunoaște-o, se scrie în încheierea: „Rugăm să țineți cont că de trei ani plătim amortismente pentru un utilaj pe care nu l-am folosit niciodată și, cu ocazia sosirii delegatului nostru pentru conciliere, vă rugăm să ne comunicați sus pe o copie din adresă termenul de livrare a criostatului”. Îndușoșiți și cu delegatul în față, clujenii pun

— sub semnătura șefului secției prototipuri, Petrindeanu Valer, înțită cu ștampila unității — rezoluția mult așteptată: „Se va termina la data de 30.11.1988”. Cum formula „se va termina” nu le-a sunat destul de sigur celor din Tîrgu Jiu, mai trimite un delegat pe data de 22.11.1988, iar I.C.P.I.A.F., pe aceeași adresă, cu aceeași semnătură și ștampilă, confirmă: „Se poate ridica pe data de 30.11.1988”. De data aceasta, beneficiarul nu mai așteaptă să-i scape norocul printre degete. („Nici n-știu cum am trecut de ultimul inventar. Numai de criostat nu m-au întrebat, cred că le-a fost greu să-l pronunțe”, îmi mărturisise, tot în particular, Gh. Cojocaru) și, a doua zi după data fixată, la 1.12.1988, trimite o autofurgoneta condusă de șoferul Ion Armășoiu să aducă aparatul la Tîrgu Jiu. Dar autofurgoneta se întoarce așa cum a plecat, șoferul explicînd că nu mai există decît carcasa exterioră, fără instalația interioară. „Nu-i adevărat, replică prompt, la discuția comună din 31 ianuarie a.c. inginerul Petrindeanu de la I.C.P.I.A.F. Șoferul ne-a declarat că a rămas cu mașina în pană în județul Alba și a lăsat-o acolo. Aparatul era gata, și vă așteaptă și acum”. Așadar, a fost găsit acarul Păun. Cunosînd șoferii, tehnicianul Cojocaru tinde să dea crezare: „Auzi, domnule, să ne facă una ca asta. Dacă este așa, îl dau afară”. Iar apoi mai blajin: „Și noi ne-am supărat pe dv. și v-am dat la Flacăra”. Mai cîrîm, reporterul întreabă: „Cum poate fi verificat faptul că acesta este adevărul?” „Simplu, nu i-am pus ștampila decît pe delegație, nu și pe foaia de parcurs. Iar ștampila rotundă nu se pune fără aprobarea mea sau a tovarășului director”, răspunde inginerul Petrindeanu.

Atmosfera se destinde, opoziției se impacă din nou, tehnicianul Cojocaru i se oferă drept amintire din partea firmei care se respectă un frumos calendar de perete. Primește și eu unul, dar în mod intenționat îl uit acolo. Coborîm din biroul

directorului cu toții în secție. Aparatul este pus la vedere, arată frumos: „Are și îmbunătățiri, căci a fost prezentat la TIB '88”, își vinde marfa inginerul Petrindeanu. Tehnicianul Cojocaru este, în fine, fericit. „Să-i facem o probă de funcționare”, intervine eu. „Merge perfect, dar acum nu avem curent în secție”, replică Valer Petrindeanu. „Nici nu mai trebuie să trimiteți mașina să-l ridice, intervine cu amabilitate directorul adjunct. Îl ambalam frumos și-l expediem cu trenul. În maximum o săptămînă îl aveți”. Gheorghe Cojocaru este și mai fericit, iar reporterul bucuros că a dat o mină de ajutor la rezolvarea problemei. Directorul adjunct își exprimă regretul că s-au întîmplat toate acestea, a folosit și puțină cenușă afirmînd că nu sînt lucruri firești, dar furăți cu plaușul și măcinați de greutate au mai neglijat aspectele mărunte, care, este adevărat, n-au fost lipsite de importanță și pentru beneficiar. În concluzie, sincere regrete.

Ne despărțim cu toții aproape îndușoșiți. Tehnicianul Cojocaru ia calea Tîrgu Jiuului să-și aștepte aparatul, iar eu mă gîndesc în ce altă întreprindere să merg, că n-are rost să critic niște oameni cumsecade. Amîndoi parcă aveam un sentiment de culpabilitate că am necăjit niște oameni atît de amabili și respectabili...

...Peste trei săptămîni, adică cu 10 zile înaintea apariției acestui articol, primim la redacție de la I.L.P.P. Tîrgu Jiu mesajul că aparatul n-a ajuns la beneficiar, precum și o fotocopie de pe foaia de parcurs a șoferului Armășoiu, pe care se află imposibila ștampilă rotundă a I.C.P.I.A.F. și o declarație sub semnătura „acarului Păun” în care se spune: „Au pus aparatul pe un banc de probă și nu mergea. Desfăcîndu-i carcasa, au constatat că avea piese lipsă”. Să fi fost provocată acea pană de curent din 31 ianuarie a.c.? În orice caz, deocamdată, acarul Păun a întors macazul. Împotriva cui? Vom vedea.

VIRGIL SIMION ■

Dintr-un buzunar în altul

La Fabrica de celuloză și hîrtie Palas-Constanța, contractele încheiate cu alte unități economice sînt scrise, de bună seamă, chiar pe hîrtia produsă aici. Cum spune inginerul Mircea Timofte, directorul fabricii, aproximativ o treime din producția anuală e reprezentată de produse noi și modernizate, lansate în fabricație ca urmare a contractelor de cercetare încheiate cu Institutul de specialitate din Brăila. Respectarea riguroasă a clauzelor acestor contracte privește însă nu doar numărul sortimentelor, ci și calitatea noilor produse. „Mai bine de jumătate din hîrtia de scris și tipărit pe care o fabricăm, spune directorul, e destinată exportului. În '88 am reușit să depășim cu 10 la sută sarcinile de export iar pentru acest an se prevăd creșteri și mai importante în această direcție. Adaug că noi fabricăm și hîrtie specială de ambalaje, pentru industriile ușoară, alimentară, construcție de mașini. În total, producem cîteva sute de sortimente de hîrtie într-un an”.

Pentru a-și realiza producția într-o gamă sortimentală atît de bogată, fabrica încheie

în fiecare an mai multe sute de contracte de aprovizionare cu materii prime și materiale. „Secției noastre de celuloză, ne spune inginerul principal Ion Fișie, îi sînt necesare într-un an 25 000 tone de paie de grîu, pe care le aducem din județele Constanța și Tulcea. Încheiem contract cu o unitate de achiziții și transport, care la rîndul ei face contracte cu unitățile agricole. Paiele sînt aduse și depozitate aici, la fabrică, pe o platformă special amenajată. Pe noi ne costă 1 leu kilogramul și n-avem alte griji, întrucît colaborarea decurge foarte bine. E adevărat că în urmă cu trei și cu patru ani ne-am cam chinuit, dar în ultimii doi ani n-am avut de ce să ne plîngem. Se înțelege că singura noastră grijă, în această privință, este ca anul agricol să fie bogat. Dacă e secetă, apar probleme și pentru noi. Cît despre alte materii de bază în fabricarea celulozei, și anume clorul, pe care-l primim de la Borzești, și sulfatul neutru de sodiu, pe care ni-l trimite combinatul de la Valea Călugărească, putem spune că întotdeauna contractele au fost onorate integral”.

D. CONSTANTINESCU ■

Această secție produce însă numai 25 la sută din celuloza necesară. Pentru ca fabrica să poată produce hîrtie la întreaga ei capacitate și potrivit planului, ea mai primește celuloză de la Brăila, de la Dej și de la Drobeta-Turnu Severin. Întrucît cu acești furnizori colaborarea e de amploare și permanentă, se încheie cu ei un contract pe durata unui cîcinal iar în fiecare an se face un contract adițional, care e foarte simplu, el prevăzînd doar cantitățile de celuloză ce urmează a fi livrate pe anul respectiv. În acest fel, zice inginerul Ion Fișie, lucrurile se simplifică iar oamenii pot să se concentreze asupra aprovizionării fabricii cu o mulțime de alte materiale, la fel de importante. În afară de celuloză, mai e necesar caolinul, care dă opacitate hîrtiei, acesta fiind adus de la Miercurea Ciuc și de la Rebrîșoara-Cluj. Contractele, ni se spune, au fost onorate integral. Sulfatul de aluminiu e adus de la Tîrnăveni și contractele au fost de asemenea respectate în întregime, ca și cele pentru înălbitorii optici primiți de la „Sintofarm” București.

Între cele 600 de contracte de aprovizionare și cele cîteva zeci de contracte prin care fabrica livrează beneficiarilor ei hîrtia pe care o produce, se află însă și unele despre care nu s-ar putea spune că au fost „onorate integral”. Valentina Pascal, jurist-consultant fabricii: „Am avut și avem, bineînțeles, și litigii. Întreprinderii Guban din Timișoara și celei de mase plastice din București a trebuit să le plătim, de exemplu, vreo 2 milioane de lei. Cauza: ne livrasem întregii cantități contractate de hîrtie antiaderentă. Acest sortiment de hîrtie se folosește la fabricarea pielii sintetice. Or, noi, primim hîrtia aceasta de la Buzeni și o supunem unor prelucrări suplimentare. Prin urmare, cel de la Buzeni ne-au plătit la rîndul lor un milion și mai avem acum două dosare în curs, prin care cerem penalități de încă un milion și jumătate. Nu punem în discuție dreptul celor de la Guban-Timișoara de a ne fi cerut penalități. Și ei au plătit ori ar fi putut să achite penalități față de un beneficiar al lor ca Întreprinderea „13 Decembrie” din Sibiu, de exemplu. E adevărat însă, în același timp, că întreprinderea din Buzeni spune că nu ne-a livrat întreaga cantitate contractată cu noi pentru că i-a lipsit celuloza pe care trebuia s-o primească de la Dej. Iar cei de la Dej pot spune că le-a lipsit soda pe care o așteptau de la Ocna-Mureș. Litigiile acestea seamănă, în bună parte, cu trecerea aceleiași sume de bani dintr-un buzunar în altul. Or, problema principală nu este de-a învîrte de colo pînă colo aceiași bani, ci de a face din sporirea valorii materiilor prime o dovadă a competenței tehnice, de a realiza produse de calitate superioară și în condiții de eficiență economică. Acesta e cel mai sigur mijloc de-a preveni litigiile și de-a nu ajunge să plătești penalități din beneficiile unității. În ce ne privește, pentru că tot fabricăm hîrtie, ne străduim să și respectăm ceea ce rămîne scris pe ea, cînd încheiem un contract”.

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ **Procuratura generală a Republicii Socialiste România — Direcția judiciară pentru cauze civile** ne face cunoscut că, împotriva hotărârilor judecătorești pronunțate în cauza la care se referă petiționarul Nicolau Aurel, domiciliat în Constanța, bd. Tomis nr. 275, bl. T5, sc. B, ap. 17, s-a declarat recurs extraordinar, dosarul fiind în curs de soluționare la Tribunalul Suprem.

■ În configurația hidrografică a cartierului Cringăși a apărut un „riu”, atestat documentar din octombrie anul trecut. „El s-a format prin spargerea unei conducte subterane de apă. Numărările intervenții la uși avizate n-au izbutit să curme traseul acestuia. Așa că, locatarii bine intenționați au improvisat un diguleț și au îndreptat șuvoiul de apă către căminul de canalizare din apropiere. Astfel, el poate curge nestingherit, la canal, fără a mai amenința fundația blocului.” Aceste date succinte ne-au fost furnizate de **Bădescu Magdalena din București**, strada Izbinda nr. 2b, bloc 101, cartierul Cringăși. Digulețul îi poate liniști pe unii, dar apa cine o plătește?

■ **Jurea Constantin din Roman**, str. Anton Pann, bloc 18, ap. 38, se arată îngrijorat de starea trotuarelor de pe strada sa. „Oricând, fie că e zi sau noapte, viața noastră, a pietonilor, poate fi pusă în primejdie. Cu toate că edilii orașului au promis remedierea lor încă de astă-vară, până acum nu s-a schimbat nimic: nici pe ici, pe colo, nici prin părțile esențiale!”

■ Bucuria de a fi descoperit un anunț în ziarul local, „Flamura Prahovei”, referitor la repararea frigiderelor la domiciliu, de către unitatea „Service-Coop”, a fost de scurtă durată pentru **Bărbăntău Păuna din Ploiești**, str. Pădurii nr. 11 B. „Am format numărul de telefon și am lansat comanda. La câteva săptămâni vine acasă, din partea cooperativei, Stoica Viorel. După ce constată că motorul și termostatul sunt arse, îmi perchece o taxă de 2250 lei fără a-mi elibera vreo chitanță. Cu toate că înlocuiește motorul cu un altul reboinat, acesta nu are o viață mai lungă de câteva zile. Această soartă o au și celelalte două care i-au urmat. Nemulțumită, m-am adresat conducerii și ziarului. Drept răspuns, îmi răspund că unitatea s-a desființat, iar Stoica Viorel nu mai lucrează acolo.” Să fie acesta un răspuns „avizat” care să acopere suma încasată pe nedrept? Așteptăm măsurile urgente ale UCCOOP Prahova.

■ „Comisia județeană de expertiză medicală a stabilit trecerea la gradul unu de invaliditate pentru **Mircescu Ion** din Piatra Neamț, str. Progresului nr. 42, bl. D16, în urma unei reexpertize medicale.” Răspunsul vine din partea Direcției Județene pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Neamț.

■ „De mai bine de zece ani, de la darea în folosință a blocului, și până în prezent, cu mici excepții, urcăm și coborim, zilnic, cele unsprezece etaje. Și nu pentru că el n-ar fi dotat cu lift. Nu! Sint chiar două. Dar cu program „special” de funcționare. Primul, are ca termen de utilizare două până la trei săptămâni pe an, după care intră în revizii generale, capitale etc., iar noi, în luni de așteptări, suferim și sesizări. Al doilea, merge pe... hirtie, dar nu și-n realitate. Motivul? Lipsa de subansamblu.” Epistola este semnată de **Negoită Marin din Sfintu Gheorghe**, în numele „alpinistilor” din blocul 31 de pe Alea Hârniceii.

■ **U.G.S.R. — Consiliul județean Maramureș** comunică petentului Radu Aurel din Baia Mare, str. George Cosbuc nr. 39, ap. 56, că la întreprinderea Textila Baia Mare s-a renunțat la schimbul IV, înființat pe o perioadă determinată, în vederea bunului mers al procesului de producție.

■ Nu de puține ori, ne scrie **Pojar Maria** din București, str. Prelungirea Ferentari nr. 52, bl. A, sc. 1, et. 3, ap. 12, dătorită unor afecțiuni reumatice am fost dusă, mai mult pe brațe decât pe picioare, la băile sărate de la Ocna Mureș. Și, „de fiecare dată

m-am simțit mai bine. Ce păcat însă, că nu există mai multă grijă din partea factorilor locali pentru renovarea clădirilor și pentru înlocuirea instalațiilor vechi, pentru întreaga zonă. Chiar și sfera rețelei comerciale lasă de dorit. O cantină-restaurant, o patiserie și cofetărie ar îmbunătăți cu mult condițiile de cazare. Cred că e păcat să se lase la voia întâmplării un asemenea izvor de sănătate!”

■ „Sint invalid de război și de o bună bucată de timp îmi comand pantofi ortopedici la întreprinderea de proteze și ortopedie din strada Negustori nr. 8. Nu știu căru fapt să-mi explic unele necazuri pe care le am în ultima vreme. Sint mai bine de nouă luni de când am promisiuni ferme că voi primi încălțările. Nici după repetate apeluri telefonice nu am reușit să-i conving să mi le expedieze, mai ales că, din cauza încălțămintei neadecvate am suferit un accident.” (**Dantus Constantin din Buzău**, str. Unirii nr. 3, bl. E1, sc. B, ap. 40). Ne surprind aceste rînduri, întreprinderea respectivă fiind cunoscută prin promptitudinea sa în rezolvarea unor astfel de cazuri. Sperînd că e vorba doar de un accident, rugăm conducerea întreprinderii să privească așa cum ne-a obișnuit, sesizarea dv.

■ Referitor la o serie de ne-reguli produse de lucrătorii C.F.R. din stația Timișoara Nord, la trenul 2669 din 24 noiembrie 1988 și sesizate redacției de către **Mihalchicioaie Vasile** din comuna Periam, județul Timiș, **Regionala C.F. Timișoara** ne comunică că, în mare parte, aspectele reclamate în scrisoare se confirmă. Pentru abaterile produse a fost sancționat disciplinar personalul implicat, începînd de la lucrătorii direct vinovați și pînă la organele de conducere din regională, pe scară ierarhică, cu retragere de trepte de retribuire și retrogradări în funcție, în conformitate cu Statutul disciplinar M.T.Tc.

■ **Mesaroș Emil** domiciliat în București, str. Zece Mese nr. 8, intrigat de practica comerțului condiționat ne trimite următoarea scrisoare: „Recent am cumpărat cartea lui Heinrich Böll, „Fotografie de grup cu Doamnă” (Librăria Kretzulescu) împreună cu „O lume în cîntec — Angela Moldovan” de Aura Matei-Săvulescu. După ce le-am citit mi-am dat seama cit de interesantă este ultima și că nu era cazul să ne fie vindută astfel.” Ați avut noroc. Dacă se întâmplă să fie lipit „Manualul betonistului” și dv. ați fi fost timplari?

■ „Am petrecut 18 zile în stațiunea Băltărești — Neamț (despre care Flacăra a scris ani în urmă), într-un mediu ambiant, plăcut și reconfortant. Tratamentul adecvat, optimismul molipsitor al medicului Călin Constantin și serviciile ireproșabile, supraveghetele îndeaproape de Micu Vasile, ne-au menținut un tonus ridicat”. Cuvintele de bine vin din partea lui **Ibrian Toma din Bacău**, str. Neptun nr. 2, fiind, totodată și o invitație pentru cei ce nu cunosc încă acest loc.

■ „Urmare scrisorii adresată revistei de către Botezatu Ioan din comuna Căiuți, județul Bacău, din care rezultă că a solicitat înscrierea la pensie pentru munca depusă și limită de vîrstă, pe considerentul că este foarte bolnav, **D.J.P.M.O.S. Bacău** îi face cunoscut că, trebuie să se prezinte cu actele medicale, pe care le detine, la Ocolul silvic — Căiuți spre a fi analizate. Dosarul de pensie va fi depus de delegatul unității la Oficiul de pensii de stat din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

■ **I.T.A. — Alba** prin răspunsul expedit petentului Nită Nicolae din Benic, face precizarea că transportul elevilor pe toate traseele se va efectua separat, la ore adecvate.

■ „Mă numesc **Malei Prișup** și locuiesc în Focșani, Alea 1 Iunie nr. 4, bloc B5, sc. 6, ap. 101. Am un nepot care și-ar fi dorit foarte mult un acordeon. Cum se apropia ziua sa de naștere am cumpărat unul, produs de întreprinderea de instrumente muzicale „Doina” ce aparține

Scrisoare comentată

Să nu le amestecăm!

În cuvinte calde, pornite cu adevărat din inimă, semnatul unei dintre scrisorile sosite de curînd la redacție, zugrăvește orașul în care trăiește, **Sinnicolau Mare**, „o localitate de cîmpie din județul Timiș unde, în ultimii ani s-au construit multe întreprinderi noi și blocuri foarte frumoase, cu magazine la parter”.

Pînă aici, toate bune, numai că, ceea ce se întîmplă în aceste magazine aparținînd I.C.S.M., este o altă poveste și sintem întru-totul de acord cu expeditorul (**Demian Dumitru**, str. Panselor nr. 1, bl. 8A, sc. B, ap. 3): povestea meriță depănată spre știința celor ce, poate, n-o cunosc.

„Pe data de 10 februarie merg la Autoservirea nr. 2 ca să-mi cumpăr țigări. Cer două pachete „Bucegi”, țigările mele preferate. Mi se pretînd 12 lei, cu 3 lei mai mult decît costul celor două pachete și întreb pentru ce trebuie să plătesc această diferență. Vinzătoarea îmi răspunde că la fiecare pachet „Bucegi” și se dă o țigară „Golf” și una „Snagov” (fără filtru).”

Socoteala ar fi, dacă am înțeles noi bine, următoarea: un pachet de țigări „Bucegi” — 4,50 lei, o țigară „Golf” — 1 leu, o țigară „Snagov” — 0,45 lei, total — 5,95 lei. Spre a nu se mai „încurca” cu măruntșul, vinzătorii trec direct la cifra rotundă — 6 lei. Să fie, oare, o concepție originală, „tip Sinnicolau Mare” de a participa la campania pe care atîtea organizații mondiale o ducă contra fumului? Nicidecum! Parcurgerea următoarelor rînduri ale scrisorii lui Dumitru Demian ne convinge că nu-i vorba decît de o banală formă de vinzare condiționată, ce merge, cum veți vedea, pînă la sfîșierea celui mai elementar simț al datoriei și respectului față de cetățean.

„Am cerut „condica de sugestii și reclamații” de la tovarăsa casieră, care m-a trimis la șeful de unitate, Heim Eduard. Ii spun păsul meu, însă acesta îmi răspunde că nu-mi dă condica; n-am decît să mă duc la direcția I.C.S.M., că el așa a primit dispoziție! La ieșirea din magazin am mai fost luat și peste picior de vinzătoare — Ei, ai primit „condica”?”

Pe bună dreptate cetățeanul se întreabă și ne întreabă de ce această „Condica de sugestii și reclamații” stă ascunsă undeva, prin birouri. Răspunsul ar trebui dat de tovarășii care se ocupă de comerțul din Sinnicolau Mare. Numai că aceștia — înțelegem din aceeași scrisoare — sint, cel puțin pentru moment, preocupați de o cu totul altă problemă. Iată cîteva rînduri edificatoare: „Două duzini de chibrituri a 5 lei se vînd împreună cu un calendar care costă 10 lei. Ciocolată de 8,75 lei nu poți cumpăra decît împreună cu calendar, 10 pachete de țigări „Carpați” sint însoțite, obligatoriu, de același calendar. Pe acest omniprezent calendar este fotografiată echipa de handbal... „Comerțul” Sinnicolau Mare! Dar, ce ne facem — ne scrie cu umor corespondentul nostru — că pînă la sfîrșitul anului va trebui să cumpărăm o grămadă de calendare! Ce o să facem cu ele?”

Asta cam așa e, fiindcă, în mod logic, fiecare dintre noi are nevoie de un singur calendar pentru întreg anul. Ce-ar fi — e o propunere — dacă băieții (cu siguranță zăbraveni) ai echipei de handbal s-ar fi așezat pe teren, prin forțe proprii? Și ce-ar mai fi, dacă tovarășii însărcinați cu bunul mers al comerțului în Sinnicolau Mare s-ar ocupa de altceva decît de lansarea echipei favorite? Să se ocupe, adică, de comerț — și nu oricum, ci cu spiritul de răspundere pe care-l reclamă desfășurarea unei asemenea activități. E bine să nu le amestecăm!

LIANA MOLNAR

ne de Combinatul de prelucrarea lemnului din București din str. Cascadelor nr. 26, sectorul 6. Dar nu mică mi-a fost surpriza cînd, arătîndu-l unui specialist mi-a spus că are un defect din fabricație și nu se poate cînta la el. Carcasa avea un viciu de construcție. Verdictul cooperativei Prestarea a fost că nu poate fi reparat. Deci să mă adresez numai producătorului ca să i se schimbe carcasa. Dar... ziua aniversară a trecut de mult, nepotul nu și-a primit cadoul iar eu aștept, cu încredere un răspuns!” Răspunsul n-ar fi însă suficient, așa că apelăm la conducerea întreprinderii să vă dea un acordeon care să cînte.

■ **Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Ploiești** a soluționat favorabil scrisoarea petentarei Hartman Elisabeta din Ploiești, str. Democrației nr. 38, prin atribuirea unei garsoniere, situată în str. B.P. Hașdeu nr. 10, bloc 1.

■ **Pascu Ion din Tecuci**, str. Tecuciul Nou, nr. 113, județul Galați, constată cu părerea de rău „baia comunală care a funcționat anul trecut, e drept doar cîteva luni, a fost desființată. Deși nu cunosc motivele sint convins că reînființarea ei ar fi o soluție pentru marea majoritate a localnicilor”.

■ „Vă facem cunoscut că schimbarea numărului de apel s-a executat conform articolului 7.4.9. din instrucțiunile de exploatare privind telefonii urbane. Ne cerem scuze pentru neajunsurile create privind comunicarea eronată a noului nu-

măr, precum și înscrierea greșită a acestuia la serviciul special o31”. Răspuns primit din partea **M. T. Tc.** pentru **Stănescu Nicolae** din București, str. Ghimpați nr. 23, bl. 2, et. 2, ap. 73, sectorul 5.

■ Dacă întîmplător aveți neșansa să achiziționați, de la magazinul I.D.M.S. din Soseaua Pantelimon un acumulator defect, produs de întreprinderea electrică Bistrița, să nu vă necăjiți. Cel mult să rămiți mult de uimire, ca și petentul **Cautis Fănică din București**, str. Urzicieni nr. 7, bl. C9, et. 2, ap. 26, sectorul 4, la sfatul venit chiar din partea furnizorului: „Cumpărați un altul, că întreprinderea noastră livrează foarte multe acumulatori pe piață și poate aveți norocul de unul bun.” La așa marfă, așa răspuns!

■ **Ciuculescu Ilie** din orașul Călan, județul Hunedoara ne arată în scrisoarea trimisă la redacție că desi s-a mutat într-un apartament din fondul de stat, acesta nu poate fi racordat la rețeaua de gaz metan, întrucît trebuie să predea în schimb butelia de aragaz, obiect pe care însă nu-l are. De aceea, **Consiliul popular al orașului Călan** îi răspunde că au fost obținute aprobările necesare ca apartamentul petentului să fie racordat la rețeaua de gaz metan. Încă o lovitură dată birocrăției, motiv pentru care mulțumim și noi Consiliului respectiv.

Pagină realizată de MARIA BOGDAN

Poșta redacției

Androneșcu Virgil — Craiova: Am comunicat editurii observațiile dv. ● **Burlibașa Ionel — Galați:** Conform Legii 5/1973, calculul chiriei se face din cîștigul mediu realizat în ultimele 12 luni. ● **Stratu Valentin — Bacău:** Funcția de bibliotecar principal poate fi ocupată de către absolvenții cu examen de diplomă ai institutelor de învățămînt superior cu o vechime minimă în specialitate de 8 ani sau de către absolvenții liceelor de cultură generală cu studii postliceale de bibliotecari și o vechime minimă în specialitate de 7 ani, indiferent de categoria bibliotecii. ● **Ciopala Lăcrimioara — Bacău, Moș Nicolae — Zalău:** Puteți obține informații la Centrul militar județean. ● **Bălan Dumitru — Tirgoviste:** Numai la biroul P.I.R. din unitate puteți afla. ● **Baban Nicolae — București:** Răspunsul primit de la Ministerul Sănătății era corect. ● **Floarea Ioana — com. Valea Danului (Arges):** Prezența la Oficiul de asigurări sociale și pensii de stat din Pitesti, str. 1 Mai nr. 32 copia actului de naștere; copia actului de căsătorie cu primul sot și cu al doilea; copia actelor de deces ale ambilor; decizia de anulare sau suspendare a pensiei după primul sot; cerere pentru reînscrisoare la pensie; declarație tip. ● **H.M. — Galați:** Într-adevăr, trebuie să luptați, dar vă sfătuim să cereți ajutorul unui avocat. Așteptăm să ne scrieți că ați reușit să dovediti adevărul. ● **Manea Monica — Galați:** Nu stim. ● **Mihailă Agatia — București, Spiridon Bița — Fetești:** Nu vă încadrați în prevederile legale. ● **Fieraru Angela — Craiova:** Sperăm că măsurile luate au dus la realizarea lucrărilor de reparație în cursul lunii februarie. ● **Anghel Verona — București:** Evaluarea construcțiilor expropriate și demolate se face în conformitate cu prevederile Decretului 467/1979, ținîndu-se seama de suprafața construcțiilor, lungimea împrejmuirilor, materialele folosite, starea de întîrire și vechimea acestora, la care se adaugă valoarea terenului aferent. ● **Lupu Ionuț — Bacău:** Pentru o „colaborare” trebuie să fie de acord amîndouă părțile. Mulțumim-vă cu ce vă oferă cîntăreața pe care o admirăm cu toții: înregistrări radio și TV, discuri, spectacole, interviuri. ● **Puris Petru — Mediaș:** Fiind o formație de amatori, nu credem că poate fi vorba de vreo retribuire. ● **Musat Manta — Ploiești:** 1) Atenție, nu are dreptul decît la o pensie, de urnas sau de la C.A.P., care este mai avantajoasă. 2) Să-si facă mutația în comună. ● **Paraschiv E. Geta — com. Ulmu (Brăila):** Reveniti! Scrieți-ne pe o hirtie întreagă (ne-ați trimis patru rupturi!) și curată. ● **Vintilă Ștefan — Drobeta-Tr. Severin:** Consultați colecția revistei la Biblioteca județeană. ● **Ciobanu Păuna — satul Turda, com. Mihai Bravu (Tulcea):** Puteți întocmi la Notariatul de stat un testament. ● **Botezatu Maria — com. Băbeni (Vilcea):** Unitatea consideră că nu puteți fi reînscadrată. Adresați-vă Oficiului forței de muncă. ● **Mihalea Gh. Maria — Focșani:** Nu, pentru că aveți vechimea incompletă. ● **Păduraru Constantin — București:** Adresați-vă unei publicații de specialitate, de exemplu „Agricultura socialistă”. ● **Belei Aurelius — Brăila:** Ați cerut sinceritate, deci: nu există nu pot, există nu vreau! Trebuie să învățați în așa fel încît să fiți printre primii, nu doar să nu fiți printre ultimii. Pentru marinar, trebuie să absolviți liceul de specialitate, să obțineți certificatul de capacitate. Vedeti, nu se poate fără școală! Succes!

REGHINA VÂRVICI

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

POEM PENTRU PATRIE

Pîine românească

În fiecare bob de grâu se coace
Din românescul soare pîinea verii
Și-n cartea care-n spice se desface
Învăță gustul pîinii fiilor țării.

Parcă-i mai bună pîinea cînd o frîngi
Dac-ai cules și tu, cu hărnicie,
Și-n lanul copt chiar soarele-l atingi
Cu-n fel de-nfiorată bucurie.

Parcă-i mai caldă și-i mai bună
De știi, prin munca ta, nemijlocită,
Ce-nseamnă ea, în limba ta străbună
De ce i-au spus cu toți ai noștri pîinea.

La noi, românii, în fiecare casă
Cînd pîinea se împarte, fiecare
Cunoaște prețul soarelui pe masă
Și simte-n rotunjimea ei
un soare....

EUGEN EVU

Ținutul Brașovului, sub zodia frumuseții

Chiar dacă Brașovul zilelor noastre s-a ridicat în conștiința întregii țări mai ales ca o cetate industrială, ea punctul de maximă concentrație a inițiativelor și realizărilor social-economice, prin care se caracterizează județul cu același nume, nimic nu s-a elintit din faima vieții sale culturale, deopotrivă străveche și plină de prospețime. Brașovul este o poartă către frumusețea unuia dintre cele mai vechi orașe ale românilor, către frumusețea unor oameni pentru care muzica, teatrul, cărțile (acestea din urmă avînd în Brașov chiar izvorul lor, îndelung migălit și cu adevărat temerar, în ființa celui ce a fost diaconul Coresi), arhitectura nu sînt appendice facultative ale existenței, ci elemente indispensabile unui mod de a trăi, ale unui fel de a înțelege viața sub zodia artei, sub zodia frumosului.

Am luat „pulsul” cultural al marelui municipiu (și nu numai!) în acest început de primăvară neobișnuit de ofensivă. Cîteva oameni ai artelor, cîteva idei, cîteva intrupări ale lor, consemnate în paginile care urmează, se doresc a fi un succint portret al Brașovului cultural. Un portret provizoriu, asupra căruia se poate reveni oricînd, cu același gînd al adevărului cît mai deplin — dacă se poate spune așa — asupra a ceea ce înseamnă viața culturală, viața artistică, viața.

Izvoarele copilăriei

De la Cîncu pînă în punctul stabilit în mod convențional drept centrul țării nu sînt decît cîteva kilometri. Dealurile tandre, de pe care pădurile s-au tras încet-încet către orizont, valea rotundă, cam fără apă (cîncanii, ca și agnitenii din apropiere cunosc prețul apei cum nu-l cunosc mulți români), satele de o semetie nitel obosite în acest sfîrșit de iarnă și de secol se adună într-o imagine extrem de personală. Locuitorii comunei brașovene Cîncu sînt păstrătorii unei vechi istorii. Atestată documentar încă din secolul al XII-lea așezarea ține la vechimea ei, pe care n-ar schimba-o bucurioasă, dar pe care o întregeste înțelegul cu ceea ce este al timpului nostru : industrie locală (ființează în Cîncu o fabrică de mobilă care produce integral pentru export) agricultură modernă (creșterea animalelor este aici o indeletnicie străveche și oamenii au experiență : mercele sînt și ele acasă și rodesc nemaipomenit), o școală nouă și, mai nou, un foarte interesant Centru de creație și cultură socialistă „Cîntarea României”. „Au venit și din alte județe să vadă ce-am făcut noi. Nu ne-am gîndit neapărat să iesim în față, cum se spune. Am făcut numai cum ne-am priceput noi mai bine”, ne spune Dafina Andrei, secretar-adjunct cu probleme de propagandă la Consiliul popular al comunei. Am văzut astfel Universitatea culturală științifică, organizată în școala cea nouă, am văzut punctul de documentare și de pregătire politico-ideologică, biblioteca și mai ales Complexul muzeal Cîncu-Cîncu, sau „Casa albă” cum îi zice astăzi localnicii (fiindcă ieri îi ziceau „Cabana”). O casă albă, asternută peste pămîntul deja primăvăratic al unei întinse grădini. O alea suficient de lungă ca să observi că e o casă veche românească, gingașă și robustă în același timp. Înăuntru, o încăpere care evocă, prin documente de epocă, fotografii, piese de mobilier, personalitatea marelui pedagog și scriitor Valeriu Braniste, născut aici, la Cîncu, la fel ca și

Balcoane și clătite

Teatrele ar trebui să-și deschidă porțile, măcar o dată pe săptămînă, și dimineața. Să intre oricine, să vadă ceea ce îndeobște se ascunde cu delicat, dar inutilă grijă : cum se face un spectacol. Cum arată,

în haine de stradă, personajele strălucitoare de seară. Cum alege după colț, în pauza repetiției, să-și cumpere un covrig cald și un suc. Cum urcă, în grabă, la birouri după o adevărată necesară la ICRAI. Cum umblă printre decoruri încă improvizate. Cum reiau o replică, modificînd insesizabil intonația...

Dimineața, reflectoarele dorm. Plușul fotoliilor se odihnește, uneori deghizat de cenușul husei. Marmura foaielor pare

neatinșă vreodată și, în general, atmosfera de la ora spectacolului rămîne încă neverosimilă. A intra într-un teatru dimineața, așa, cam pe la zece și jumătate, dacă se poate pe neobservate, sau numai cu acordul portarului — iată o aventură neprețuită. Sunetul reverberat al pașilor și se întoarce în auz ridicînd simpla gimnastică a mersului la tensiunea unui polițier de cea mai bună calitate. Scări, turnante pe care scara, în aglomerația

reprezentanței, nu le observai, coridoare, uși închise, uși deschise, deliciul rătăcirii. Undeva, în miezul acestei arhitecturi încă matinal-placide se aud glasuri, se simte mișcare. SE REPETA...

La Brașov se repetă Balconul, de Dumitru Radu Popescu, în regia lui Eugen Mercus. Prima zi de mișcare la actul al

(Continuare în pag. 14)

T. MIHĂILESCU

— Stimate Nicolae Bica, vă rog să-mi permiteți ca, înainte de a vă adresa prima întrebare din acest dialog, să încerc un compendiu al biografiei dumneavoastră. V-ați născut, așa-dar, în 1943, în comuna Teregovă, din județul Caras-Severin. Ați fost elev al Școlii de muzică din Timișoara, apoi student al Conservatorului de muzică „George Enescu” din Iași. După absolvire, ați devenit profesor de teorie și solfegeu și ansamblu coral la Școala de muzică din Brașov. Ați părăsit Brașovul, devenind, pentru scurt timp, directorul Liceului de muzică din Timișoara pentru că, în urma concursului pentru postul de dirijor al Corului Filarmonicii „G. Enescu” din București, ați devenit „bucureștean” în 1985. Dar, pînă la urmă, Brașovul, prima dragoste, pe cît se pare, a fost mai puternic și v-ați întors aici, unde v-am întîlnit în această dimineață, ca director al Filarmonicii „Gh. Dima”. Este exact?

— Da. Bineînțeles că nu este însă totul. Dincolo de aceste date, de aceste repere, se află viața mea, în care un loc foarte important îl ocupă copiii. Nu

Artistul — conștiință a epocii sale

NICOLAE BICA:

„Corul este o școală de educație morală”

neapărat ai mei (care își au, desigur, locul lor, nu mai puțin important) ci nenumărații copii care mi-au fost elevi și alături de care am avut parte de mari bucurii, mai ales cînd ei s-au numit corul de copii „Ca-

merata infantis”. Nu pot să las deoparte nici timpul petrecut, prin muncă amarnică, uneori, alături de membrii Coralei „Gh. Dima” din Brașov, cu care, de asemenea, am ieșit de multe ori „în lume”, cum se spune,

împărțind nu numai munca, dar și succesele.

— „Camerata infantis” este o formație cu un prestigiu demult constituit. Ați obținut, din cîte știu, premiul I la toate cele șase ediții ale Festivalului „Cîntarea României”, precum și premii în cadrul unor competiții internaționale din Austria, Marea Britanie, la care se adaugă „Discul de aur al Academiei „Charles Cros” și „Collierul de argint” al Festivalului de la Dijon, Franța, precum și turnee de concerte, foarte apreciate, în Austria, Franța, Italia, R.F.G., Elveția, Tara Galilor, Israel, etc. Să mai adaug că, pentru merite artistice deosebite, ați fost distins cu „Ordinul Meritul cultural” și cu „Medalia Meritul cultural” ale Republicii Socialiste România. Să continuăm?

— Nu este nevoie. Spuneam că, dincolo de aceste date, este pur și simplu viața mea.

— Ce loc ocupă Brașovul în viața dumneavoastră?

— Ați spus-o chiar dumne-

(Continuare în pag. 15)

TANIA RADU

● Cap limpede ●

● Revistele noastre literare acordă spații ample sârbătoririi centenarului Eminescu. Dacă revista *Astra* începe o minutoasă anchetă pentru depistarea toposului brasovean în biografia și opera poetului național, în ultimul număr al revistei *Tomis* din Constanța, Victor Crăciun semnează o pagină la fel de pasionantă: „Poetul la Constanța”, despre prezența tutelară a Mării în marea creație eminesciană. Revista *Arges* nr. 2 publică sub semnătura lui Dumitru Anghel, în aceeași ordine de idei, o extrem de mișcătoare bibliografie „Eminescu în publicațiile Argesului”.

● Din interviul pe care Adrian Marino îl acordă lui Ion Cristofor în revista *Tribuna* nr. 5 cu prilejul apariției primei traduceri a unui critic român în Japonia — e vorba de volumul „Etienne ou le comparatisme militant”, Gallimard, Paris, 1982, apărut recent la editura Keiso Shobo — cităm această veritabilă profesiune de credință a neobositului militant pentru integrarea valorilor ro-

mânești în circuitul viu al culturii universale: „Am intrat în mod ireversibil în noua epocă a comunicațiilor globale, când circulația, schimbul și confruntarea liberă de valori, idei, creații, devin tot mai mult o realitate invincibilă, peste orice bariere artificiale.”

● În numărul 2 al revistei *Amfiteatru*, Adrian Marino își completează pledoaria într-un microinterviu concis, dar extrem de percutant: „Idealul pentru cultura și literatura română este de a deveni major, creatoare de opere de semnificație și circulație universală... Cred în superioritatea culturii solide, sistematice, organizate pe baze clasice și moderne, asupra dilematismului, amatorismului, superficialității, improvizatiei.”

● Poetul Cristian Popescu își reafirmă în același număr al *Amfiteatrului* (cu două pagini dedicate formării spirituale a tinerei generații și alte două, anului 1988 în creația tinerilor) o artă poetică nedezmăntită până acum de propria practică tex-

tuală: „Totul e să rămii până la bătrânețe repetent în clasa-ntii. Și să înveți mereu scrisul și cititul.”

● În cronică literară din *SLAST* nr. 6 semnată de Al. Piru și purtând titlul *Trei debutanți*, ultimul „debutant” căruia i se recenzează „Intelepciunea semnelor” apărută la Editura „Junimea” în 1988 și-a publicat, de fapt, prima sa carte de versuri cu... cinci ani mai devreme. Cartea de debut a poetului iesean Adi Cristi se numește „Play back” și e apărută la Editura „Albatros” în 1983. Eroile tot mai frecvente de receptare, de același fel, se datorează în primul rând absenței unei minime informații bibliografice de pe ultima copertă a cărților editate. Lucrul absolut necesar când e vorba de autori tineri sau care își publică volumele la mari intervale de timp!

● O interesantă proză purtând incitantul titlu „Psihofonia a patra. A luminii”, publică prozatorul brasovean Ovidiu Mocanu în *Astra*, nr. 2. (Ion Zubașcu).

Cronica literară

de Romul Munteanu

Canapeaua freudiană în roman

Acum se poate spune că ecourile psihanalizei în creația literară de pe diferite continente sînt destul de îndepărtate. În deceniul trei din secolul nostru un val puternic al freudismului în literatură a fost înregistrat cu precădere în creația teatrală. De la O'Neill, T. Williams până la Osborne, Arthur Miller și alții alții, complexe tinerilor, eșecurile din familie, rupturile dintre soți, relațiile dintre copii și părinți, iubirile destrămate etc. au început să fie investigate din acest unghi de vedere. Nu este, așadar, vorba de acea literatură „proastă de tip comercial, care supralicitează rolul sexului în comportamentul uman, ci de funcția complexă a libidoului pe diferite planuri, așa cum a fost ea înțeleasă de unii scriitori de talie mondială.

În cultura română din perioada interbelică ecourile psihanalizei sînt relativ reduse. Ele s-au resimțit într-o anumită măsură în critică (G. Călinescu), ca și în tentativele de înțelegere și explicare a vieții unor mari scriitori ca Eminescu. Eseiștica românească i-a acordat, de asemenea, cu unele excepții, o importanță redusă (vezi L. Blaga, Camil Petrescu). Dar nu trebuie totuși să uităm că într-un eseu despre Proust și noua structură a romanului, autorul *Ultimei nopți de dragoste*, îi îndeamnă pe scriitori să explice mecanismele psihice ale personajelor pe această cale. Și L. Blaga este tributar psihanalizei în unele piese de teatru (*Daria*, *Ivanca*).

Noul val al psihanalizei, cu o anumită deplasare de accent de la Freud la Jung, s-a realizat după 1950, cînd existențialismul epuizase prin Sartre experimentele sale în acest domeniu. Critica elucidează pe această cale psihobiografiile artiștilor sau zonele latente ale unor texte literare. Cu excepția unor critici, ecourile în cultura română rămîn și acum extrem de rarefiate.

Poate și din această cauză romanul *Maia* (Ed. Eminescu, 1988) de Rodica Braga ne-a luat prin surprindere. Personajul central al cărții (*Maia*) este o femeie frustrată și refuțată. Autoarea descrie locul unde eroina bolnavă face exerciții de relaxare, însoțite de o discretă anchetă psihanalitică, totul fiind relatat cu o minuțiozitate venită parca din școala de odinioară a noului roman francez. „Cabinetul e foarte mic. De fapt nici nu e un cabinet. Ceva între o sală de așteptare și sală de tratament. Un pat înalt acoperit cu un cearșaf alb. Așezat la peretele cu geam. Lîngă peretele opus, o masă pătrată. Acoperită cu o față de masă din tifon ajutat pe margini. Două scaune de o parte și de alta. Un mic vas cu flori. Gol. În continuarea mesei, ușa. Înaltă, mare, vopsită în alb albastru...”

Afară ninge cu fulgi mari, apoși.” Si în timp ce doctorul spune, după lungi tăceri, „mîna dreaptă este grea” sau „piciorul stîng este cald”, *Maia* se proiectează în lungi monologuri interioare, destinate să-l introducă lent pe cititor în intriga cărții. Fenomenele de blocaj psihic ale eroinei, stările sale de inhibiție din diferite momente ale vieții, ca și ușoarele accese de alienare sînt urmărite de autoare cu o intuiție feminină, dublată de o excelentă cunoaștere a teoriei analitice a complexelor. Cel mai greu se lasă relevat un anumit complex de culpabilitate. Prima iubire a *Maiei* pentru Christian a eșuat, fiindcă acesta a plecat definitiv într-o altă țară. Fata nu i-a spus niciodată că aștepta un copil. Interogația se transformă repede într-o confesiune parțială „Subit îmi dau seama că mai mult de atît nu pot să-i spun. După alți ani, singurul lucru important pentru mine era nu faptul că nu-i

spusesem lui Christian, ci faptul că eu așteptam un copil...”

— Copilul nu s-a născut, mă trezesc spunînd. Răspunzîndu-mi mie, nu întrebării doctorului. Am întrerupt...”

Căsătorită cu Tavi, *Maia* nu-și găsește liniștea în familie, obsedată fiind de mărturisirea incompletă a vieții ei anterioare. Soțul, la rîndul său, trăiește o stare de gelozie retroactivă, proiectată pe culpabilitatea soției, trăită într-un mod exacerbat. Ruptura se produce. Tavi intră într-un nou cuplu familial, părăsindu-și copiii fără mari regrete. Dar noua alianță sufletească nu se împlinește. Bărbatul puternic devine un alcoolic neameliorabil.

Vizita lui Christian în țară dinamitează totul. Respins de moralitatea *Maiei*, el moare într-un accident. Încercarea fostului soț de a-și reîntra în vechia mîncă nu mai este cu puțință. Chiar dacă instinctul o cheamă pe *Maia* înspre el, principiile ei morale îl resping.

Acțiunea paralelă construită de scriitoare continuă. Ancheta psihanalitică începută de doctorul Alexandru se soldează treptat cu rezultate tot mai surprinzătoare. Nu numai medicul transmite anumite fluxuri de conștiință spre pacientă, ci și aceasta înspre el. „Lectura” reciprocă a privirii capătă un caracter erotic. Analiza medicului se răsfrînge și asupra lui însuși începînd să vorbească despre relațiile sale cu părinții, teama de o mamă autoritară, moartea tatălui dominat de forța psihică a mamei etc.

Rodica Braga scrie un adevărat „roman al încercării” în sensul în care acesta fusese definit de Bahtin. Toate personajele (*Christian*, *Tavi*, *Maia*, *Mama*, *Daniel*, *Diana*) trec printr-o cursă cu obstacole de natură diferită. Relația dintre evenimentele și oameni proiectează mereu noi lumini asupra personajelor.

Ancheta psihanalitică conferă romanului o anumită structură digresivă. Suportul ei teoretic este însă dezvăluit fără ostentație. Medicul îi comunică pacientei diagnosticul. „Ușor psihiatric, cu tendință la anxietate, indolență, oscilații, nehotărîre, neîncredere...” Așadar un „complex” care menține starea de neîmplinire, favorizînd mereu eșecul, crisparea, o discretă nesinceritate, o incapacitate tranzitorie de asumare a vieții, așa cum este. Lecția doctorului are o deschidere mai largă. „Boala psihică trebuie privită ca oricare altă boală. Numai că psihiatrul trebuie să-și pună diagnosticul și eventual să vindece pe baza unor date mai mult decît relative care îi parvin imediat prin comportamentul bolnavului.”

Diagnosticul complet este relevat de intriga romanului. Alti pacientului cit și medicului le lipsea iubirea. Cura psihanalitică nu se poate realiza decît pe această cale, paralel cu romanul încercării. Alcoolic, epuizat, Tavi moare. Alexandru se căsătorește cu *Maia*. O anumită rezistență a copilului *Daniel* față de un alt „tată” este mai dificilă. Integrarea medicului în noua familie se produce fără mari schisme. Un alt copil venea să o îplinească.

Rodica Braga efectuează ancheta psihanalitică într-un cadru moral firesc și posibil. Aceasta este încă o dovadă că cercetarea complexelor și luminarea lor nu duc automat literatura spre trivial. Realismul psihologic cultivat de autoare este temperat, undă lirică a poetei străbătînd prin stilul concis, format uneori din propoziții extrem de scurte.

Romanul *Maia* reprezintă o firească revenire la sentiment și la story în proza noastră contemporană, amenințată de uscăciunea programatică a unor scriitori textualiști.

● Cartea de știință ● Cartea de filosofie ● Cartea de istorie ● Cartea de reportaj ●

Performanțele perseverenței

Afirmînd chiar într-un studiu despre știință „Performanțele dezvoltării”, Editura științifică și enciclopedică, 1987, că „studiul științific asupra științei este o chestiune de performanță a minții omului” (p. 48), Dinu Marin fixează o înălțime destul de severă demersului său, considerîndu-l din start o performanță publicistică prin însăși tema pe care o abordează. Observația de fond pe care se bazează întreaga lucrare este în mare parte corectă, și anume că, în general, „în societatea contemporană interesează mai mult cum să se folosească știința decît să se știe ce este știința” (p. 17); ca urmare, „aproape în exclusivitate studiile previzionale în știință privesc dimensiunea ei praxiologică — cercetarea științifică, celelalte fațete ale științei — epistemologice, axiologice, ideologice, metodologice, sociologice — ca și aspectul integral al științei ca știință” fiind intruzivă neglijată (p. 51). De aceea, sustine autorul, „în materie de cunoaștere a științei nu trebuie să funcționeze vechile prejudecăți, ci doar prejudecata...

noului” (p. 25).

Datorîndu-și lucrarea unei asemenea benefice și perseverente „prejudecăți”, Dinu Marin dă astfel un răspuns concret propriei sale aserțiuni: „Știința fiind un produs al cunoașterii, al gândirii, nu putem să nu cunoaștem, să nu gândim și ce este știința” (p. 18). Ne obligă la aceasta nu atît o sterilă necesitate epistemică, de a pune „sub lumina calmă și ordonatoare a raționalului un colos, un produs al rațiunii, al gândirii, al cunoașterii umane, care este știința acestui sfîrșit de secol” (p. 9), cît mai ales realitățile pregnante privind rolul științei ca factor de progres multilateral al societății și evidența că dezvoltarea științei este un proces necesar împletit cu dezvoltarea generală a societății, „strategia dezvoltării științei devenind un capitol prioritar al strategiei generale a dezvoltării economico-sociale” (p. 116).

Realizînd că premisele majore pe care le-a fixat la începutul demersului său conduc spre „construcția unei teorii a strategiei dezvoltării științei”, obiectiv ce putea fi doar cel mult enunțat sau schițat în lucrarea de față, autorul se repliază la timp și-și propune numai să argumenteze necesi-

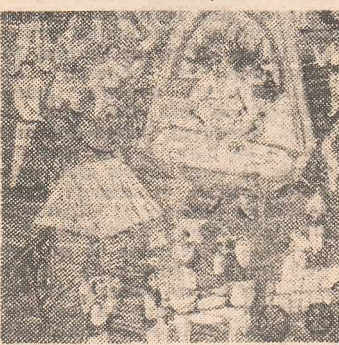
tatea întemeierii „unei metodologii a calitativului, ca operație intrinsecă elaborării strategiei dezvoltării științei” (p. 13). Această metodologie a calității nu numai că este „afirmată” ca necesită, dar este și probată în lucrare, mai ales într-un izbit subcapitol referitor la măsurarea rezultatelor cercetării științifice. Intrucît „criteriul schimbării funcționează ca măsură a noului” (p. 35), este elaborată o matrice apreciativă care cuprinde toate fațetele științei, fiecare dezvoltînd rezultate, parametri și sensuri de schimbare specifice (p. 43).

Cu toată atenția acordată „aspectului integral al științei ca știință”, autorul cedează uneori în fața evidenței, ocupîndu-se cu prioritate tot de cercetarea științifică, constatarea că „în ansamblul determinațiilor științei, aspectul praxiologic capătă, în condițiile R.S.T., rolul determinant” (p. 62), observarea reluată și întărită („s-a înregistrat o schimbare a centrului de greutate în determinațiile interne ale științei, ca și în funcțiile ei, în sensul că determinațiile și funcțiile praxiologice și axiologice ocupă o pondere tot mai mare” (p. 109). Că nu este o retragere de la poziția anunțată inițial, ci doar elanul necesar

săriturii spre aceeași idee, o dovedește analiza subtilă pe care autorul o face următoarei probleme: cum se explică acutizarea dezechilibrelor și crizele în economie care se manifestă tocmai în perioada de avînt a R.S.T., cînd aceasta este considerată un real rezervor al progresului? Dilema frămîntă întreaga ideologie contemporană și meritul autorului este nu numai de a nu fi eludat-o, ci și de a-i schița un răspuns și-o ieșire. În absența unei metode adecvate de analiză a conexiunilor dintre R.S.T., pe de o parte, și știința economică și știința conducerii, pe de altă parte, „organizarea strategiilor (de dezvoltare economică-socială — n.n.) a țării prea mult seama de configurația prezentă a științei și mai puțin sau aproape deloc de datele previzibile ale dezvoltării științei” (p. 112). Ca urmare, criza economică este o criză a înnoirii, iar ieșirea din impas se poate face numai prin cadentarea strategiei dezvoltării generale la ritmurile dezvoltării științei. (În lucrare este prezentat și un scenariu al acestei „cadențări”, care se referă la înnoirea bazei tehnico-materiale în niște etape care însumează, în opinia autorului, cam 15 ani. C-ar trebui mai mult sau mai puțin, numai

realitatea o știe...). Cert este că dependența dintre strategia dezvoltării generale și strategia dezvoltării științei impune o atenție concomitentă ambelor domenii și, revenind de unde am plecat, formulează necesitatea unei teorii a strategiei dezvoltării științei — o teorie care „se construiește și nu este niciodată construită, terminată, închisă”, ea transformîndu-se în egală măsură „cu transformarea obiectului ei, ca efect al legilor dialecticii” (p. 190). În limbaj publicistic, totul depinde de perseverența teoreticienilor de a se ocupa cu astfel de probleme; ceea ce ar fi iarăși o performanță.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

SEMNAL

Convorbiri fără adiționale

Căutînd starea de dans

— Andreea Constantinescu, la recenta premieră a Teatrului de Operetă, „Tineretea unui vis”, ați semnat coregrafia spectacolului. Eram obișnuită să vă văd dansînd și a fost o întâlnire deosebit de plăcută și pe aceeași cale.

— Am ajuns la vîrsta cînd dansez mai puțin. Viața mea, de 28 de ani este una cu a operei. Încît am simțit nevoia să-mi transfer valențele de dansatoare în formarea și împlinirea colegilor mei mai tineri. De mai mulți ani îmi încerc puterile în postura de coregraf, specializat în genul operei. Apoi sint un om de teatru, oriunde este nevoie pun mină, n-am orgolii, nu sint sclava egoismului forfecat de gelozii. Fiecare are timpul său pe scenă și trebuie să înțelegem cînd e momentul să trecem în culise. Îmi place baletul în toate chipurile, meseria de pedagog este o treaptă a alcătuirii și legăturii dintre mișcări.

— În 1961 ați debutat pe scena operei. Care au fost primii pași fericiți pe scenă și în profesie?

— Debutul meu? Mi s-a încredințat unul dintre cele mai grele roluri tehnice, „variația cupei”, un dans cu multe sărituri. Eram flacăra incendiatoare, care invită la petrecere, în „Văduva veselă” de Strauss.

— La premiera operei „Tineretea unui vis” am stat lângă Oleg Danovski care vă aplauda ori de cîte ori revenea baletul.

— Sint deosebit de impresionată pentru că Oleg Danovski și Anton Romanosky, după mine, sint personalități care au marcat cel mai puternic o jumătate de veac de balet românesc.

— Baletul evoluează, aparent ca un divertisment, în noua operetă despre Matei Millo, dar este organic legat de libret și în special de muzică, pe care am fredonat-o și după căderea cortinei. Cum se dezvoltă ideea unei coregrafii, în cazul dumneavoastră?

— Ascult muzica, pînă mi-o însușesc. După aceea dacă este compusă special, cum este „Tineretea unui vis”, am discutat cu George Grigoriu pentru a pune de acord vîzul cu auzul. Sint coregrafi care trec prin corpul lor orice mișcare. Ei vin cu lecția gata învățată și o predau așa. Sint cei mai comози pentru interpreți, dar, eu sint la mijloc. Gîndesc acasă ce vreau să se desfășoare pe scenă, găsesc pașii-cheie dar cînd ajung în sală și văd dansatorii am un moment inefabil, care mă face să încerc spontan alte soluții.

— Cît din coregrafia spectacolului o construiți așa, pe loc?

— Unele dansuri le las fără modificări, cum le-am notat pe hîrtie și altele, care în repetiții nu-mi mai dau satisfacții, le uit în caiet. Uneori iese ceva deosebit din „Joaca” noastră în repetiții, iar în spectacol pare un dans foarte elaborat. Tîm cont de dansatori, de personalitatea lor artistică, de aspect, tinuță, temperament.

— Repetați înaintea fiecărui spectacol „Tineretea unui vis” cîte un ceas-două. Eu credeam că odată trecută, cu bine, premiera serile decurg de la sine.

— Înaintea fiecărui spectacol, chiar dacă l-am jucat ani de zile, repetăm o oră. În fiecare zi avem program de lucru de cel puțin 3 ore. Munca pentru tehnică atinge competiția, numai că noi nu sintem în situația de a cîștiga ceva.

— Cum nu? Aplauze, cronici favorabile, simpatia publicului!

— Pentru mine, prima mulțumire este dansul, faptul că dansez. El îmi dă o libertate de exprimare pe care nu o găsesc posibilă nici cu ajutorul cuvintelor. Dansul mă face să mă simt „aleasă”. Trecînd, așa cum trece orice artist, prin toate ipostazele sufletului, avem posibilitatea, printr-o partitură variată, să mai trăim o viață.

— Trîind dansul, atît de profund, cred că vă lipsește enorm că nu-l mai interpretați.

— Legile biologice sint crunte. Le acceptăm din start, ca și în sport. Starea de dans îmi lipsește, uneori o regăsesc în vis. Mi-a plăcut să dansez orice. N-am fost o mofturoasă. Pentru maestra Elena Penescu-Liciu am fost o dansatoare de tehnică (temperament, virtuozitate, viteză), Mihaela Atanasiu m-a distribuit la antipod, în dansul liric, lent. Am căutat să fiu o artistă cu un „libret” al pașilor, un subtext al mișcărilor. Am încercat să devin altcineva, să fiu cea din rol, rămîind eu.

— Renunțările impuse acestor profesioni, pe lîngă totalul consum de timp și ardere internă, pe lîngă drăsticile cure alimentare pentru păstrarea liniei, pe lîngă antrenamentul continuu pentru a fi în formă, pe lîngă renunțarea devreme la apariția pe scenă, pot continua...

— Nu vreau să sperii pe nimeni cu „pomelnicul” renunțărilor. De ce să nu cadă și alți părinți în „plasa” atrăgătoarelor iluzii, cum a făcut și mama cînd a crezut că-mi rezervă o viață frumoasă și ușoară?

— Frumoasă, într-adevăr!

— Fără discuție!

— Și următoarea emoție artistică?

— Sint mai mult o executantă decît o creatoare în viitorul spectacol al Teatrului de Operetă. O ajut pe maestra de balet Mihaela Atanasiu și sper să iasă bine. Mă simt la fel de obligată față de teatru orice ar avea de îndeplinit, pentru că, cu adevărat nu pot trăi decît respirînd aerul „tare” al operei.

CARMEN DUMITRESCU

● Harry Negrin semnează, la Editura „Ion Creangă”, o carte pentru copii intitulată *Clopoteii iernii*. Încadrate de o povestire-cadru, despre pictorul Corvin și

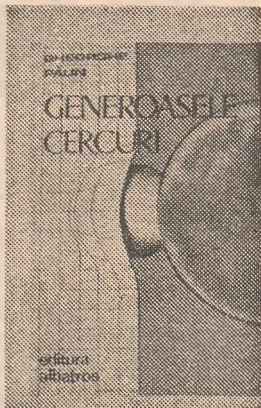
băiețelul lui, pe nume Petrică, poveștile din acest mic volum sint sfătoase, îndrăgostite de lumea basmelor populare, a obiceiurilor din străbuni.

● La Editura Eminescu, un nou volum de Gabriel Tepelea: *Opțiuni și retrospectivă* care cuprinde următoarele patru compartimente: Scriitori și cărți, pe care i-am cunoscut, Autori, cărți, memororii, Confesiuni epistolare, Reflecții și interferențe. Reținem din cuvîntul înainte al acestei cărți

— care merită o discuție mai amplă — una dintre aserțiuni: „Propulsarea noastră în lume ca entitate distinctă, originea romană, latinitatea limbii, trecutul istoric comun al românilor, din toate provinciile, polemicile cu adversarii continuității în Dacia, aspirația la unitate culturală și statală, dezbaterile politice asupra dreptului și nedreptăților îndurate de români, pe scurt, ideile renașterii noastre au apărut și au avut ecou pe plan european, mai întîi în haină latină”.

● Cunoscut ca un matematician de forță, pasionat și de teoria jocurilor, Gheorghe Păun este și un interesant literat, fiind, în clipa de față unul dintre fruntașii literaturii de anticipație de la noi. O dovedește cu prisosință și cartea sa *Generoasele cercuri*, apărută la editura „Albatros”. Chiar dacă narează întâmplări neobișnuite, cele 29 de povestiri cuprinse în volum, stranii, istorisesc de fapt tot despre condiția umană în acest sfîrșit de secol.

● „Pornit să descopere o Americă lirică abstractă, ambiguă, abscons absurdă, Emil Mihail Lungeanu ancorează — cu voie sau fără — în Triunghiul Bermudei ale cărui misterioase catete sint (dacă nu mă înșel) pastelul, ludicul și haikudiada”. Astfel recomandă Pop Simion poemele cuprinse în cartea *Eu, deodată*,

(editura „Litera”) din care cităm poezia cu același titlu: „Două feluri de alb / peste care călcați în fugă / s-ar putea să rimeze / deodată / de-aș rămîne înzăpezit / sub cuvinte

// Două dungi roșii / pe zăpadă / s-ar putea să zăriți / deodată / de mi-ar trece repede o sanie / peste inimă”.

● Tot Pop Simion recomandă și volumul lui Gheorghe Daragiu, *Glas albastru de stea* (editura „Facla”): „Cel care și-a zidit inima între aceste coperte e adeptul obiceiului din vechime potrivit căruia nu-ți întemeiezi așezămînt de lucrare pînă nu faci marele drum prin mai multe „împărății”, ucenîcînd la meșteri vestiți, probîndu-ți mult-puținul în cît mai neașteptate și prîncioase împrejurări. A plecat la drum istoricul. S-a adevărit publicistul. C-ar fi să se întoarcă, din lungul pelegrinaj poetul? Este întrebarea la care răspunde cu „lăcrimă sonoră”, prudent, pianisim, provocator, cartea de față”.

● Cel care mărturisea despre sine însuși: „Am pășorit în viața vinuri rare / (De-aceia imi zice Păstorel) / Și de la Grasă pin-la Otonel / Le-am prefuit, pe rînd, pe fiecare”. — e vorba, ați ghicit, de Al. O.

Teodoreanu — este evocat de Mircea Handoca într-un captivant volum apărut la editura „Sport-Turism” și intitulat *Pe urmele lui Al. O. Teodoreanu-Păstorel*.

● Cartea de știință ● Cartea de filosofie ● Cartea de istorie ● Cartea de reportaj ●

Lucrări dedicate Unirii

Împlinirea a șaptezeci de ani de la făurirea statului național unitar român a prilejuit — cum era firesc și de așteptat — o bogată producție editorială, precum antologia de versuri și proză *Glas al libertății*, *Glas al Unirii*, scoasă la editura „Minerva” de poetul Florentin Popescu, în care întîlnim pagini memorabile de la Varlaam și Dosoftei, de la cronicarii moldoveni și munteni, la corifeii Școlii Ardelene, scriitorii pașoptiști, marii clasici, scriitorii interbelici pînă la cei de azi, vibrînd de patriotismul și umanismul neamului nostru. Un harnic erudit, un învățat umanist și un talentat romancier, Mihail Diaconescu, a dăruit literaturii române un roman istoric de peste 700 de pagini, de o mare originalitate, în egală măsură roman psihologic și frescă realistă a unor vremuri zbuciumate și a unor toposuri istoric-geografice care echivalează cu matricele stilistice fundamentale ale românilor. Istoricii noștri au închinat evenimentului de la 1 decembrie 1918 de la Alba-Iulia,

studii savante care pun într-o nouă lumină mobilurile și semnificația Unirii, poezii i-au consacrat imnuri și poeme, dramaturgii piese de teatru și scenarii de filme, remarcabil e *Dreptatea* de Titus Popovici, istoricii literari au scris remarcabile studii de sinteză în paginile presei și ale revistelor de specialitate. Dintre ei, unul, Teodor Vărgolici, foarte cunoscut de pe copertile multor cărți pe care le-a publicat, altul, mai la începutul activității pe plan editorial, Alexandru Dobre, a făcut să apară două lucrări de referință, cu o temă asemănătoare, dar tratată în maniere cu totul deosebite.

Teodor Vărgolici publică, la Editura „Eminescu”, *Scriitorii români și unitatea națională*, urmîrînd cu acribie filologică și o temeinică documentare unitatea de limbă, origine și de neam a tuturor românilor, rolul Școlii Ardelene în susținerea acestor idei, redeșteptarea și afirmarea ființei naționale, în contextul unor evenimente istorice de răscruce ca Revoluția de la 1848, Unirea Moldovei cu Muntenia de la 1859, Războiul de Independență, Marea Unire de la Alba-Iulia de la 1 decembrie 1918. Ideea centrală a documentatei cărți a lui Teodor Vărgolici pare a fi fost delibe-

rat aceea că poporul român nu și-a făurit istoria numai cu ascuțitul sabiei și cu jertfe de sînge, ci și cu ascuțitul minții și al condeiului celor mai de seamă scriitori români între care un loc aparte ocupă Eminescu și Bălcescu. Concluzia lui Teodor Vărgolici bazată pe documente literare de necontestat este aceea că „scriitorii noștri, ca exponenți și interpreți ai sentimentelor și aspirațiilor națiunii române, au slujit cu devotament sublimul ideal al

dezrobirii și reintegrării neamului...” (p. 248).

Temeinicia documentării, riguroarea istoricului literar sint fructificate cu inteligență și pricepere de talentul literar al lui Teodor Vărgolici, pus și el cu dăruire în slujba unui ideal național pe care-l servește de la debutul său în publicistică.

Dacă Teodor Vărgolici se sprijină în exegeza sa pe biografia și opera scriitorilor români zidite în temeliiile statului național, ca Ana lui Manole în zidurile de la Argeș, în schimb Alexandru Dobre urmărește în *Idealul unității naționale în cultura română*, apărută la Editura „Minerva”, aceleași idei de bază, dar cu precădere din perspectiva rolului jucat nu numai de persoane individuale, ci și, și mai cu seamă, de instituții precum Societatea Academică Română, Societatea Literară Română, Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român, Academia Română, ponderea ei decisivă în intensificarea procesului de unitate lingvistică și culturală, în formarea de cadre de specialiști în străinătate, prin acordarea de burse pentru tinerii studioși din provinciile aflate sub dominație străină, subvenționarea de reviste și editări de lucrări de

referință, publicarea de manuale, cărți, absolut trebuincioase școlilor din Transilvania. Astfel, cu o cercetare migăloasă, Alexandru Dobre, cunoscut mai ales prin lucrările sale de folcloristică, ne aduce o viziune nouă și dintr-o perspectivă atotcuprinzătoare a formelor culturale specifice de luptă pentru înfăptuirea idealului unității naționale. Autorul a desfundat izvoare noi, a defrîșat arhive publice și particulare, a impus în documentata sa carte o perspectivă care ne obligă să prețuim tot mai mult acele instituții de cultură pe care s-a bazat ființa noastră națională și care au contat uneori în marea înclăștare cu dușmanii noștri cît niște divizii de armată. Meritul cărții lui Alexandru Dobre constă și în organica ei integrare în contextul ideologic pe care-l trăim. Remarcabil din acest punct de vedere nî se pare capitolul: *Valorificarea moștenirii clasicele culturii naționale. Dimensiunile și sensurile ei* (p. 245—289).

Iată două lucrări de referință, solid documentate, axate pe o tematică de valoare actuală și perpetuă, frumos scrise, aducînd contribuții inedite.

ION DODU BALAN

Concluzia reportajului

este un sfat binevenit:

Pentru mare rețineți locuri din timp!

Sint foarte multe țările care prin fixația lor geografică sau istorică, au acces la mare — la un LITORAL. Noi românii, îl avem și deși ne este drag și face parte din sufletul nostru nu ne-am lădat poate îndeajuns cu el pentru că sintem modești și sinceri iar bucuria noastră de a vedea și trăi marea este încoace, în casa noastră. Cei de „dincolo” n-au decit să vină, le facem loc în propria noastră bucurie, primindu-i cu ospitalitatea ce ne caracterizează; și-i mai facem să afle că aici — dacă

n-au știut-o cumva!? — un mare poet al antichității și-a plîns soarta exilului impus, iar un alt mare poet al neamului nostru își imploră soarta să-și afle odihna deplină pe țărmurile mării... Iată câteva gânduri ale unui reporter trimis aici spre a afla și face publice preocupările celor în drept intru pregătirea sezonului estival '89 pe Litoral (și sint în ceață sacoșă grea, plină cu aparate-foto, ale celui care, aflat în stînga, minuieste volanul „Trabant”-ului, numindu-se Dinu Lazăr.).

„Parcurgem pentru început, așa ca să o vedem noi, distanța Mamaia—Mangalia, tur-retur; trecem, practic, prin toate stațiunile Litoralului și mărturisesc că pentru mine drumul ăsta reprezintă un prim șoc: nu am mai fost pe Litoral în „ex-sezon”...! (de doi ani n-am mai fost la mare, iar înaintea acestora mi-am petrecut câteva zile la Costinești). Dar iată șocul: parcurgem străzi și alei pustii, coborîm uneori pe imensele plaje superbe, oriunde ne-am afla... și aceeași mare; aceeași mare; mi se pare însă năfărească imaginea asfaltului gol, gol... peisajul are ceva dintr-un mare decor cinematografic colorat și viu, dar aflat în pauza de prînz: nimeni, nimic!...”

Și am dintr-o dată senzația stranie că văd trupuri tinere, sumar îmbrăcate, chipuri vesele conversînd: ba le aud și vocile, hohotele de rîs — căci în general se rîde în vacanță, nu-i așa?! — și parcă aluneacă aceste trupuri bronzate, pe lingă mine... Un Litoral fără oameni, fără turiști, fără copii, zbierete, risete, este de neimaginat!, și iată că totuși sint obligat, acum, să le văd și să-i aud, să-mi imaginez acest imposibil, revin însă curînd la realitate: alei asfaltate, goale, pustii; chioșcuri de răcoritoare închise cu lacăt; superbe și înalte clădiri hote-

liere din sticlă și metal incremenite parcă, inutile și vag-pretențioase în tăcerea și nemiscarea lor absurdă... (dar, în același timp și pentru a nu mă lua valul unor formulări prozaic-sentimentale, Dinu Lazăr tresare, își smulge un aparat din spatele meu — cureaua acestuia e gata-gata să mă sugrume — ochiul lui a descoperit acolo, în grilajul estetic și exterior al blocului, silueta minusculă a unei femei care spală geamul — „Halda!”, și clac, declanșatorul)... Iar eu, nu știu de ce, îmi amintesc textul unei inscripții anume: „În stațiunea COSTINEȘTI tristețea este interzisă!”. O mai exista, oare?!

„Gata, bătrîne — direcția Mamaia...”

Asta însemnînd, în traducere liberă: pornim băiete, eu sint cu pozele — tu cu textul, așadar, gata, mergem la sursă, ai auzit și tu că tovarășii sint cam ocupați, asta e!, nu prea au timp de presă, au avut, se pare, un incident, pregătește-ți carnetul și pixul, dacă nu ne dau afară de cum pătrunzi tu, înseamnă că am și eu speranță la niște poze ca lumea.

„N-aș putea spune că vorbele astea încălzesc — dar, oricum:

Stațiunea Mamaia: Centrula de Turism O.N.T. — LITORAL:

„Directorul general al Centralei, dr. Petre Arton, ne invită cu amabilitate în biroul său, nu are nimic cu presa, dimpotrivă: „Cine v-a spus așa ceva?! — și rîde — a apărut, într-adevăr, o notă într-o publicație lunară, ne-am lămurit în cele din urmă, cel puțin eu așa cred. Ați venit pentru „pregătirea sezonului”, înțeleg, vă vom da toate datele necesare, dorim să colaborăm chiar cu presa, asta înseamnă un avantaj reciproc (îmi și face câteva propuneri pentru colectivul revistei la care lucrez — pe care le voi transmite), apoi:

„Pregătirea noului sezon estival au început încă din septembrie 1988, o dată cu închiderea sezonului trecut. Am prevăzut cam 40% din lucrări să fie terminate încă din trimestrul IV al anului ce s-a scurs, și am realizat acest lucru — chiar dacă sar de la o idee la alta, vă rog să țineți cont că toate unitățile noastre, inclusiv Centrula în care vă aflați, se autofinanțează! Deși, astăzi, cerințele de confort sint altele...! Să vă dau câteva exemple...”

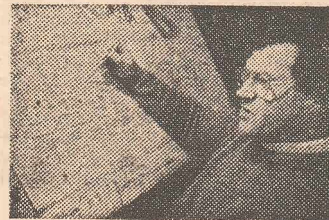
(Exemple, cifre de plan etc. — sint nevoit să deschid această paranteză, încercînd să le transpun vizual; imaginați-vă un trenuleț electric cu câteva vagoane... apoi un singur vagon, primînd, la scară fi-

reasă, 90 de pasageri! Așa, bun — iar acum: imaginați-vă 27 000 de vagoane-pasageri de cale ferată, în mod real: circa 2 500 000 turiști, „UN BUCUREȘTI”, stimați cititori ai acestor rînduri! Care se năpustesc cu o superbă poftă pe Litoral și mai ales în lunile de vîrf iulie — august. Mai exact, 1 160 000, din care 216 870 străini, plus un milion ce vin neorganizat, pe cont propriu — dar care beneficiază de serviciile Centralei. Sau, altfel, cifra absolut astronomică de peste 9 milioane zile-turist! Sint acestea statisticile anului 1988, în care Centrula a obținut „ORDINUL MUNCII CLASA I-A” — iar dr. Petre Arton ne comunică faptul că sint motive ca aceasta să obțină același ordin pentru anul care a trecut).

„Problema problemelor noastre: recrutarea personalului! — ni se mai explică — noi lucrăm, vara, cu aproximativ 16 000 sezonieri... Asta implică un efort în plus față de, să zicem, stațiunile permanente, ce lucrează cu un efectiv de oameni egal de la 1 ianuarie și pînă la 31 decembrie. Și ca să nu credeți că ne facem o scuză din acest aspect, iată: am declarat anul 1989 „ANUL CALITĂȚII SERVICIILOR — ANUL FĂRĂ NICI O RECLAMAȚIE”, conștienți fiind că nu e un lucru simplu. Primul examen pe care-l vom da va fi

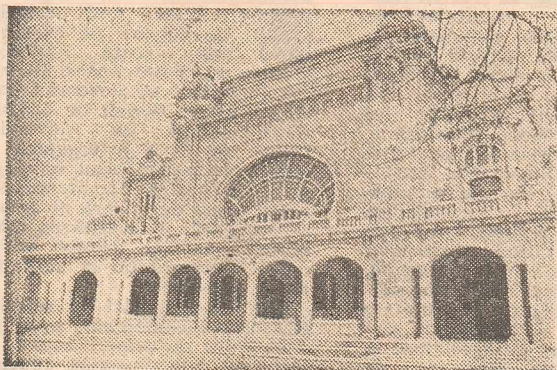
dr. Petre Arton

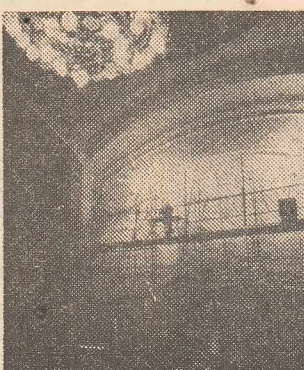
arh. Gabriel Banciu

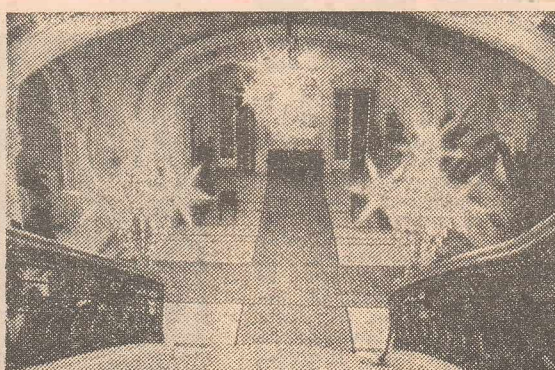
Cezar Armeanu

Pe dinafara...

și pe dinăuntru! Cazinoului din Constanța.

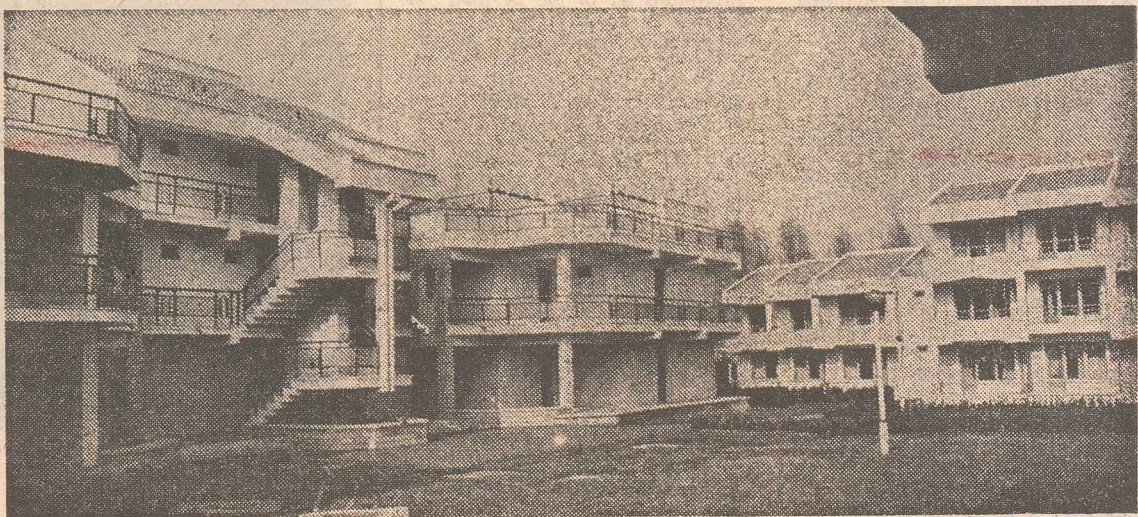

Lucrări de „întîmizare”

Se vopsește...

Amenajări în vederea noului sezon turistic, la Eforie Nord.

Paisaj nou în Costinești

cu ocazia sejurului de 1 Mai (pentru că avem peste 50 000 solicitanți din partea oamenilor muncii). Mai puteți nota că la 20 aprilie a.c., întreaga bază materială pentru turiști va fi gata-gata, chiar așa să notați: gata-gata!

Și, încă: „Începând din acest an, ghizii au fost preluați de către Centrala noastră de la O.N.T.; va fi, sint convins, un salt calitativ — va însemna o prelungire a miinilor noastre către turist... În plus, vom diversifica, pe măsură, calitatea serviciilor: vom introduce în hotelurile stațiunilor — și la cererea oaspeților noștri — curățătorii și spălătorii pentru haine, călătorii, frigider, aparate TV, cu circuit intern video, aparate electrice pentru lustruit încălțăminte, toate la o sumă suplimentară modică. Ba chiar le vom oferi turiștilor niște fluturări, vor fi plasați în camere... poftiți un exemplar!” (și mi-l întinde).

„Reproduc din actul denuț: „Oferta turistică pe anul 1989” și care conține exact 62 de puncte — aceștia sint „fluturări” ce vor fi risipiți prin hoteluri dind posibilitatea turistului să-și aleagă, conform unei sume stabilite explicit, variante precum: „Istambul avion 1 zi”, „Valea Prahovei avion 2 zile”, „Monumente de artă din Bucovina avion și autocar 2 zile”, „Delta Dună-

rii 2 zile hidrobus”, „Pescuit sportiv în Delta 3 zile — salupă”, „Croazieră pe Canalul Dunărea—M. Neagră de la Agiea la Poarta Albă și retur — vaporas”, „Litoralul bulgar 1 zi autocar”, „Picnic la herghelia de cai Mangalia”, „Degustare vinuri crama Murfatlar”, „O zi într-un sat pescăresc...” etc. Fluturări!

„Se vor organiza și primiri pentru oaspeți, anume: pentru cei români, firește — pite cu sare; pentru englezi — ceai; pentru nemți — dulciuri etc. Se află în lucru amenajarea unei „grădini japoneze”, a unui chioșc-ceaiărie, unde se vor servi ceaiuri orientale (și sună telefonul)... Din acest moment vă las pe mîna tovarășului Banciu, sint chemat la o plenară cu cei din sediu, mda... dar să nu uit: chiar ieri am trimis niște casete video, funcționează acolo o complexă expoziție internațională destinată Litoralului românesc... la revedere, mai poftiți pe la noi!”

„Unde... ?!” — Îndrăznesc, înțelegându-i graba — „unde ați trimis casetele alea ?!”

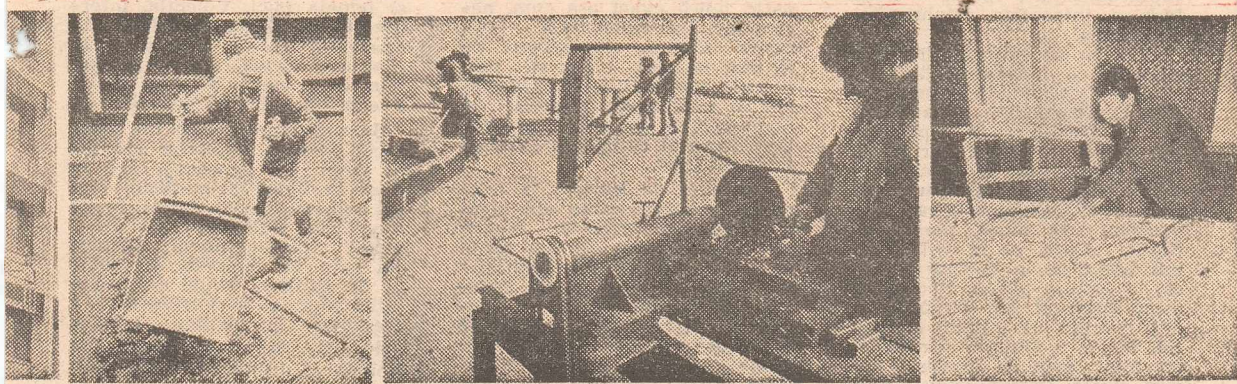
„În Japonia — Yokohama! Să ne vedem cu bine, tovarășul Banciu vă va însoți, așa... și ca să nu uit: nu vă recomand nimic, doriți să vedeți stațiunile noastre în lucru — perfect! Opriți-vă acolo unde doriți!” (și iese).

Arhitect Gabriel Banciu, director tehnic al Centralei O.N.T. — LITORAL. Ne va însoți practic în toate stațiunile Litoralului, ne vom opri în diversele puncte de lucru, ne va da explicațiile necesare. Pentru că dacă în cazul Centralei baza materială — numărul de locuri cu alte cuvinte — a devenit stabil, în fiecare an, deci și în acesta, pregătirile noului sezon constă mai ales din modernizarea și (acesta este pentru noi un termen nou, va fi folosit însă permanent) „intimizarea” hotelurilor, restaurantelor, sălilor destinate celor mai diverse activități. În exterior, vom constata predilecția constructorilor și meseriașilor de aici pentru pastelarea fațadelor (folosirea culorilor acrilice este mai mult decît binevenită): „Trebuie să punem cît mai mult în evidență lumina soarelui — ne spune arhitectul și designerul pasionat care e Gabriel Banciu — Puțină culoare la malul mării face bine ochiului și sufletului oaspetelui nostru!”. Vizităm, aproape de intimizări, restaurantul „NORD” din Constanța, CAZINOUL (o superbă, o coplesitoare restaurare în acest din urmă caz, o lucrare de artă de vîrf și de rafinat gust — despre care vom vorbi însă pe larg într-o altă ocazie), hotelul-restaurant „LIRA” și com-

plexul hotelier BRAN-BRAD-BEGA* din Eforie Nord, complexul balnear „DELFINUL-MEDUZA-STEUA DE MARE” din aceeași localitate (director: dr. Suzana Belc, renumit deja nu numai în țară ci și peste hotare datorită calității tratamentelor afecțiunilor locomotorii prin hidroterapie, dusuri scoțiene și subacvatice, electroterapie, combaterea obezității sau fortificarea organismului), complex deschis non-stop pe întreg parcursul anului, amenajările de pe plaja stațiunii NEPTUN, pastelarea hotelurilor „OLIMPIC”, „CORAL”, „DIAMANT” sau „RUBIN” din Mangalia, etc. Și dintr-o dată nu mai simt „pustietatea” aleilor, de la început, realizez treptat că în spatele imenselor ferestre sau vitrine zeci și zeci de oameni își desfășoară o activitate intensă și perfect dirijată „de la centru”, astfel încît noul sezon turistic să ofere îndrăgostiților de soare și mare cît mai mult confort, cît mai multă variație a activităților diurne din concedii (și rețin că doar pe linie de Centrală, pe Litoral vor da spectacole peste 1 000 formații artistice; s-au și stabilit programele, iar vizionările acestor spectacole se vor face în martie-aprilie la sedile formațiilor respective — un fleac în aparență, dar care va aduce însemnate economii prin eliminarea unor deplasări inutile a mii și mii de oameni!). Și îmi amintesc o replică a directorului general Petre Arton: „echipele de control a lucrărilor efectuate în pregătirea Litoralului nostru pentru noul sezon stabilesc terminarea lucrărilor la fiecare obiectiv numai în urma încheierii unui proces verbal de recepție, semnat de o comisie, este o măsură pe care am luat-o încă din anul trecut, pentru a preciza responsabilitățile. Nu sîntem indiferenți cum se cheltuiesc banii statului!”

„Am lăsat intenționat la urmă stațiunea „COSTINEȘTI” (a cărei importanță majoră din punct de vedere cultural — educativ — artistic, prin manifestările de gen devenite tradiționale aici, nu are rost să o mai subliniem!), veritabil Forum al tineretului, stațiunea B.T.T., pe care o regăsim după doi ani ca pe o bună și dragă prietenă și în care, de data asta, lipsa agitației colorate, a risetelor și muzicii caracteristice verii, sînt și mai evidente. Descopăr, cu o plăcută surpriză, noua zonă „AMIRAL” de vile (numai în această vară aici se vor da în folosință încă 100 locuri) — un ansamblu arhitectonic care poate face să pălească de invidie — sint convins! — orice stațiune internațională de profil. Cornel Gogoșe și Cezar Armeanu, directorul și, respectiv, directorul adjunct cu problemele educative, ne prezintă noutățile din acest an: în zona Nord urmează a se amenaja o nouă unitate de alimentație publică, „TERASA MĂRII”, cu structură multiple, cofetărie, patiserie, răcoritoare etc. Tot în Costinești se va da în folosință o instalație solară pilot, pentru asigurarea apei calde de consum. În zona „RADIOVACANȚA” se fac lucrări de modernizare și „intimizare” considerabile din punct de vedere estetic și practic (printre altele se va pune în funcțiune o instalație de distribuit bere în tancuri, „la halbă” mai pe românește. Mini-hotelurile și-au schimbat de asemenea înfățișarea. Și — iată — și pancarta mea dragă cu, „În Costinești tristețea este interzisă!”. O regăsesc, și cred, ea poate fi generalizată, în încheierea acestor rînduri, la întregul nostru Litoral.

Cu un adaos, reținut încă din drumurile cu mașina și formulat de către arh. Gabriel Banciu: „Să ne fie casa, me-reu, proaspătă!”

Aspecte inedite pe plaja de la Neptun.

Reportaj de HORIA PĂTRAȘCU ■

Fotografii de DINU LAZAR ■

Vitrina artelor

Plastică

Arta caricaturii

Pare impropriu să vorbești de arta caricaturii, cită vreme caricatura e considerată adeseori în marginea artisticului și laolaltă cu parodia acestuia. Condiția genului e paradoxală: nu e „afiliat” la nici o obște, se practică numai de către mături, își reclamă oficial din toate profesile (și arareori dintre desenatorii de profesie), e iubit și oarecum disprețuit, producția sa e perisabilă, în orice caz îmbătrânește mai repede decât oricare alta. E suficient să deschidem o revistă veche de umor ca să înțelegem că motivele de ris se schimbă atât de iute, încât nu reușim să pricepem cum se amuzau părinții noștri.

De vreo două decenii caricaturiștii lumii au început să-și ia în grav mijloacele și rosturile. Se face mai multă caricatură decât le trebuie ziarelor și revistelor, în orice caz, alt fel de caricatură: temele și aspirațiile desenatorilor în registrul ironic s-au rafinat și tind să devină comune pentru caricaturiștii de pretutindeni. Din care cauză, au apărut „Salioanele” internaționale, cu sute și mii de desene semnate de sute și mii de autori de pretutindeni. În momentul de față, lista celor mai frecventate și care asigură prestigiu laurenților e foarte mare. Din această listă nu pot lipsi orașele Skoplje, Tokyo, Istanbul, Montreal, Gabrovo, Legnica, Marostica, Ancona, Amsterdam, Anglet, Saint Just le Martel, Beringen, Tolentino, Knokke Heist, Vercelli, Ankara, Trento, Waddington (Kent), Praticoba, Mexico City, Oviedo — localități mari și mici, unele aproape necunoscute publicului larg, toate însă știute de caricaturiști, fiindcă aici se întâmplă cele mai bune, iar cei și mai buni se premiază.

Recent, Iulian Pena-Pai, un caricaturist ploieștean a dobândit „Oul de cristal” în Belgia, un „ou” ce aduce — în lumea caricaturiștilor — celebritate. Succesul lui Pena-Pai (fie-ne îngăduit să cităm numele așa cum circulă ele) nu e singular nici în biografia sa artistică, nici în biografia colectivă a caricaturii române. În anii trecuți, ploieșteanul a izbutit un „Premiu special al juriului” la Tokyo și o suită de clasări superioare la o succedentă de de „Salioane”. Într-un clasa-

ment neoficial pe națiuni la Salonul-concurs de anul trecut de la Tokyo — alcătuit după numărul și importanța distincțiilor — românii ar apărea pe locul al patrulea, după gazde și după desenatorii din U.R.S.S. și R.P. Chineză, masiv reprezentati. Nu e o surpriză. Cine se interesează de aceste veritabile campionate ale caricaturii — unde Salioanele de la Tokyo, Montreal, Istanbul, Gabrovo și din alte două, trei orașe contează ca „olimpiade” sau „mondiale” ale umorului — știe că românii sint, cum se spune, abonați la premii. La Istanbul, bunăoară, ei figurează în primele locuri constant încă de la primele ediții, astfel că, mai în glumă, mai în serios, organizatorii i-au rugat pe ultimii premianți să ia loc în juri și să mai lase și altora premiile. Avem caricaturiști care au colecționat peste 20 de premii, numărul celor cu peste 10 premii fiind și el destul de mare. Unii au dobândit o largă notorietate, alții sint mai puțin cunoscuți și publicați. Juriile saloanelor însă știu bine cine sint Ciosu, Pena-Pai, Cobar, Poch, Barbu Ion, Barbu Mihai, Năstase, Marcu, Dragoș, Taru, Popovici, Radu Ioniță, Bitcă, Bour, Santău, Teoc-Nasta, Pinzaru-Pim, Crișan, Mihai Papuc, Alex, Mirodoni, Chiriac, Virgil Militaru, Pavel Constantin, Crăiță-Mândra, Ando, Popas, Botezatu, Topan. Nu i-am citat pe performeri în ordinea valorică și nici măcar pe toți cei care au reușit o clasare onorantă. Nu s-a alcătuit încă un clasament mondial și probabil că nici nu face a se alcătui. Juriile au și ele simpatii lor, mai ales, că premiile nu sint aproape niciodată neinteresante sub raport pecuniar. Dacă, totuși, vreun împătimit de statistici va strădui să întocmească un clasament anual și unul al ultimelor două decenii — deceniile suitei de „Salioane” cu premii — el va trebui să remarce un fapt: cei 30 și mai mulți de caricaturiști români premiați pot situa desenele satirice de la noi în primele locuri în lume — argumentul superior fiind calitatea graficii și a conținutului. În genul „fără cuvinte”, cel puțin, acolo unde se practică un haz acut și subtil, foarte aproape de filozofie, prezența românilor — alături de aceea a iugoslavilor, bulgarilor, polonezilor, cehilor și sovieticilor — e apreciată și solicitată. Caricatura, dacă n-a fost, a devenit o artă.

TUDOR OCTAVIAN

Izvoarele copilăriei

(Urmare din pag. 9)

contemporanul său, dr. Adolf Schullers, autor al unei monografii despre S. Bruckenthal și organizator al primei arhive a comunei. În altă încăpere, un mic muzeu al satului, organizat de învățătorul Eugen Barbu. Alături o sală de expoziție în toată regula. O mică firmă, la intrare, ne-a avertizat deja că în această clădire funcționează și Școala de pictură pe sticlă Cincu.

Elevei ei nu sint strigați la catalog, ci numărați din priviri, în fiecare seară, de pictorul și profesorul pensionar Nicolae Suciu, ale cărui lucrări pe sticlă și-au purtat faima și prin țară și peste hotare. Copiii vin, privesc tablourile profesorului, din sala de expoziție, îl întreabă despre sensul unui element decorativ sau altul, se pătrund de lumina strălucitoare

care izvorăște din culorile lor vii, de viața diafană care pulsează în armonia lor cumințe. „Ceea ce trebuie să ducă acești copii cu ei în viață nu este poate meșteșugul picturii pe sticlă, ci acea busolă a bunului gust, a desăvîșitului bun gust al tradiției noastre populare românești. Kitsch-ul, această plagă a timpului nostru, știu sigur că rămîne pentru totdeauna neputincios în fața ochilor celor care au trecut prin atelierul de la Cincu”.

Profesorul Nicolae Suciu e înalt și subtil, figura lui osoasă e imblinzită de o mustață bună, stufoasă, albă. „La început, copiii mă iubesc pe mine. Încet-încet, ajung să iubească mai mult pictura”. Vin la Școala de pictură pe sticlă cam douăzeci și cinci de copii din Cincu. Mai toți sint buni și foarte buni la carte. Mai toți

sint din fire cuminți și precis că toți știu să povestească frumos. Altfel n-ar putea ședea două ore pe scaunul din atelier, între tablourile expuse acolo (de astă dată numai ale elevilor, ale elevilor din toate generațiile, căci școala s-a născut acum 16 ani), n-ar avea răbdarea să minuiască uneltele migăloase, să așeze tusele subtile de culoare, unele peste altele, într-o ordine exactă, căci tabloul se pictează de la coadă la cap, de la compoziție, detalii către fond. În fiecare an, copiii din Cincu au obținut premiul I la „Cin-tarea României”. Sau premiul II, sau numai mulțumirea din ochii profesorului Suciu.

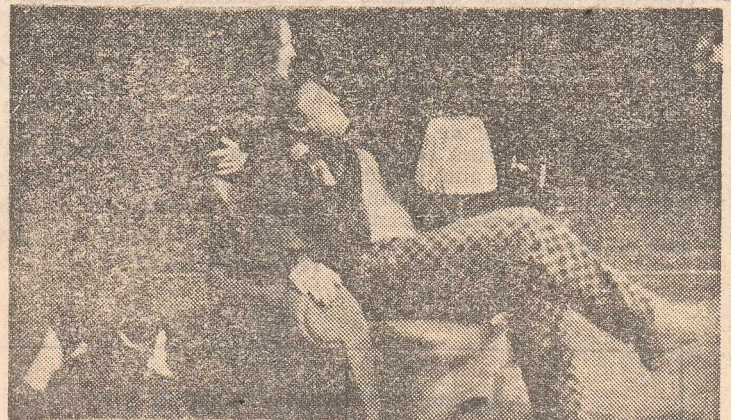
Profesorul lucrează alături de ei. La o masă mai modestă, dar așezată chiar sub lampa din tavan („Ochii mei nu mai sint la fel de ageri ca ai lor!”). Profesorul e tăcut și calm. Ochii îi sint ghiduri, dar vorbește puțin. Nu le ține aproape niciodată lecții teoretice. Le spune un fel de povești despre culoare, despre semnificatia portului românesc și săsesc din zonă, despre oameni, despre viață. Cei mai mulți, se simt în stare la început să copieze unul din tablourile dascălului: o idilă. O fată și un flăcău stau la portită, sub bolta decorată de-a dreptul celest, ca și stralele celor doi tineri. Chipul lor e senin și între ei circulă nevăzut fluidul tineretii și al iubirii. În încercările copiilor (atrasi de simplitatea compoziției), idila lui Nicolae Suciu devine de-a dreptul indiosătoare: fata și flăcăul întepenească stînci în poziție de drepti, chipurile lor exprimă un fel de uimire speriată, care traduce îndoielile lor de artiști începători. Se vede pe pereții atelierului drumul de la aceste stînci pînă la feeria talentului care a dobîndit experiență. Gavrilă Gheorghe, al cărui nume stă scris în colțul uneia dintre cele mai frumoase lucrări din expoziție este astăzi tractorist în Cincu. Echilibrul extraordinar al culorilor și al desenului vădește acolo mină de maestru. S-a făcut tractorist. Astăzi desenează în brazdă.

„Nu îndemn pe niciunul dintre ei să devină pictor. Eu îi așez în centrul ființei lor. Acolo unde se adună izvoarele de frumusețe și de imaginație ale copilăriei. Ei pleacă în viață cu acel loc din suflet bine stăruit. Cred că e de ajuns”.

Profesorul Nicolae Suciu e un artist adevărat. Școala lui de pictură e însă rodul gîndului și muncii unui om adevărat.

TANIA RADU

Balcoane și clătite

Fotografii de ELENA GHERA

(Urmare din pag. 9)

doilea. „Este o piesă-dezbateră despre pierderea spiritului revoluționar. Altfel spus, despre criza de conștiință a unor oameni care și-au petrecut tinerețea sub semnul idealurilor comuniste, care au luptat în numele lor, dar care, la un moment dat, le-au trădat, din comoditate, din uitare, din obșeahă. O piesă-dezbateră care asază personajele în situații menite să le deschidă ochii, să le aducă din nou în posesia acelor puncte de sprijin, să le ajute să revină la idealurile din tinerețe”. Definiția aparține regizorului și avertizează deja asupra viziunii sale regizorale. „Balconul” e un text de un realism profund specific lui D.R. Popescu. Un realism dus pînă la ultimele lui consecințe și care, astfel, frizează pe alocuri surrealismul”, spune Maia Indrieș, interpreta rolului Stela Ionescu.

„E greu să spunem, în acest moment, că „vedem” deja spectacolul. Deocamdată sintem în faza de coordonare a partiturilor, de clarificare a raporturilor dintre personaje. Porniți pe acest drum, încă nu cunoaștem în amănunt punctul său de destinație”, spune Mircea Andreescu, în piesă, personajul Bășat. „Ceea ce a fost foarte interesant de la început a fost că, la lectura piesei, fiecare își avea Balconul lui. Fiecare vedea spectacolul într-un anumit fel. Nu e o situație tocmai obișnuită”, este de părere Andrei Ralea (Melpomete). Este totuși un lucru care nu mai miră în raport cu un text de Dumitru Radu Popescu, „dramaturg de mare forță, în ale

cărui piese barocul expresiei propriu-zise este menit să etajeze semnificațiile, plasindu-le la adîncimi diferite, în chip de solidă fundație pentru ideile pe care le avansează.

Aproape fiecare dintre actorii prezenți în această distribuție (adăugăm la cei deja pomeniți pe Costache Babil, Căsină, Dan Săndulescu, David Ioan Georgescu, Adrian, Radu Negoescu, Alex, Geta Grapă, Rozalia, Elena Manoliu, Voichița, Ion Muscă, Taporea) este deja familiar cu universul teatrului lui D.R. Popescu, numărînd deja două, trei sau chiar patru roluri în fișa personală de creație. Costache Babil glumește chiar, scîntînd și de această dată un premiu de interpretare la întîlnirea cu un autor care i-a „purta noroc”. „Personajul mi-e foarte drag, deși e cit se poate de antipatic. Ador să-l fac și mai antipatic, adică exact așa cum, necruțător, l-a gîndit D.R. Popescu. Căsină, stigmatizat de la bun început chiar și prin numele său mafonic, e specialist în necroloage, mîncău și lingșitor de vocație, reprezentant demn al categoriei „uns cu toate alifiile”.

Încercare de punere în mișcare a citorva scene din actul al II-lea. Regizorul Eugen Mercus intervine cit se poate de puțin, dincolo de indicațiile deja date înainte de repetiție. Scena înfățișează o petrecere, de fapt un vernisaj de o factură inedită: gazda, pe numele ei Stela Ionescu, a invitat citiva „prieteni” și chiar un „critic”, pe Alex, „teoreticianul” grupului, improvizînd un vernisaj al expoziției sale de tablouri din... turtă dulce.

Exponatele (deocamdată simple rame goale, atîrnate în aer în perimetrul de joc) închipuie fapte domestice, pașnici căluți, cocosi, pisici și oi bălane, în perfect contrast cu fauna putredă și agresivă din casa „artistei”. O lume care și-a falsificat valorile, o lume dinamitată însă de scrupulele de conștiință ale tînarului Adrian, fiul „artistei” și al fostului ei soț, David Ionescu, în tinerețe, revoluționar, în prezent, persoană influentă și cam fără idealuri.

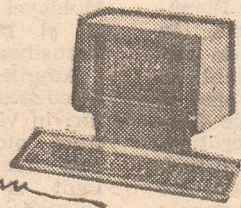
Se reia actul I al piesei. Intervenția sufleurului este aici aproape minimă. Actul este deja „ridicat”, cum se spune. Ioan Georgescu „intră” în rol cu o aproape hamletiană combustie tragică, într-o scenă tipică pentru teatrul lui D.R. Popescu: față în față, bărbatul, traversat de întrebări existențiale, rînit de dubii insolubile și femeia (aici, Voichița, interpretată de Elena Manoliu), în aparență frivolă, limitată, în realitate, lucidă, dublată de un bun simț foarte eficient și de o excelentă busolă morală.

Se construiește deci un spectacol atent al sunetului autentic al vieții. Un spectacol care să intre în dialog cu publicul, care să zgîlție clișeele și să incite meditația. Balconul își desenează treptat silueta scenică (la care va colabora, ca autor al decorurilor, Mihai Mădărescu) între sugestia shakespeariană a credinței în puritate (aluzie, prin titlu, la celebra scenă din Romeo și Julieta) și traducerea ei, chiar în subtitlul piesei („Clătite cu urdă și cu măr”), printr-o virulentă asumare.

atelier literar

Jean Cinas

Jean Cinas — Cluj-Napoca. Limbajul mult prea familiar, ca să nu zicem domestic (vezi De-aș avea la cec o mie de ani), și absența, dureroasă absență a metaforei, sint cele două mari handicapuri în fața cărora computerul decide, fără să șovăie, că va pierdeți timpul. Există, totuși, semne (Autumnală sau Profanarea sacralului) care pledează în favoarea pierderii acestui timp. Procedați cum vă taie capul, dar nu așteptați mai mult de la „Atelier“.

Cristina Mihalea-Gălbenuș — Găești. Sinteti la vîrsta cînd nu știți ce și cît pot să spună cuvintele. Asta nu din cauza vocabularului — redus la noțiuni elementare — ci, mai ales, din pricina mișcării sufletului. Versurile trimise nu spun absolut nimic, sint tepe — și nu au pic de sunet.

Golea Sorin — Covasna. Nu ne mai asaltați cu astfel de producții: „Dorn / se odihnește, doarme / senzația de cald / sub maces“. Cînd infloresce macesul, de obicei, se pornește la arat.

Bogdan Cetățuie — Tirgoviste. Oricît vi s-ar părea de neadevărat, poezia e disciplină, rigoare, perfecțiune. Sunet și sens. Dumneavoastră, cînd ajungeți pe un astfel de

prag, vă întoarceți cu spatele și refuzați supunerea. Aveți tot dreptul să procedați astfel, dar să nu aveți convingerea că sinteți un neînțeles: de unde nu-i...

Daniel Stancu — Drobeta-Turnu Severin. Rămîneți în dialog cu poezia contemporană, dar nu-i neglijați pe clasici: primii vă ajută să vă descoperiți stările „de suflet“, ceilalți vă vor învăța că totul e pasager, dar canoanele — care vă stau bine — încă rezistă. Reținem, ca semn al celor două virtuți, poemul dedicat lui Nichita: „Tu, cal blond purtînd povara / versului diamantin / dinspre tine, / necuvinte / călărînd prin fraze vin. / Ai trecut în nemurire / tu, stăpîn al limbii mele. / Esti un zeu cu coama blondă, / elegia-ți este templu / unde eu vin să mă-nchin, / risipind pe amintirea-ți / neaua / florilor de crîn“.

Rusu Eugen — Caracal. Renunțați la cocori, plozi, zăpezi, trenuri, zei etc., și încercați să „vorbiți“ cu alte obiecte, pentru că acestea nu vă ajută la nimic, mai exact nu știți ce să faceți cu ele, dincolo de ceea ce s-a mai făcut. Nu sintem adepții unor halucinații de tipul: „În mine infloresc-un os / la stînga templei cea cuminte“, nici al „osului

șlefuit de stea“, nici al corăbiilor care încremesc în peisaj marin (unde altundeva?) și, în sfîrșit, nici al „osului vertebral al existenței“. De unde atîtea articulații fără nimic pe ele?

Costică Dascălu — Pitești. Trimiteți textele la „Urzica“. Dacă vă vor lua în serios, înseamnă că aveți umor.

Alexa Birlad — Vaslui. Așteptăm producții din alte perioade — galbenă, bej, verde etc. — pentru că cele din perioadele de acum — albastră și neagră — nu ne pot convinge decît de virtuțile inutile ale unui joc la fel de inutil: „Fierul ciugulea / coapsele ierbii / sfîrșind a deznădejde / pudică / citeva mere o luaseră / la goană de teama veșniciei, / între timp deveniseră / ierburi de leac / pentru norii / pe care i-am văruit / a pietre“. E bine că ați fost prudent și v-ați ales un pseudonim: puteți traversa strada liniștit.

Virgil Tipse — Căminica, Dolj. Consum inutil de hîrtie: „Vino-n vale la izvorul / care curge, curge, curge, / dar tu n-ai venit și el / de atunci tot plînge, plînge“. Orice vale presupune un deal. Urați acolo, sus. Poate vi se vede mai bine.

Sorina Matei — Botoșani. Intrucît nu înțelegeți ce presupune „sub raportul aprecierilor“, recomandarea pe care o facem unora dintre participanții la „Atelier“, trimîndu-i la rubrica „Deocamdată nu“, ne cereți să vă trecem în altă parte. Nu putem: există semne că sinteți în stare să faceți mai mult, deci cu dreptul de a reveni în „Atelier“ în clipa cînd socotiți că ați progresat.

Tudor Elena — Giurgiu. Doriți un răspuns „clar și limpede“, la niște compuneri precum aceasta „Da e posibil frumusețea mea iubit / să te iubesc cum nu te-am mai iubit / căci tu ești pentru mine luceafărul din cer / ești steaua vieții mele și nu vreau să te pierd“. Clar și limpede: aici nu e vorba de poezie.

Mai trimiteți: Natalia Crețu și Ava Andrei — București; B.A. Mihaela — Slatina; Gabriela Ignat — Iași; Dib Oancea — Bacău.

Deocamdată nu: Florențiu Vlad — Năvodari; Eugen B. — Onna, Dej; Eugen Roșca — București; Agata Drăgulescu — Iași; Lojiniță Claudia — Cernavodă; Victoria Muntean — Sibiu; Foxman Afrodită — Focșani; Nițu Teodor — Botoșani; Stoica Cugean — Brăila; Bucur Adrian — Pitești.

Nu vă pierdeți timpul: Pirjolea Florin — Piatra Neamț; Petrică Munteanu — București; Toader Nichita — Bistrița Năsăud; Mircea Crissalb — Deva; Costel Vasile — Zlatna; Ignat Puu — Turda.

DARIE NOVĂCEANU ■

Corăbii de hîrtie

De cînd ai plecat,
între bătaile inimii mele
pescăruși răniți și-au ascuns țipătul
și singele meu caută drumuri
să-și poarte corăbiile de hîrtie.

ANTOANETA IONAȘ
(Comănești, Bacău)

Fragment de toamnă

Cîteva crizanteme în glastră,
o carte deschisă,
acoperită cu o frunză bătrînă,
zîmbetul rece al soarelui
pe măsuta din lemn de trandafir
și o lacrimă de fată.

TOTH GABRIELA
(Lugo)

Deznodămînt

Nu mai încerc să supun arborilor.
Mi-e greu
și-i inutil să înțeleg
că mugurii îmi imită lacrimile.
Mi-e greu
și-i atît de adevărat
că degetele mele par lungi,
atît de lungi că dezlipesc stele de cer
doar în nopțile de Sinziene.

MI-e greu
și-i atît de simplu
să cîntî fantezia primăverii prin ramuri...

VERONICA STĂNILĂ
(Moinești)

„Corul este o școală de educație morală“

(Urmare din pag. 9)

voastră, cu cîteva minute înainte: a fost și rămîne prima mea iubire. Este orașul tinereții mele, orașul care m-a adoptat de la bun început fără rezerve și al cărui mă simt în acest moment cu trup și suflet.

— **Brasovul a fost o opțiune sau o întimplare?**

— A fost o sansă. Care se traduce poate și prin adevărul că bănațenii își părăsesc greu locul de baștină și cînd totuși o fac, zboară pe aproape.

— **Cum arăta viața muzicală în Brasovul anilor cînd ați venit aici ca profesor?**

— Am găsit aici confortul unei tradiții muzicale foarte vechi și foarte solide. Să nu uităm că pe aici au trecut Gheorghe Dima, Iacob Mureșanu, Ciprian Porumbescu, înaintași care au lăsat o foarte bună tradiție corală. La venirea mea, Vlad Sava constituise un cor de fete de liceu cu care obținuse deja rezultate deosebite. Numele lui a rămas, din păcate, aproape necunoscut, dar întîlnirea cu ceea ce făcuse acest pedagog m-a marcat cu siguranță și m-a apropiat de o activitate care avea să-mi aducă mari satisfacții.

— **Cum ați devenit dirijor de cor?**

— Ca profesor. Îmi place să cred că am rămas dascăl și astăzi. A contat poate și faptul că sint bănațean și că, așa cum se stie, corurile de amatori au în această zonă a țării o vechime și o tradiție încă foarte bine întretinută. Corurile de la Chizău și Lugoj sint cele mai vechi din țară. Apoi, copil fiind, aveau un glas frumos, îmi plăcea să cînt. Ca să nu mai spun că, în studenție, am cochetat și cu canto-ul. Toate acestea mi-au fost de mare folos mai tîrziu si au stat la baza unei nestrămutate încrederi în valoarea profund educativă, modelatoare, a acestei arte a cîntului în ansamblu.

— **În ce constă această valoare?**

— Corul reprezintă o școală muzicală extrem de generoasă. Am fost și sint preocupat de performanță în acest domeniu, pentru că mă preocupă sunetul,

calitatea lui, infinitele posibilități de exploatare a lui. Dar, dincolo de aceasta, corul este o excelentă școală de educație morală, de formare a personalității. A renunța la ceva din propria personalitate pentru a edifica, alături de ceilalți, personalitatea ansamblului este un lucru minunat și este ceea ce învață cel care a cîntat într-un cor. Nu e deloc lipsit de importanță ca fiecare membru al ansamblului — și mai ales cel care îl conduce — să aibă aptitudini morale pentru această activitate. Pentru că o flăcără numai de la flăcără se aprinde!

— **Deși ați condus și conduceți și coruri adulte, ca să zicem așa, se poate spune, cred, că activitatea cu corul de copii v-a subjugat într-un chip aparte.**

— E firesc. Întîi pentru că am fost și sint, mai bine zis, mă simt dascăl. Apoi, pentru că personalitatea copilului este o filă albă. Tentativa de a scrie pe ea, de a caligrafia cît mai frumos, cît mai original tîne de domeniul fascinației. Corul este un edificiu pentru a cărui construcție îți trebuie timp, răbdare, iar copiii au în acest sens, prin statutul lor de viață, disponibilități deosebite de ale adulților. Cred că m-a atras, în această meserie, și un alt aspect: un cor este legat de dirijorul său în alt fel decît o orchestră, care, dacă este bine instruită, reacționează diferit la dirijori diferiți, fără a-și altera calitatea generală. Dirijorul de cor e ca un pictor. El nu poate lăsa pe nimeni să-i amestece culorile. Nu se pot crea capodopere cu culori amestecate după rețeta altora. Dirijorul lucrează cu simțul culorii de sunet.

— **Care a fost cea mai mare bucurie pe care v-a adus-o activitatea de dirijor de cor?**

— Mi-ar fi greu să numesc una singură, pentru că bucuria s-a aflat aproape în fiecare zi de lucru, nu numai pe scenă, desigur, firește, acolo bucuria are strălucirea sărbătorii. Bucurie am avut și în zilele grele ale repetițiilor înaintea unui turneu sau concert, și atunci cînd ajungeau să mă asculte pînă în cele mai mici amănunte ale vieții lor. Bucuria devine apoi

durabilă, statornică atunci cînd edificiul de care vorbeam începe să existe. Iată, pot spune că acum, după optsprezece ani de cînd am înființat „Camerata infantis“, am cel mai bun ansamblu mixt din cîte am avut, pentru că în mod firesc componența unui ansamblu coral de amatori este în permanentă (deși discretă) fluctuație. Este cel mai bun ansamblu din cîte am condus pentru că are cele mai bune voci feminine. Ele nu sint altele decît fostele membre ale „Cameratei infantis“, din primele promoții. Apoi o mare bucurie a fost și faptul că, în toamna lui 1988 am fost invitat în Canada ca dirijor al corului Filarmonicii Mondiale din Montreal, în cadrul unui concert intitulat „Muzica și pacea“, în care s-a cîntat Simfonia a IX-a de Beethoven. A fost o mare cinste pentru mine să reprezint România acolo. Bucurii am avut și am, de pildă, ocupîndu-mă de cîteva ani de Corul regional C.F.R. București, un cor de amatori care există de multe decenii și cu care am rezultate mai mult decît multumitoare. Și așa mai departe...

— **Faptul că ați rămas totuși puțin timp la conducerea unui ansamblu profesionist cum este Corul Filarmonicii „G. Enescu“ din București să însemne oare opțiunea pentru activitatea cu amatorii?**

— Nu. La București am rămas puțin pentru că, mi-am dat seama că timpul nu e la fel de răbdător de ambele părți pentru ca să ajungem la acel „edificiu“ coral. Cît despre amatorii, o să vă spun că pentru mine acest cuvînt nu există decît în sensul de iubitori ai muzicii. În rest, profesionalismul este absolut obligatoriu, chiar și la copii.

— **Cum obțineți un asemenea nivel?**

— Nefăcînd nici un rabat de la pregătirea de specialitate a membrilor ansamblului. Cînd este vorba de copii, mă ocup de educația lor muzicală ca și cum ei ar fi (unii chiar sint) elevi ai unei școli de specialitate. Cînd este vorba de adulți, îi accept numai dacă au cunoștințele de teorie și solfegiu necesare. Altfel, ne transformăm într-un fel de analfabeți muzicali, eventual cu talent. O asemenea lacună nu duce niciodată prea departe.

— **Ați extins această preocu-**

pare față de educația muzicală și în calitatea pe care o aveți, aceea de director al Filarmonicii brașovene?

— Particip, în această calitate, la o idee colectivă: aceea de a organiza pe lângă Filarmonica un fel de „grădiniță muzicală“, cursuri de inițiere în muzică pentru prescolari. Se bucură de un mare succes. Ne pregătăm în acest fel publicul de miine (sau de poimîine!) și, eventual, schimbul viitor pentru formațiile noastre vocale de tradiție.

— **Brasovul are posibilitatea de a oferi instituțiilor sale muzicale sansa unui mare număr de fideli. Prin tradiție. Cum evoluează în prezent fenomenul?**

— Cred că pot spune cu toată încrederea că rămîne în limitele binelui. Avem încă multe de făcut pentru publicul nostru. Mai ales pentru cel tînr. Filarmonica noastră are o orchestră simfonică și una de muzică populară. „Miorița“. Aceasta din urmă își are oricum publicul ei și își desfășoară munca mai ales în deplasare. Despre orchestra simfonică — aflată în acest moment la jumătatea celei de-a 112-a stagiuni! — trebuie să spun că bătaia pentru public se dă totuși în fiecare moment. Concertele educative, concertele-lectie se organizează la noi neînterupt, de cele mai multe ori în sălile caselor de cultură sau ale cluburilor din cartiere ori întreprinderi. Și totuși, concertele de luni dimineața — concertele pentru abonati — se țin întotdeauna cu sala plină. E publicul format de înaintașii noștri, de regulă vîrstnici, la care nevoia de a asculta muzică n-a regresat nici măcar cu un pas. Trebuie să facem astfel încît și seara, la concertele obișnuite, cînd vin oamenii de vîrstă mijlocie, oameni ai muncii, copii sau tineri, să fie la fel de multă lume. Ne-am gîndit să organizăm repertoriul sub forme noi. Am inaugurat, de pildă un ciclu dedicat muzicienilor brașoveni, „Gala artistului brașovean“. Am invitat astfel pe Cristian Mandeal, care a fost elev al Liceului de muzică din Brasov, precum și cîteva solisti locali: Gheorghe Roșu, cadru universitar la Conservatorul „Gh. Dima“ din Cluj-Napoca, Adrian Petrescu, obosit la Filarmonica „G. Enescu“ din București, și Dana Nigrim, membră a orchestrei

Filarmonice. Vom continua în același fel, pentru a oferi și nouăzeci publicului nostru.

— **O tradiție muzicală atît de îndelungată a făcut posibilă, cum stîm, și o lungă listă de personalități muzicale originare din Brașov. Ați vrea să încercați o enumerare?**

— Riscînd ca ea să fie incompletă. Am să mă opresc numai la muzicienii în viață, prezenți în conștiința publicului de azi și pe afisele muzicale ale țării: Mihai Brediceanu, Mircea Cristescu, Paul Popescu, Cristian Mandeal, Horia Andreescu, Petre Sărbăreanu. Prefer să mă opresc numai la dirijori. Altfel lista ar ocupa tot restul spațiului de interviu.

— **Ați prelungeț vocația de dascăl și în familie?**

— Vrînd-nevrînd. Dar dacă vă referiți la muzică, am să vă spun că doi dintre cei trei copii ai mei fac studii muzicale. Băiatul e elev la Liceul de artă „G. Enescu“ din București, clasa de vioară a profesoarei Carmen Runceanu, iar fetița cea mică studiază violoncelul la Brașov. Procentul e mulțumitor în ce privește familia mea, nu-i așa?

— **Mai mult decît mulțumitor. Vă trageți dintr-o familie de muzicieni?**

— Nu tocmai. Dar o rudă destul de apropiată a fost profesor la Liceul de muzică din Timișoara, atrăgîndu-mă la vremea respectivă într-acolo. Coborînd și mai mult, pot spune că bunica se trăgea din familia lui Traian Grozăvescu. Deci, aveam unele rădăcini...

— **Cum ați vrea să încheiem dialogul nostru?**

— Amintindu-i pe cei care m-au precedat în această generoasă și dificilă funcție: pe Dinu Niculescu, muzicianul omniprezent, care a dat viață adevărată activității muzicale brașovene în deceniile de după război; pe Ilarion Ionescu-Galați, aflat multi ani atît la conducerea Filarmonicii noastre, cît și pe podiumul dirijoral, ca prim dirijor al orchestrei simfonice. Fără spiritul lor energetic, întreprinzător, devotat, fără prețioasa lor vocație pedagogică multe din cele pe care am avut cîntec să le mostenesc ca director (cred, de fapt, că mai apropiat de ceea ce se află în intențiile mele ar fi cuvîntul animator artistic!) nu ar fi existat.

— O bună parte a istoriei noastre a fost și este în continuare rescrisă, datorită valorificării unor noi documente turcești, ori datorită cronicilor otomane. Dacă e de așteptat în viitor să avem surprize importante privind anumite momente ale istoriei noastre — în sensul lărgirii bazei documentare — acestea vor veni în primul rând din partea arhivelor turcești. Deși considerate printre cele mai bogate din lume, au început a fi studiate metodic abia după cel de-al doilea război mondial. Este o muncă titanică. Numai în fosta arhivă a marilor viziri sînt circa 100 de milioane de documente, în afara celor 50.000 de condici, cuprinzînd, fiecare dintre ele, zeci de mii de documente. Marile moschei au lăzi întregi cu registre încă necercetate, mai există și arhiva sultanilor, care abia în ultimii ani a început a fi catalogată. Sînt registre ale cadililor, uneori neașteptat de importante. Un exemplu: s-a discutat mult asupra datării bătăliei „de la Rovine”. Istoricii nu s-au pus de acord asupra momentului cînd a avut loc campania sultană condusă de Bayezid I: în toamna lui 1394 sau în primăvara lui 1395? Ei bine, iată ce scrie într-o cronică otomană, aparținîndu-i lui Mustafa Ali: „Fiica mai mică a lui Bayezid-han, îndrăgostindu-se de șehul Șlemseddin, a trimis a doua zi pe împuțernicul ei de cununie, neputînd să aștepte pînă la venirea tatălui ei, care se afla în expediția împotriva ghiaurilor în Țara Românească.” Asta înseamnă că mergînd la registrul cadilului de Bursa, unde rezida fiica sultanului și găsind înregistrarea căsătoriei, am avea dovada clară și indubitabilă a datei la care Bayezid se afla în Țara Românească.

Sînt numeroase și importante temele ce pot fi cercetate în lumina documentelor otomane. Spațiul tipografic obligă, însă, la selecție.

Iată, acum am ales cîteva documente și izvoare otomane în general — deci nu numai din cele de cancelarie — ce ne aduc dovezi ale unității geografice și politico-strategice a celor trei țări române, apoi unitatea demografică în viziunea factorilor de decizie otomani, similitudinea de statut a țărilor românești, identitatea portului, a graiului, a obiceiurilor.

Mergînd pe ideea generală a unității celor trei țări române din punct de vedere geografic, etnic și cultural, se poate ilustra acest fapt indubitabil prin izvoare otomane mai puțin sau deloc cunoscute, fiind recent scoase din arhive.

Este cunoscut că Transilvania constituia însăși inima spațiului românesc. Cetatea naturală a Ardealului fiind considerată nucleul, leagănul acestui pămînt. Otomanii au sesizat faptul că fără dominația, fără controlul asupra Transilvaniei, nu se poate realiza nici controlul, dominația asupra Moldovei și Țării Românești și invers. Iată, bunăoară, la Consiliul de război osmano-habsburgic, care a durat între 1593 și 1606 — consiliu prezidat de marele vizir Cerrah Mehmed Pașa, care era și comandant suprem al oastei otomane, s-a apreciat că „Țara Românească și Moldova nu pot fi stăpînite atîta timp cît vilaietul Ardealului nu va fi prădat și devastat”, după cum transmite Kâtib Celebi, cunoscutul polihistor otoman din veacul al XVII-lea, în lucrarea „Fezleke-i tarih”. De asemenea, în cursul aceluiași război, un alt mare vizir Yemişci Hasan Pașa, la 1602—1603 aprecia că: „dacă Țara Ardealului va încăpea, Allah să ne păzească, pe mina Neamțului, atunci nu mai rămîn nici Tîmșoara, nici Țara Româ-

nească, nici Moldova...” — în mina Porții, se înțelege. Evident, între țărilor române s-au relevat legături interne sistematice, complexe.

Cel mai mare călător otoman al secolului XVII, Evliya Celebi, după ce pînă la 1666 venise, deja, de cîteva ori prin părțile noastre, constată în a sa „Carte a călătoriilor” în zece volume, că în Transilvania „toată raiaua o formează valahii”. Cu alte cuvinte, supușii contribuabili, baza fiscalității, o constituia populația românească — și se știe că mișcarea de emancipare națională a românilor transilvăneni din secolul al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea, manifestată, între altele, prin mișcarea Supplex-ului, aducea acest argument forte în fața autorităților habsburgice: românii constituie baza vîstieriei statului, prin munca lor, prin dările plătite. Avem la dispoziție documente turcești care arată că, sub presiunea exploatarei din Transilvania, a persecuțiilor sociale, religioase, românii de aici au fost cei care au trecut, în general, în

cerile păstorilor transilvăneni cu turmele în Țara Românească sau, mai departe, în Dobrogea. Se vorbește de păstori zărneni sau bîrsani, cu turme importante, de pînă la 1000 de oi, dincoace de Carpați. Putem constata legăturile neîntrerupte între principate și teritoriile rupte din trupul lor, putem remarca preocuparea permanentă a domnitorilor de a menține legătura cu românii înstrăinați. Cunoaștem documente privind prezența secerătorilor din Țara Românească și Moldova în Dobrogea, unde, de altfel, izvoarele otomane ne indică preponderența populației creștine românești.

La 1805, un alt document otoman indică faptul că domnitorul Moldovei a informat Istanbulul cu privire la cererea austrieilor de a li se restitui 1500 de familii refugiate din Bucovina — sintem, deci, după anexarea abuzivă a acestui teritoriu, la Imperiul habsburgic. Documentul consemnează faptul că acești moldoveni, care căutau să se stabilească în principatul ră-

vod nu doar pentru principii Moldovei și Țării Românești, ci și pentru conducătorul Transilvaniei.

Aminteam de unitatea politico-strategică a celor trei țări în viziunea factorilor politici otomani. Constatăm acest lucru chiar la nivelul înalt al sultanatului însuși. În mod indirect îl aflăm, prin Anton Verăncsics, de exemplu, care, la mijlocul secolului XVI, afirma referitor la perioada imediat anterioară că „s-a temut Soliman (I) că nu cumva cînd au încerca el să ocupe Transilvania, Țara Românească sau Moldova, toate aceste trei țări să se unească împreună și să se apere.” Sigur, aceste lucruri sînt cunoscute și din sursele românești. Iată, de pildă, cuvintele lui Grigore Ghica, din 1660, referitoare la intenția marelui vizir de a transforma Țara Românească în pașalic: „De vor auzi celelalte țări precum că fac ei beglerbei în Țara Românească, atunci se vor face una și moldovenii încă, fiind ei drepti se vor face și ei haini, numai cit se va afla acest cu beglerbei în

liberă. Rezultă de aici, poziția noastră de state care și-au păstrat ființa proprie, în afara Imperiului otoman și care au fost mereu unite și prin aceleași rînduiri, pe care le urmau de veacuri. În plină epocă fanariotă, așa cum a precia marele istoric Nicolae Iorga domnii „mutîndu-se dintr-o țară în alta, simțîndu-se în Iași ca și în București, făcînd în domniile lor de atîtea ori această schimbare, ducînd boierii din Moldova în Muntenia și din Muntenia în Moldova, ei (fanariotii) au realizat o adevărată unire”. Ori, e foarte sugestiv că din secolul XVIII și pînă la realizarea Unirii de la 1859, în sursele otomane s-a folosit pentru Moldova și Țara Românească termenul de Memleketeyn, adică: „cele două țări”. Așadar, statutul lor identic, precum și limba, obiceiurile, așezămintele, civilizația — toate erau în ochii otomanilor în așa măsură aceleași, încît nu se făcea deosebire între o țară și alta. Pe măsură ce ne apropiem de anul 1859 constatăm că termenul Memleketeyn este folosit în mod curent.

Anul însuși al unirii celor două principate este surprins în documente?

Evident că arhivele otomane păstrează mărturie și asupra acestui moment. Dar, pe măsură ce ne apropiem de epoca noastră, însemnătatea surselor turcești ca izvor istoric scade în ceea ce ne privește, pentru bunul motiv că ele pot fi suplinite de un impresionant număr de mărturii românești și occidentale. De exemplu, pentru cele două călătorii ale domnitorului Unirii — Alexandru Ioan Cuza — la Istanbul, în 1860 și 1864, aproape că nu avem nevoie de documente otomane. Bolintineanu ne-a lăsat o descriere foarte amănunțită în ceea ce privește prima călătorie, iar pentru cea de-a doua, avem arhivele Cuza, ori informațiile diplomaților europeni. Asta nu înseamnă că nu trebuie să cercetăm, chiar și pentru această perioadă, sursele otomane, și o vom și face în viitor. De pildă, un foarte tînăr membru al „Laboratorului de studii otomane” — studentul Armand Goșu — a urmărit deja cum se reflectă revoluția de la 1848 în „Journal de Constantinople”, un semioficios care apărea la Istanbul și în care, dincolo de poziția oficială, răzbat ideile de unitate, de independență ale românilor, de conștiință asupra vechilor drepturi. Dar, de mare importanță rămîn sursele otomane din perioada medievală, cînd documentele noastre s-au pierdut în bună măsură, iar cele europene sînt puține la număr și contradictorii.

Deci, în ceea ce privește marele lor rol în istoria universală pe care l-au jucat românii — și anume în apărarea ființelor statale, dar prin aceasta și în apărarea civilizației europene în fața expansiunii otomane, sursele de arhivă turcești pot să ne aducă în continuare lumini și argumente de cea mai mare însemnătate.

Cercetarea trebuie să rămînă deschisă, așa încît nu putem să tragem decît concluzii preliminare. Una dintre ele este aceea că documentația otomană va avea un cuvînt din ce în ce mai greu de spus în argumentarea științifică privind unitatea și continuitatea românilor în vatra strămoșească. De fiecare dată, documentele otomane permit să nuanțăm, să înțelegem mai bine — și, aș îndrăzi să afirm — să înțelegem în dimensiunile unei măreții de care putem fi mîndri, marile evenimente pe care le-a trăit, în decursul existenței sale istorice, poporul român.

LIANA MOLNAR

Noi argumente în lumina arhivelor

Bună parte din istoria românilor are numeroase interferențe cu aceea a Imperiului otoman. Iată de ce, domeniul otomanisticii — al relațiilor româno-otomane — se dovedește de o extremă importanță pentru istoria României, nu numai din punctul de vedere al lărgirii bazei documentare a acesteia, dar și din acela al sublinierii locului important și rolului românilor în istoria universală.

În lumina excepționalelor teze referitoare la istoria unitară și eroică a poporului român, teze cuprinse și în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, la ședința comună a Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a organismelor democratice și organizațiilor de masă și obștești, valorificarea lăvămintelor trecutului este un act autentic de luciditate politică. Istoria este ridicată la rangul de experiență unică, generatoare a celor mai înaintate convingeri integrate în orizontul conștiinței omului contemporan. Tot cu ajutorul istoriei definim marile vo-

cații permanente ale poporului nostru — vocația cîtoritorilor, vocația specificului național, vocația păcii și colaborării. Mari istorici români s-au aplecat cu devotament și înțelegere asupra istoriei Imperiului otoman, de-ar fi să amintim doar de marele european Dimitrie Cantemir ori de giganticul Nicolae Iorga.

Sînt, cîteva dintre motivele care au condus, în urmă cu trei ani, la crearea „Laboratorului de studii otomane” din cadrul Facultății de istorie-filosofie a Universității Bucureștene, reunind nume de prestigiu ale cercetării în domeniul istoriei. „Laboratorul de studii otomane” și-a propus de la bun început o laborioasă muncă de cercetare interdisciplinară și comparativă, pe termen lung, ale cărei cîștiguri să pătrundă și în masa largă a iubitorilor de istorie.

Care sînt aceste cîștiguri? Iată un răspuns competent, aparținînd lectorului universitar dr. Mihai Maxim, unul dintre cei mai pasionați cercetători în domeniu, vicepreședinte al Laboratorului.

mas liber sînt — potrivit expresiei turcești — „din același neam și rude”.

Ideea similitudinii de statut politico-juridic acordat celor trei principate românești de către Poarta otomană, amintită doar, la începutul discuției, cred că merită dezvoltată.

Este de cea mai mare importanță și bogat demonstrată de documentele turcești, faptul că Transilvania a fost un principat vasal în mod real Porții, bucurîndu-se de o autonomie de stat identică cu aceea de care se bucurau Țara Românească și Moldova. În acest sens, deosebit de sugestiv ni se pare un document dintr-o condică financiară de la 1576, o chitanță eliberată de vîstieria otomană, ce confirmă încasarea tributului Transilvaniei. Statutul celor trei principate era în conceptul politic, în viziunea otomanilor într-o asemenea măsură același, încît copiii puteau să confunde chiar numele acestor țări.

Cum, de altfel, s-a și întîplat.

Exact! Iată, în chitanța amintită, este confundat numele Transilvaniei cu al Moldovei. Copistul scrie „din obligația voievodului Cristofor Báthori, voievodul Moldovei...”

Ori, Báthori a fost, între 1576 și 1581, voievodul Transilvaniei.

Așa este. E un document ce se află la Başbakanlık Arşivi, fosta arhivă a marilor viziri din Istanbul. Otomanii folosesc curent titlul de voie-

Țara Românească. Zău, că va vrea vizirul să-i așeze pe beglerbei și nu va putea”. În epocă, beglerbei însemna „beiu beilor”, cu alte cuvinte, guvernator.

Chiar în cele mai dificile timpuri, acelea ale domniilor fanariote, statutul politico-juridic al Moldovei și Țării Românești — Transilvania trecuse de la 1699 sub stăpînirea habsburgilor — statutul celor două țări deci, a rămas în continuare, din punct de vedere formal, neschimbat, chiar dacă a fost afectat de ingerințele otomane. Domnii moldo-munteni au beneficiat de statutul așa zis de ahd, în termeni islamici, adică de statutul tributurilor sau federațiilor din dreptul islamic, statut specific zonelor tampon, zonelor intermediare între dar al harb — Casa războiului, adică a inamicilor și dar al Islam — casa Islamului, teritoriile islamice propriu-zise. Prin urmare, specific Țărilor Române — și acesta este încă un element de unitate — a fost faptul că atîta timp cît s-au aflat împreună sub suzeranitatea otomană, au beneficiat, sau, mai precis, au dobîndit și și-au păstrat același statut de ahd, ceea ce nu poate fi îndeajuns apreciat pentru ceea ce a însemnat independența administrativă, legislativă, spirituală a poporului român. Călătorii străini — și este de ajuns să răsfoim cîteva relații ale acestora — în momentul cînd treceau Dunărea la nord, constatau că au pătruns într-o cu totul altă lume, că începe creștinătatea

Electrozi de subțirimea micro-nilor răsar din fibrele mușchilor. Traductoare sofisticate, strecurate abil în meandrele intestinului, fac să danseze indicatorii aparatelor de măsură. Dispozitive ingenioase construite de cercetători prelungesc privirea gândului spre cele mai tainice unghere ale vieții. Ce surprize mai ascunde membrana celulelor, acea fabuloasă perdea între viu și neviu? Cum reacționează musculatura scheletului și inimii în fața stresului fizic, nu numai psihic, dar în fața lipsei de gravitație? Sint cunoscute toate procesele din culisele laboratorului biologic numit țesutul ficatului? O mică parte din întrebările care frământă pe specialiștii de la Institutul de Fiziologie Normală și Patologică „D. Danielopolu”! Lumea științei caută să descifreze încă numeroasele enigme ale funcționării organismului omenesc, în permanența sa luptă de a păstra entropia, gradul de dezordine a sistemului, la un nivel cât mai scăzut. Se spune că fiziologia de azi înseamnă medicina de mâine. Și asta pentru că descoperirile acestei științe în miraculosul microunivers al corpului uman pregătesc de fapt drumul terapioilor viitoare menite să alunge furtunile de suferințe ale bolilor.

Cercetătorii din institut, în frunte cu profesor dr. doc Petru Groza au obținut o serie de rezultate interesante în acest domeniu de mare rafinament științific, apreciate de specialiști. Între altele, ei au descoperit existența unui ritm mecanic de bază al musculaturii netede a intestinului subțire, chiar în perioada de liniște contractilă, atunci când el nu prelucrează nici un fel de material. În literatura de specialitate din lume nu se pomeneste nici un cuvânt despre această stare de veghe activă a intestinului subțire, fiziologii români fiind primii care anunță că el nu doarme din punct de vedere al travaliului mecanic niciodată.

„Membrana celulelor funcționează ca un condensator electric, încărcându-se în repaus electropozitiv la exterior și electronegativ la interior, explică șeful de colectiv dr. Corneliu Stanciu. Sub acțiunea unui stimul, polaritatea membranei se inversează și se amorsează o serie de mecanisme specifice, cum sint contracțiile la fibrele musculare, eliberarea de mediator chimici la nivelul celulelor nervoase, emiterea secrețiilor la glande. Ne-am pus în treabă cum se cuplează aceste variații ale biopotențialelor membranelor cu contracțiile celulelor din musculatura intestinului subțire. Se știa că intestinul este treaz electric în permanentă, dar că, în perioadele interdigestive, activitatea lui mecanică stagnează. Am construit în premieră un tra-

ductor cu fantă reglabilă apt să măsoare forța de contracție a unor fragmente de mușchi sub 1 mm. După sute de experimente, s-a ajuns la concluzia că musculatura circulară se află și ea într-un permanent neastimpăr contractil, urmărind zbuciumul electric, chiar cînd intestinul este gol. Aceste contracții aparent fără obiect, au menirea de a menține tonusul muscular. Spre deosebire de musculatura scheletică, mușchii netezi ai intestinului subțire își conservă vigoarea în perioadele de „relaxare” nu liniar, ci prin oscilații permanente de mică amplitudine și cu frecvențe apropiate de acelea ale ritmului electric bazal (de repaus). Peste acest travaliu, un fel de odihnă activă, se suprapun în perioadele de activitate digestivă, acțiunile de frământare a materialului din intestin, de transport și de intimizare pentru absorbția substanțelor nutritive. S-au depistat trei modele de activitate motrică, deosebite

din zece oameni suferă de această boală a miocardului datorată strîmtoării arterelor coronare prin procesul de scleroză, cu consecințele irigării defectuoase a unor zone din mușchiul inimii care nu se mai contractă normal. În clasamentul bolilor cardiovasculare, ea ocupă un trist loc doi după hipertensiunea arterială. E firesc ca medicina mondială să se fi aplecat cu osirdie asupra acestei maladii, dar a făcut-o mai ales asupra cardiopatiei ischemice dureroase cu formele ei acute de infarct și angină pectorală. A vizat muntele de gheață spectaculos al aisbergului de deasupra valurilor, acordînd o mai mică atenție uriașei lui baze ascunse de apă. Aceasta este de fapt cardiopatia ischemică nedureroasă, de peste 5 ori mai frecventă, inamic perfid care pînă de din umbră sănătatea omului, evoluind insidios spre consecințe dramatice. Ei bine, un colectiv de fiziologi în frunte cu doctorul Valeriu Io-

cu o frecvență ceva mai mare la femei, în special între 50—59 de ani. Între 40—49 de ani, valvulopatiile degenerative prezintă o ușoară predominanță la bărbați, ca după 50 de ani, ele să crească semnificativ ca număr în rîndul femeilor, atingînd cea mai mare incidență după 7 decenii de viață. Hormonii estrogeni protejează sexul feminin de cardiopatia ischemică dureroasă. Repartiția aproape egală între sexe a formelor nedureroase și a valvulopatiilor degenerative ne face să credem că la originea lor se află o componentă genetică. Cercetările noastre populaționale atrag atenția asupra frecvenței deosebite și importanței sociale a acestor boli. Avînd în vedere că apariția lor nu este însoțită de manifestări cardiace zgometoase, pentru depistarea precoce, în mod profilactic, bărbații peste 40 de ani și femeile peste 50 trebuie să se prezinte periodic la examene cardiovasculare. Studiile noastre electro și fonocardiografice, cardiodinamice, au pus la dispoziția rețelei sanitare criterii practice de apreciere a evoluției acestor afecțiuni. Uneori, EKG-ul nu arată nici o agravare, dar la ascultare se pot percepe zgomete anormale (de galop, de fragmentare a zgomotului unu, alterări ale timpilor sistolici), semne alarmante de ascensiune a bolii. Literatura internațională de specialitate a acordat o atenție doar unei subgrupe a afecțiunilor, ischemia silențioasă. Lucrarea noastră a abordat în paralel și complex toate formele de cardiopatie ischemică nedureroasă și valvulopatiile degenerative.

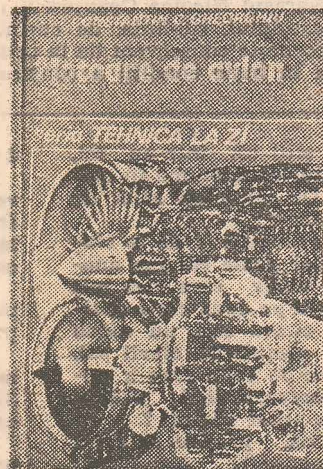
„Tovarășe doctor, cu toate acestea, fiecare trebuie să fie și înțelesul lui medic, să știe să asculte sirenele de alarmă și să nu spună doar ca în cîntec: „Inimă nu fi nebrună”. Enunțați-ne primele simptome, chiar discrete, în urma cărora e necesar să luăm drumul cabinetului de cardiologie”.

„Beculețul roșu se va aprinde la o diminuare nejustificată a capacității de efort, la apariția unei aritmii persistente sau la o modificare a unei astfel de stări deja instalată. Pot fi semnele debutului unei cardiopatii ischemice nedureroase, valvulopatii degenerative, sau agravării unor astfel de boli nedecelate încă și se impune consultarea medicului. La aceste indicii minore trebuie să fie atenți mai ales cei cu risc crescut de afecțiune coronariană. Portretul robot al acestora s-ar schița astfel: descendenți din părinți cardiaci sau hipertensivi, supraponderali, fumători, sedentari, cu comportament agresiv, diabetici, cu grăsimi crescute în sînge și hipertensiune arterială ridicată”.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Motoarele de avion

Sub auspiciile Editurii Tehnice, a văzut de curînd lumina tiparului lucrarea inginerului Constantin C. Gheorghiu, „Motoare de avion”, autorul avînd el însuși o practică îndelungată în bransa construcțiilor aeronautice, așa cum ține să ni se prezinte indirect prin cele citeva rînduri dedicate foștilor săi colegi de la Fabrica de motoare de avion a Uzinei I.A.R. Brașov. Volumul, modest ca dimensiune, ne propune o trecere în revistă, dar și o succintă prezentare a motoarelor proiectate și executate în cei peste 80 de ani scurși de la nașterea aviației. Cronologia include toate aceste inimi de oțel, începînd cu primele motoare cu aburi sau cu

piston și terminînd cu cele mai moderne creații ale domeniului. O bogată ilustrație pune la dispoziția insului avizat amănunte privind caracteristicile tehnice ale celor mai cunoscute motoare, precum și descrieri ale zborurilor de încercare, realizate nu o dată cu prețul jertfei supreme. Datorită acestor performanțe expresii ale inteligenței creatoare, ale temerității și deschiderii spre cunoaștere — ține să sublinieze autorul — aviația prezentului a izbutit o activă și constantă legătură între toate popoarele planetei.

Cartea inginerului Constantin C. Gheorghiu se adresează în egală măsură specialistului și profanului în materie, folosînd un stil alert captivant, pe înțelesul marelui public.

LIVIU TIMBUS ■

FIZIOLOGIA DE AZI, MEDICINA DE MÂINE

prin amplitudine, grupare și influență asupra tonusului bazal”.

După ani de muncă încredințată în laborator, fiziologii români au reușit să mai scrie citeva rînduri noi și prețioase în romanul tot mai gros, dar mereu neterminat, al cunoașterii vieții organismului omenesc. Bineînțeles că fiziologii români nu lasă să plutească descoperirea lor în aburii unei simple speculații teoretice. Sint în curs de desfășurare cercetări farmacologice menite să dopisteze cum acționează unele substanțe din corp (hormoni, mediatorii, ioni metalici), diferite medicamente sau componente alimentare (cofeină, alcool) asupra ritmului mecanic de bază al intestinului subțire, asupra modelelor de activitate motrică, precum și a cuplajului dintre fenomenele electrice și cele de contracție. Această inedită dezvoltare a mecanismului electrotomecanic al intestinului subțire ar putea explica o serie de procese patologice gastrointestinale. Ea ar aduce o nouă lumină în tratamentele unor tulburări de tranzit intestinal, spasme la acest nivel, absorbții deficitare ale substanțelor nutritive.

Printre cuvintele-definiție ale secolului nostru, cum sint computer, inginerie genetică, satellite etc., figurează, din păcate, și cardiopatia ischemică. Doi

nescu de la institutul „D. Danielopolu” au pus sub microscopul preocupărilor lor această afecțiune și, după un studiu asupra a peste 4 000 de bolnavi, au ajuns la o serie de concluzii importante, inedite.

„Cardiopatia ischemică nedureroasă îmbracă o mare varietate de forme ca: ischemia silențioasă, cronică de repaus, de efort, tulburări ale ritmului cardiac cum sint fibrilația atrială, ventriculară (cea mai de temut), extrasistolele, tahicardiile paroxistice, precum și întîzieri ale excitației inimii, ca blocurile de ramură, fasciculare, spune dr. Valeriu Ionescu. Pe tăcute, fără simptome dureroase, ea conduce însă la insuficiență cardiacă, la aritmii grave, mergînd pînă la fibrilația ventriculară și moarte electrică. Oamenii care nu bănuiesc că poartă cu ei o boală de inimă suferă stopuri cardiace și mor subit. În 30%—50% din cazuri, maladia evoluează spre formele dureroase. Am analizat în paralel afectarea degenerativă a valvelor, în special aortică și mitrală, afecțiune situată și ea pe locul trei. Cercetarea noastră a relevat faptul că femeile nu mai sint scoase din circuitul acestor boli, ele prezentînd același grad de risc și trebuînd să fie tratate cu deosebită atenție. Astfel, dacă formele dureroase lezează mai ales bărbații, cardiopatia ischemică nedureroasă afectează aproape egal cele două sexe,

Verde”, cum o numise Erik cel Roșu, atrăgînd atenția asupra însemnătății acestui gigantic masiv înghețat pentru condițiile meteorologice și climatice ale întregii planete. Devine tot mai cunoscut în cercurile de specialitate, astfel că în 1925, pe cînd avea 27 de ani, tînrul obține fondurile necesare pentru organizarea unei prime expediții, de scurtă durată (4 luni), de-a lungul țărmului groenlandez. Culege astfel primele informații nemijlocite despre caracteristicile geologice și atmosferice ale zonelor de coastă, despre formarea aisbergurilor, despre fauna și flora — desigur extrem de sărace; totodată, ia pentru prima dată contact cu eschimoșii. Relatările pe care le publică sint primite cu un mare interes.

Așa se face că se încumetă să planuiască expediția cea mare, hotărît ca, de această dată să pătrundă și în interiorul insulei. Urmărea mai ales să studieze curenții anticlonici aflați la originea furtunilor violente și uraganelor care se dezlănțuie pe continentul american. „Dr. Constantin Dumbravă, relatează nepotul său, preconiza instalarea în Groenlanda a unei stațiuni meteorologice pentru a determina exact traseul parcurs de respectivii curenți, astfel ca să prevină locuitorii țărilor în primejdie de a fi calamitate”.

Expediția aceasta, din 1927—1928, a fost organizată cu sprijinul societăților de geografie din Belgia, Franța și S.U.A., de asemenea a Universității din Michigan și a Clubului exploratorilor din New York. Ingerul și meteorologul belgian Freddy

Bernard l-a secondat pe Dumbravă în călătoria sa de explorare, din echipaj făcînd parte și specialiști de alte naționalități.

„Expediția română în Groenlanda” a plecat din Copenhaga la 26 iulie 1927, îmbarcîndu-se pe vașul „Gertrude Rusk”. La zece zile după părăsirea portului danez, exploratorii au ajuns în mica așezare groenlandeză Angmasalik, din sud-estul insulei. Aici, personalul, aparatura științifică și proviziile au fost debarcate și a început intensă muncă științifică, sub conducerea lui Constantin Dumbravă, care s-a dovedit un excelent organizator. Au fost culese date extrem de importante, în domeniul foarte variat, care au aruncat o nouă lumină asupra aspectelor meteorologice, glaciologice, a curenților marini, a geomorfologiei, botanicii, zoologiei, etnografiei etc. Au fost studiate nu mai puțin de 22 așezări ale eschimoșilor, cercetîndu-se viața, îndeletnicirile, tradițiile, credințele băștinașilor. Cu sprijinul acestora, a fost investigată o zonă destul de întinsă, munca fiind continuată și în timpul nopții polare, iar cea mai importantă realizare a fost traversarea pustului de gheață groenlandez dinspre est spre vest, de la Angmasalik la Holstenborg, pe coasta apuseană.

Intr-una din numeroasele conferințe ținute la întoarcere, C. Dumbravă relatează: „Timp de 12 luni, am recoltat colecții etnografice, documente asupra obiceiurilor micului popor eschimos, am făcut un film de 3 500 metri, am capturat o vulpe și alte animale pe care le-am oferit Gră-

dinii zoologice din Anvers, un fetus de focă, pe care l-am conservat în formol, un urs alb, o focă, al cărei corp l-am împaiat și multe crani umane și de mamifere...” Presa a comentat pe larg conferințele sale ținute în Belgia și în Statele Unite ale Americii, iar ziarul „The Philadelphia Inquirer” a consacrat o întreagă pagină rezultatelor expediției. În urma cercetărilor meteorologice, a fost modificat traseul de traversare aeriană a Atlanticului, adoptîndu-se o rută mai puțin expusă intemperiilor.

Ca rod al expediției, exploratorul a publicat și două cărți: *Jurnal de călătorie* și *Un an printre eschimoși*, prima în engleză, a doua în franceză. Nepotul savantului relatează că, printre documentele rămase, s-au numărat și mai multe manuscrise, dar acestea au fost distruse în cursul unui incendiu produs la locuința fratelui său, care le avea în păstrare.

Ultima călătorie în Groenlanda a fost efectuată de C. Dumbravă în anul 1934, dar s-a încheiat tragic. Balonul în care se afla s-a prăbușit în ocean, aproape de țărmul țărilor regului Christian. „Eschimoșii, cu bărcile lor, relatează nepotul său, au reușit să-l salveze. În urma acestui accident, savantul român s-a îmbolnăvit însă grav, rămînd în viață doar citeva luni”. A murit la 22 septembrie 1935, la numai 37 de ani, fiind înmormîntat la Cannes. Numele său s-a înscris trainic printre exploratorii de seamă ai ținuturilor polare.

I.M. ȘTEFAN ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Expediția din Groenlanda

Cu șase decenii în urmă, un fiu al plaiurilor noastre organiză o temerară cercetare a celei mai mari insule a planetei, pe care o denumea cu mîndrie „Expediția română în Groenlanda”. Acțiunea a început în iulie 1927 și a durat 12 luni, pînă în iulie 1928, încununată de un desăvîrșit succes. Eroul acestei explorări în lumea gheturilor veșnice era un tînar de 29 de ani, de obîrșie din Buhuși și se numea *Constantin Dumbravă*. Prea tînăr? „La valeur n'attend pas le nombre des années” — scrie Corneille. Și să nu uităm că tot la 29 de ani Iuliu Popper a întreprins celebra sa explorare a țărilor de Foc (1886), iar la 31 de ani Emil Racoviță a participat la expediția care a marcat cea dintîi iernare în gheturile antarctice (1899).

Am mai scris — e drept doar citeva rînduri — despre cutezanța lui Constantin Dumbravă, în articolul nostru „Desțelenind pețele albe ale planetei”, publicat la această rubrică la 21 noiembrie 1986, biziundu-ne pe datele consemnate de Alexandru Roșu, Val Tebeica, V. Hilt, Valentin Borda, Silviu Neguț, Dan Terzi și alți cercetători. Revenim acum asupra ilustrei explorator românești a ținuturilor arctice, mai ales că Buletinul filatelic totdeauna bine informat „Stella

Polaris” nr. 80/1988 ne aduce o veste îmbucurătoare: la București trăiește un nepot al savantului, pe care îl cheamă tot Constantin Dumbravă și care a încredințat redacției o prețioasă măturie. Să pornim pe urmele ei...

Exploratorul Groenlandei, Constantin Dumbravă, s-a născut la 13 aprilie 1898 (și nu la 15 aprilie 1890, cum se știa pînă acum), tatăl său, Gheorghe, fiind factor poștal, iar mama, Profira, lucrătoare la căile ferate. A urmat școala primară la Buhuși, iar liceul la Botoșani, distingîndu-se ca elev eminent. O bursă îi dă posibilitatea să urmeze studii de științe naturale și fizică la Sorbona, în Franța, iar ulterior să obțină titlul de doctor în științe, în Belgia.

Cariera didactică ce i se oferă (și încă la Sorbona!) nu îl tentează. Îl atrage în mod deosebit mirajul depărtărilor și mai ales al ținuturilor arctice. La terminarea studiilor, începe să strîngă material documentar despre enigmatică Groenlanda, insula descoperită în anul 875 de normandul Gunnbjorn și apoi regăsită de Erik cel Roșu în 982, care a întemeiat în anul 986 o primă așezare. Constantin Dumbravă începe să publice, în Belgia, Franța și S.U.A. primele studii și articole despre „Țara

Munca noastră, bunăstarea noastră

În etapa a treia, care a început la 1 martie, vor beneficia de creșterea retribuiției 3,4 milioane de oameni ai muncii

După ce, la 1 ianuarie 1989, s-a încheiat etapa a doua de majorare a retribuițiilor oamenilor muncii, iar în februarie a fost adoptată mărirea fondului de retribuire în natură a țărănimii cooperatiste cu patru până la zece procente, începând de la 1 martie s-a trecut la aplicarea etapei a treia de majorare a retribuițiilor personalului muncitor mai mari de 2.250 de lei lunar. Totodată se majorează pensiile de asigurări sociale de stat pentru munca depusă și limită de vîrstă cuprinse între 1.501 și 3.000 de lei lunar.

Din august 1988 pînă la începutul acestui an, circa 4,4 milioane de persoane — adică aproape 60 la sută din personalul muncitor — au primit retribuiții majorate cu 20 pînă la 33 la sută. Veniturile suplimentare de care au beneficiat oamenii muncii în a doua jumătate a anului trecut s-au ridicat la 5,8 miliarde de lei. În aceeași perioadă, 801.500 de pensionari au primit, prin majorarea pensiilor, 300 de milioane de lei în plus.

Toate acestea demonstrează consecvența cu care statul și partidul nostru aplică noile măsuri de ridicare a bunăstării, a calității vieții.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, sublinia, de curind: „Partidul nostru pornește consecvent de la principiul că desfășurarea în bune condiții a construcției socialiste nu

poate avea loc decît acordînd o grijă permanentă condițiilor de muncă, de viață ale clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității, ale întregului nostru popor.”

Izvorind din această politică profund umanistă a partidului, la veniturile suplimentare amintite mai sus s-au adăugat, în decembrie, sumele reprezentînd cincizeci la sută din fondul de participare a oamenilor muncii la realizarea producției și din beneficiile pe 1988.

În noua etapă de majorare a retribuițiilor, pe parcursul a șase luni, pînă în august a.c., se vor majora esalonat, pe ramuri și domenii de activitate, toate retribuițiile mai mari de 2.250 de lei. De la 1 august întregul personal muncitor din țară va beneficia de retribuiții majorate. Retribuiția medie pe economie va ajunge la 3.300 de lei.

În etapa a treia vor beneficia de creșterea retribuiției 3,4 milioane de oameni ai muncii, care vor încasa în plus 24,4 miliarde de lei. În anul 1990 veniturile suplimentare datorate majorării retribuițiilor vor fi de 29 de miliarde de lei.

Noile majorări de retribuiții și pensii nu afectează drepturile de alocație de stat pentru copii și chirile, iar contribuțiile lunare ale părinților pentru copii din creșe și grădinițe rămîn neschimbate pînă la 31 august a.c.

În mod firesc, înfăptuirea integrală a măsurilor de creștere a veniturilor tuturor cetățenilor, asigurarea unor condiții tot mai bune de muncă și viață sînt legate strîns de îndeplinirea la toți indicatorii a planului pe acest an și pe întregul cincinal, de o largă promovare în întreaga activitate economică a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, de întărirea continuă a proprietății socialiste și de o susținută creștere a avuției naționale. Înțelegînd limpede acest adevăr, fiecare om al muncii, este normal, se simte îndemnat de interesele întregii țări să acționeze cu toate forțele, cu dăruire pentru mai buna organizare a întregii activități economico-sociale, pentru realizarea programelor de modernizare a producției, de creștere a productivității muncii, de ridicare a nivelului tehnic și calitativ al produselor, de reducere a consumurilor energetice.

Prin încheierea în acest an a întregii acțiuni de majorare a retribuițiilor și pensiilor, toate familiile, toți cetățenii vor beneficia de venituri sporite, înfăptuindu-se, astfel, una din prevederile Programului de creștere a nivelului de trai în actualul cincinal.

G. DORIN ■

— Să știți că, într-un fel, sînt destul de anonimă în medicină. De unde ați aflat de numele meu?

— Din librării și de la studenți. Mai poate rămîne anonim un autor care și-a pus semnătura pe două cărți epuizate în cîteva zile, un cadru didactic prețuit de elevii săi, un medic de copii care a salvat numeroase vieți, redînd fericirea atîtor părinți?

— A, da, printre studenți sînt cunoscută. Am lucrat mult în învățămînt, din 1966 pînă în 1987. Asta am pierdut eu, renunțînd la învățămînt, prezența lor, entuziasmul și tinerețea lor. În fiecare an sînt cîteva foarte interesanți, surprinzători, ca inteligență, ca preocupări, ca pasiune pentru meserie...

— Atunci de ce ați renunțat?

— Spitalul de copii „23 August” nu mai este „bază clinică” și apoi, nu pot să rămîn toată viața asistent.

— Ce vă leagă atît de mult de acest spital?

— Colectivul, climatul, pacienții. Arondăm cel mai mare sector din Capitală, sectorul III, ne îngrijim de sănătatea copiilor unei populații de 330.000 locuitori. Nu-i puțin lucru.

— De fapt, prima întrebare pe care am vrut să v-o adresez este foarte banală, dar e o fascinație a mea în fața unui om și a meseriei sale, de ce ați ales pediatria?

— Nu știu. De ce am ales medicina e poate explicabil faptul că tatăl meu a fost medic. Chirurg. Ce poate să știe un tînar la 17 ani despre copii? Cel mai bine știu acum, după 25 de ani de profesie și după experiența de mamă.

— Nu mi-o luați în nume de rău, nu există nici o umbră de ironie în întrebare, ce știți acum despre copii?

— Copiii sînt surprinzători, de la naștere la 15 ani, cînd în linii mari personalitatea lor e conturată, sînt o lume extrem de complicată — medical, filozofic, social. Cel mai surprinzător fapt este dezvoltarea lor neuropsihică. Sigur, ei sînt greu de crescut, iar ca pacienți, și mai greu de îngrijit, dar te răsplătesc înzecit prin farmecul lor indescriptibil. Te cuceresc, asta-i! Medicina copilului mi se pare incomparabilă cu cea a adultului, mi se pare „superioară” și chiar mai grea, deși are încă un statut de Cenușăreasă. Copilul, în primul rînd, nu simulează, ca adultul, e sincer și spontan; cînd se îmbolnăvește, în special în boala acută, vine foarte grav, dar în două săptămîni pleacă foarte bine. Vreau să știu, în medicina adultului de cîte ori poți să ajungi la o asemenea per-

formanță?

— V-am găsit la „reanimare”, adică pe linia întii a frontului pentru viața copiilor, cu ce afecțiuni grave vă confrunțați acum?

— Predomină infecțiile respiratorii ale sugarului, infecțiile virale deosebite.

— Cauzele? Sînt mamele mai imprudente ca altădată? Sînt copii mai puțin rezistenți ca altădată?

— Viruși, microbi sînt peste tot în natură, iar aparatul respirator al copilului are un sistem de apărare destul de redus; există o dezvoltare ontogenetică a imunității. Bolile virale au o mare arie de contagiozitate și atunci se luptă greu cu ele. Sigur, multe mame sînt imprudente, doar-

adult sănătos.

— Să știți că nu aceasta este problema de bază. Copiii noștri se nasc în majoritatea lor covîrșitoare, din mame tinere și tați tineri, care sînt sănătoși; sînt într-un procentaj infim cei care vin pe lume într-un mediu, să zicem, necorespunzător medical. Sigur că patologia maternă influențează, dar ceea ce grevează mai mult este patologia obstetricală.

— Și anume?

— Nașteri dificile, insuficient de bine sau de corect asistate, apare sindromul disfuncției placentare ș.a., în general există pentru pediatri un capitol al traumatismelor obstetricale și care ar putea să scadă.

Dr. Carmen Ciofu: „Copilul este o lume surprinzătoare”

S-a născut la Huși (20 ianuarie 1940), din părinți de fel din Cimpia Română, a copilărit la Tg. Jiu, a absolvit Medicina la București (în 1962). Asistent universitar, doctor în științe medicale, medic primar pediatru la Spitalul de copii „23 August” din Capitală, coautor sau autor a peste 100 de lucrări și comunicări științifice publicate în țară și străinătate și cîteva volume de specialitate „Pediatria”, „Imunitatea și bolile imunitare la copil”, „Semne și simptome în pediatrie”, „Examenul clinic în pediatrie”.

— Ca și prematuritatea...

— Aceasta ar fi nedrept s-o punem pe seama obstetricienilor. Procentul de 8—10 la sută este universal acceptat, cauza principală o generează mamele înseși. Ceea ce ar putea să facă medicul este de a le explica și a le învăța ce înseamnă un copil. Aici sînt de acord că în educația sanitară a mamelor mai avem încă multe de făcut. Orice pediatru cunoaște că sînt două categorii de mame — cele avide de să știți și cele indiferente, ori care urmează tot felul de practici tradiționale nocive. Cu vîrsta și cu experiența, din lecturi și din practică am descoperit — așa ceva n-am învățat la facultate —, importanța cuplului mamă-copil. E ceva fundamental. Cred că acordăm prea puțină atenție înțelegerii medicale a acestei legături. Afecțiunea maternă e de neînlocuit. Orice pediatru a observat că acei copii mai dependenți — prin structura lor caracterială — de mame, de cei care îi îngrijesc în familie, internați în spital singuri se vindecă mai greu, despărțirea fiind un stress puternic pentru ei.

semnată a adus-o și serviciul de terapie intensivă, unde luerați, unde practic, sînteți doi medici la 30 de paturi, două pediatre zi și noapte în luptă cu moartea, în lupta pentru viață. Aici, bănuiesc, a fost, și este, „laboratorul” dumneavoastră de cercetare, unde s-au plămădit o parte din lucrările științifice și comunicările pe care v-ați pus semnătura.

— Fiind cadru didactic, munca științifică era și o obligație, care a mers în consensul preocupărilor catedrei. Lucrînd cu profesorul Georghișanu o direcție de studiu au constituit-o bolile genetice. De altfel, pediatria este pe jumătate genetică. Lucrînd în spital, m-am lovit totodată de impactul psiho-social al acestora. Majoritatea malformațiilor congenitale sînt boli genetice, ele există în toată lumea, la fel cum există și reacția diferită a părinților în fața lor. Unele dintre malformații, așa-zis multifactoriale, se pot rezolva chirurgical, însă părinții trebuie să-l accepte pe copil un timp așa, să-l iubească, să-l îngrijească, să-l facă apt pentru operație. Rolul pediatrului este enorm:

acela de prieten și sfătuitor al unor asemenea părinți traumatizați de infirmitatea urmasului lor.

— Prin urmare, e foarte important cit se pricepe medicul de circumscripție și cîl de conștiincios este.

— De aceea am și scris împreună cu soțul meu, care este tot pediatru, dr. Eugen Ciofu, cele două volume — „Semne și simptome în pediatrie” și „Examenul clinic în pediatrie”, apărute în Editura Științifică și Enciclopedică, în 1982 și respectiv, 1986. M-am gîndit la studenți și la medicii tineri. S-au scris atîtea cărți de pediatrie foarte bune, dar, curios, nu includ și semiologia. Semiologia în medicina adultului se învață într-un an, dar cea pediatrică nu se învață ca atare deloc, ei în cadrul cursului de pediatrie. Totuși, există deosebiri de la adult la copil, durerea e doar unul din semne. A fost o sinteză destul de greu de făcut și am ales formula dicționarului tocmai pentru a veni mai ușor în ajutorul studenților. Am și vrut să le-o dedic, dar mi s-a spus că „nu se face”, nu este în „uzanță”, mi-a părut rău că nu am insistat. „Examenul clinic...” s-a născut tot din activitatea practică de cadru didactic. În medicina clasică, tehnica de învățare a unei boli pleacă de la cauze, dar în viață, drumul e invers, pacientul îți spune mai întîi ce îl doare, suferința lui, or, același simptom poate fi acuzat pentru foarte multe boli. Pentru medicina de adulți existau destule cărți pe această temă — de acolo mi-a și venit ideea — dar nu și pentru pediatrie.

— Le-ați pus la îndemînă, cu alte cuvinte, celor tineri, încă un instrument de lucru. Totul e să slujească pasionați profesia pe care și-au ales-o.

— Ei, în povestea asta cu pasiunea pentru meserie, eu am ideea mea, vine pe parcurs. Sînt infinite motivațiile și motivele pentru care un tînar optează pentru o profesie sau alta, pentru o meserie sau alta. Sînt incredințată că pofta vine mîncînd, foarte puțini știu dinainte în ce constă profesia aleasă.

— Și, totuși, se spune că ajung la performanță cei pasionați, cei dotați, talentați pentru ceea ce fac.

— Aș, da de unde, cei muncitori, cei plini de voință, în rest, te formezi. Cei care nu izbutesc într-o meserie, mă îndoiesc că ar fi niște virfuri în alta. Aceia n-au poftă de nimic.

— Fiica dumneavoastră și-a exprimat opțiunea?

— Desigur, a ales de una singură pediatria. E studentă în anul IV.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Mai mult ca sigur că această întimplare — simplă în desfășurarea sa — n-ar mai fi constituit acum, după opt luni de zile, obiectul unei intervenții în presă, dacă, la vremea respectivă, situația ce se crease și-ar fi găsit rezolvarea corectă.

Însă și astăzi ea mai dă bătăie de cap unor oameni care au ieșit păgubiți, deși nu numai că sint cu totul nevinovați, dar nici măcar n-au fost martorii evenimentului despre care vom vorbi.

În lunile care au trecut li s-au invocat și ceasul rău și destinul, și probabil că, mai slabi de inger, oamenii nostri ar fi devenit și superstitioși. Dar s-au încăpăținat să refuze fatalitatea atit de des pomenită, pur și simplu pentru că istoria asta îi costă nu mai puțin de 14 000 de lei.

Îată faptele relatate de semnatarul unui memoriu adresat redacției:

În ziua de 28 iunie 1983, scrie Mirela Dimoftache, avind autoturismul Dacia 1300, nr. 19-B-2936 (înscris pe numele Nedelea Steliana) parcat pe Șoseaua Pantelimon, l-am găsit avariat grav și deplasat de la locul său circa 50 m. Martori oculari mi-au spus că mașina a fost lovită de autobuzul I.T.A., nr. 37-B-4886, abandonat apoi pe Aleea Cislău, în stare de funcționare, cu ușile deschise, motorul pornit și luminile aprinse. Pe autobuz se afla numărul de telefon al întreprinderii de care aparține. Am anunțat organele de miliție și a doua zi am luat legătura cu inspectorul de siguranța circulației de la I.T.A., Bulearcă Marian, care mi-a spus că autobuzul respectiv a fost furat și, în aceste condiții, ei nu răspund de accident.

Procesul verbal întocmit de plutonierul Mătache Grigore și sergentul major Dinu Marian, de la I.M.B. Circumscripția 12 miliție, confirmă și el accidentul, menționând numele martorilor și faptul că autobuzul articulat se afla în cercetare privind furtul.

În sfârșit, ADAS — serviciul daune al sucursalei municipiului București — comunică proprietarilor autoturismului avariat, în 30 ianuarie 1989, următoarele:

„ADAS nu acordă despăgubiri din răspundere civilă auto pentru pagube de bunuri, în situația în care conducătorul autovehiculului vinovat de producerea accidentului a rămas neidentificat.”

În acest moment, cercul este

închis, singurii buni de plată fiind chiar cei păgubiți. Altfel spus, hotul a adus prejudicii proprietarilor autoturismului, dar a salvat și întreprinderea de plata pagubelor.

Și, totuși... Cum poate să dispară dăta mai autobuzul dintr-o autogară?

★ Inginerul Marin Radu, directorul sectorului Exploatare la întreprinderea de transporturi auto București, dispune plin de solitudine să ni se pună la dispoziție dosarul „cazului”. În ton cu bunăvoința arătată mai sus, inspectorul șef, inginerul Sorin Pencea, ne prezintă (era să spun cu căldură, într-alt se vedea de amabil) dosarul cu pricina. Piesa cea mai importantă — declarația șoferului autobuzului dispărut, Sandu Vasile:

„În 28-06-1986(!) am venit din

siunile celui aparținind I.T.A. Da, dar, veti vedea, în fapte, că de la litera regulamentului la practică e ceva drum.

Să întirziem însă puțin asupra orelor și timpului care apar în declarație. Șoferul ajunge la 21.55. După 10—15 minute este anunțat că autobuzul plecase. Cum o fi reușit altcineva decit șoferul ca în 10 minute să-și bată joc de tot regulamentul de ordine interioară, precum și de mijloacele de asigurare prevăzute de constructor pentru acest tip de autobuz? În 10 minute, pe întineric (doar nu fusese recunoscut de ceilalți șoferi!), el a deschis ușile „prin sistemul de aer”, a călătat și a găsit cheia potrivită, a pornit, a făcut manevrele pe care le presupune un astfel de autobuz articulat, într-un spațiu restrâns, și a ieșit fără să se sinchisească. În numai 10 minute. Recunoașteți, performanța ține de domeniul

Ne întrebăm atunci cum se asigură cele care sint în afara incintei și cu ce șanse de reușită? Cu aceleași șanse. Dovadă, un alt autobuz care a dispărut tot în aceeași perioadă cu autobuzul nostru, dar din fața Gării de Nord.

„După ultimele furturi, explică inginerul Sorin Pencea, autobuzele se asigură și cu dispozitive de siguranță.”

Întrebăm: Perimetrul autogărilor este asigurat?

Inginerul Sorin Pencea: „Unele da, altele nu. La Autogara Pantelimon există un semn de acces interzis (deci hotul a încălcat și legea circulației, n.n.). Nu există posibilitatea unei bariere. Dar la Autobaza 4 Militari și la altele avem și pază.

Întrebăm: Și la Pantelimon?

Răspuns: Sint niște ciini, însă mai mult dorm. Dar răspunderea pentru pază revine impiegatului de tură. La ora actuală am luat o serie de mă-

sonalului I.T.A.), iar pe de alta, acte de dezordine și indisciplină.

Inspectorul șef adaugă: „Noi, inspectoratul, am sesizat în repetate rânduri că Autogara Pantelimon este improprie pentru servirea publicului călător. Drept urmare, conducerile centralei și întreprinderii s-au străduit, cu sprijinul consiliului popular al sectorului 3, să găsească un alt spațiu de funcționare. Anul acesta ea va fi mutată în actualul perimetru al Pieței Cătelu.”

Toată suflarea I.T.A. cunoaște că autogara este improprie și, totuși, un impiegat răspunde de siguranța parcului auto. Cum reușește s-o facă? Cit de eficient își îndeplinește datoria nu mai întrebăm. La autogara Obor, construcție nouă, modernă, cu două intrări și spațiu pentru manevră, deci deloc „improprie”, răspunsul impiegatului Nicolae Minculescu este fără echivoc: „Asigurarea autobuzelor articulate este dificilă, pentru că ele nu încap în incinta autogării și unele dintre ele sint parcate în stradă. În ianuarie, cind am venit aici de la Autogara Militari, unde există și barieră și pază, am ridicat problema siguranței parcului.”

Prin stație, afllu de la dispecerul de serviciu Enache Petre că nici la Pantelimon nu încap toate autobuzele articulate în incinta autogării.

★ Îată, deci, probe care atestă că dispariția autobuzului nu este întimplătoare. Și întrebăm: pentru ce, atunci, să suportate altcineva urmările atitor neajunsuri ale întreprinderii? Neajunsuri care au determinat decizia măsurilor vizind disciplina. Culpă pentru dispariția autovehiculului și, implicit, a accidentului revine în primul rind întreprinderii, fiindcă n-a luat la timp toate măsurile corespunzătoare pentru siguranța mijloacelor de transport pe care le are în gestiune. Și nici nu le la așa cum promise, un exemplu fiind astăzi Autogara Obor, cu autobuze parcate în jurul ei și fără bariere la intrări.

În aceste condiții, „formula-rea”, „autorul este necunoscut” se cere a fi de urgență reconsiderată și, potrivit unor concluzii realiste, I.T.A. să privească altfel răspunderea sa față de autoturismul avariat, față de însemnata pagubă pe care lipsa de responsabilitate a unora din lucrătorii ei au provocat-o unor cetățeni.

RAZVAN BARBULESCU ■

I. T. A. trebuie să plătească!

cursă de la Tangiru în jurul orei 21.55. Am parcat în incinta coloanei, am asigurat, am luat cheia de contact, am închis ușile cu sistemul de aer și am intrat în biroul de mișcare. Aici am primit o altă cursă, cu plecarea la 23.15. După 10—15 minute, vine un șofer (Eremia Gh.) și mă anunță că autobuzul meu a ieșit pe poartă. N-a observat cine e la volan, dar i s-a spus că eu sint înăuntru și m-a anunțat. Am plecat repede cu autoturismul unui coleg (Chircă Vasile), în căutarea autobuzului. Am mers pe Pantelimon pînă la Socului și ne-am întors. La mișcare am aflat că a fost găsit pe raza străzii Fintinica. S-a anunțat dispeceratul Autobazei 3 și a venit inspectorul cu siguranța circulației.”

Așadar, nici o „fisură”: omul parchează autobuzul articulat în incinta coloanei, asigură, închide etc., etc., totul ca la carte. Cuvintele par copiate din regulamentul de ordine interioară al I.T.A. Foarte bine, vor spune unii, în fond regulamentele sint făcute să fie cunoscute, aprofundate și respectate, fiindcă numai o disciplină riguroasă poate asigura integritatea unui parc auto de dimen-

exceptionalului. Ea presupune abilitate, noroc și îndeminare. Îndeminare și abilitate pe care, ciudat, pe parcurs nu le-a mai arătat, de vreme ce a făcut praf o mașină, a mai accidentat încă vreo trei, parcate regulamentar și nu pe mijlocul drumului, și era foarte aproape să accidenteze grav un copil. Dacă mai adăugăm părerea martorilor că după felul cum conducea cel de la volan „măturisea” o oarecare stare de beție, performanța lui egalează doar performanța factorilor din conducerea întreprinderii de transport care acceptă drept posibilă o declarație „ca din manual”.

L-am întrebat pe inspectorul șef dacă n-are nici un dubiu privind cele menționate în declarație. „Așa declară omul, răspunde dînsul, pot să-l contrazic, să-i pun la îndoială buna credință?”

Un posibil răspuns îl oferă în continuare chiar acest articol, făcut, cum se spune, cu materialul clientului.

★ Cum se asigură un autobuz în autogările I.T.A., am aflat în bună măsură din declarația șoferului Vasile Mihail, ca „în carte”. Consecințele se cunosc.

suri, la indicația centralei, privind, evident, toate autogările. S-au montat dispozitive de siguranță, se raportează prin dispeceratul situația fiecărui autovehicul din formația respectivă. Inspectoratul de control efectuează periodice controale în toate formațiile privind parcare și asigurarea autovehiculelor. Se fac verificări și la cap de linie. Cu aceste măsuri s-a întărit disciplina și a scăzut substanțial numărul accidentelor.

Luind în considerare aceste măsuri (și ele nu sint decit o parte), se impune ca o primă constatare faptul că ele confirmă o stare de indisciplină și existența unor abateri. Conducerea centralei și a întreprinderii constatind că furturile sint o consecință a lipsei de control adecvat și a unei organizări în vădită suferință, simte nevoia acestor măsuri. Iar urmările sint evidente. Numai în luna ianuarie au fost date 73 de sancțiuni pe trei autobaze, ele certificind, pe de o parte, neobișnuința unora dintre oamenii întreprinderii cu rigori absolut firești (în treacăt fie zis, credeam chiar că unele dintre măsurile pomenite intrau de mult în practica per-

„Vă rugăm să ne spuneți unde vă putem găsi dacă dorim să discutăm cu dumneavoastră probleme care ne frământă.”

Într-o variantă sau alta, fraza de mai sus apare frecvent în formularele cercetărilor colective de sociologie al Institutului pentru ocrotirea mamei și copilului, cercetări efectuate în școli generale, licee, întreprinderi, facultăți, pe cele mai diverse teme — de la cele privind educația sanitară, la acele abordind problemele familiei tinere. Unde vă găsim pentru a putea discuta!

Recent înființat, în cadrul Institutului pentru ocrotirea mamei și copilului, Cabinetul de asistență medico-socială a adolescentului, tînarului și familiei își propune să ofere un cadru adecvat, deschis tuturor adolescenților și tinerilor ale căror probleme, legate de viața școlară, familială, sau de opțiunea pentru un drum sau altul în profesie, descuri legate, determinate chiar de starea de sănătate, nu au putut fi rezolvate în mediul familial sau strict medical. Concentrind în asistenta asigurată acestor categorii sociale și de vîrstă un nucleu de specialiști ce abordează multidisciplinar problemele celor ce li se adresează, cabinetul condus de dr. Rodica Nanu, medic pediatru, beneficiază, de asemenea, de aportul sociologului Ecaterina Stativă, psihologului Carmen Anghelescu și medicului endocrinolog Mihaela Nanu.

„Tinerii nu sint din fire nici buni, nici răi. La ses, apa stă ieșită; dacă o povirnești spre răsărit, apa curge spre răsărit, dacă o povirnești spre apus, curge spre apus; dacă o strîvești în mină, țighește în sus, dacă o stăvilești, se-ntoarce spre izvor” — scria George Călinescu. Nu, nu este vorba de lipsă de personalitate. Adoles-

centul, însă, tînarul, chiar, trebuie înțeles și ajutat să se cunoască, să se descopere, să se armonizeze cu sine și cu lumea pentru ca personalitatea sa să se întemeieze pe o bază solidă.

„Am 16 ani. Nu mai sint copil, dar familia mea nu pare a înțelege asta. Mă înconjoară numai cu inberdicții, neconcepind că pot avea un punct de

multiple ale integrării tinerilor în societate, ridică o serie de probleme necunoscute altor epoci, în rezolvarea cărora simpla intervenție a familiei sau a unui medic nu mai este suficientă.

Așa cum ne arată sociologul Ecaterina Stativă, activitatea de echipă a acestui cabinet caută să soluționeze o mare divers-

tului vor colabora și cu alte instanțe (autoritate tutelară, familie, școală etc.) sau specialiști din alte domenii (ex. juriști).

Lucru absolut firesc, dacă ne gîndim, așa cum arăta dr. Mihaela Nanu, că la această vîrstă de tranziție maladiile specifice se manifestă adesea sau generează ele însele un fond de disconfort psihic, de dizarmonie

bet, Iulian C. la 17 ani intră într-o puternică stare conflictuală cu sine și cu cei din jur. Intervenția noastră, coordonată cu a medicului de specialitate, a reușit să-i aducă o stare de calm prin acceptarea unui regim de viață dictat de boala de care suferă, cu toate limitările ce derivă de aici, limitări care, o dată înțelese și, repet, acceptate, au redat tînarului libertatea de a acționa nestînjinit de complexe (fapt, de altfel, regăsit direct și în ameliorarea stării sale de sănătate).

Pornind de la acest exemplu, coordonatorul cabinetului, dr. Rodica Nanu, subliniază încă o dată specificitatea problemelor ridicate de adolescență, această vîrstă de graniță. „Între copilul mare și tînar, adolescentul prezintă o patologie specifică a cărei abordare medicală trebuie să țină seama, obligatoriu, mai mult decit în cazul celorlalte categorii de vîrstă, de determinanțele personalității în formare a acestuia. Desigur, succesul activității cabinetului nostru depinde direct de colaborarea cu specialiștii din cele mai diverse domenii. Primul apel, însă, îl adresez medicilor pediatri și cadrelor medii din cabinetele medicale școlare care pot dirija către noi cazurile în care intervenția medicală se cere dublată de cea a psihologului și sociologului.”

Am relatat sumar opiniile fiecărui din specialiștii care asigură asistența medico-socială în acest cabinet, în speranța că astfel vom reuși să creăm o imagine cit mai completă a profilului acestuia, cabinet la care se pot adresa direct, sau dirijați de către medic, adolescenții, tinerii, familii tinere. Nu ne rămîne decit să urăm Cabinetului de asistență medico-socială a adolescentului, tînarului și familiei o activitate fructuoasă.

ROXANA PAICU

La consultație, ADOLESCENȚA

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

vedere propriu, altul decit al mamei sau al tatii.”

„Sint foarte tînar, iar părinții așteaptă de la mine să mă comport ca un matur înțeleg, care-și asumă condiția de om bolnav cu remanare.”

Am ales numai două din exemplele posibile, exemple demonstrind neliniștile unei vîrste care, depășind copilăria, își caută propriul drum. Adolescentul de azi — și nimeni nu are pretenția de a spune prin asta un lucru nou — date fiind complexitatea vieții sociale, aspectele

tate de probleme. Dintre ele, rezolvarea unor cerințe de educație sanitară atit pentru adolescent cit și pentru familia tînară, rezolvarea unor situații de conflict adolescent-familie, adolescent-școală, conflicte intrapsihice specifice acestei vîrste, deficiente în competența socială, conflicte intrafamiliale, pregătirea tinerilor pentru viața de familie, inducerea unui comportament pronatalist, probleme în abordarea și rezolvarea cărora sociologul, psihologul și cei doi medici ai cabine-

interioară sau cu cei din jur, — menționind printre cele mai frecvente afecțiunile date de creștere și dezvoltare, obezitatea, hipotrofia staturponderală, tulburări în cronologia pubertății (pubertate precoce sau întirziată) — rezolvarea problemelor medicale sau de natură psihologică ori socială condiționindu-se de cele mai multe ori reciproc.

„Să ne oprim la unul din tinerii care ne-au cerut sprijinul — ne propune psihologul Carmen Anghelescu. Bolnav de dia-

Comentariul săptămânii

Întărirea încrederii

Pe lungul drum al Europei — ca, de altfel, al întregii lumi — către dezarmare și securitate, drum pe care, din punctul de vedere al acțiunilor concrete, de-abia se fac primii pași, chestiunea încrederii s-a impus ca problemă distinctă. Întrebarea dacă la început a fost înarmarea și din ea s-a născut neîncrederea, ori, dimpotrivă, dacă de la neîncredere s-a ajuns la înarmare am abordat-o cu alt prilej. Cele mai multe argumente indică neîncrederea drept cauză a înarmării, dar, de fapt, cele două fenomene se influențează și se condiționează reciproc. Pe de altă parte, este limpede că neîncrederea nu este singura forță motrice a înarmărilor. Cât din acestea s-au datorat neîncrederii, cât dorinței de supremație și dominație, cât altor cauze — va stabili istoria. Dar intrucit la originea cursei înarmărilor se află, chiar dacă nu exclusiv, neîncrederea, s-a tras în mod îndreptățit concluzia că pentru a se realiza pași importanți în direcția dezarmării, securității și destinderii sînt necesare măsuri concrete de (re)stabilire și de întărire a încrederii între state, în primul rînd între cele două superputeri.

Este vorba mai întii de acțiuni și măsuri efective, convenite unanim și avînd caracter obligatoriu, menite să creeze necesarul climat de siguranță prin trecerea, fără a se pune prin aceasta în pericol securitatea proprie, la măsuri reale de dezarmare.

Ca însuși procesul de securitate și cooperare, eforturile în direcția întăririi încrederii se cer continuate și intensificate. În acest sens, reuniunea general-europeană de la Viena, încheiată nu de mult, a hotărît organizarea de noi negocieri pentru dezvoltarea și extinderea măsurilor deja convenite la Stockholm și adoptarea unui ansamblu de măsuri noi, și mai angajante, de întărire a încrederii și securității. Aceste dezbateri urmează să înceapă curînd, tot la Viena, desfășurîndu-se paralel cu negocierile privind reducerea trupelor și armamentelor convenționale din Europa. Țara noastră, care a adus o

contribuție de seamă la întregul proces de creștere a încrederii, consideră că dezbaterile din capitala austriacă trebuie să ducă la cuprinderea în cadrul măsurilor ce se vor lua a activității tuturor categoriilor de forțe armate ale celor 35 de state participante, în scopul diminuării pericolului declanșării unui conflict armat în Europa, reducerii și eliminării pericolului unui atac prin surprindere, întăririi securității reciproce, facilitării îndeplinirii practice a acțiunilor de dezarmare. Printre măsurile preconizate de România se numără: interzicerea demonstrațiilor de forță și a manevrelor militare de anvergură, în special a celor multinaționale și care se desfășoară la frontierele altor state; limitarea activităților celor două alianțe militare; desființarea bazelor militare străine și retragerea trupelor aflate pe teritoriul altor state; crearea între cele două alianțe militare a unui culoar liber de arme nucleare și de alte arme de distrugere în masă; crearea de-a lungul frontierelor dintre state a unor zone de 100-150 de kilometri în care să fie strict interzisă amplasarea de forțe armate și armamente.

Sporirea încrederii se realizează, de asemenea, printr-o mai bună cunoaștere reciprocă. În acest sens, o importanță foarte mare o au contactele, începînd cu cele dintre conducătorii de state și guverne și terminînd cu cele turistice, cunoașterea realităților și realizărilor din fiecare țară, schimburile culturale, artistice și altele. În virtutea intercondiționării semnalate la început, încrederea este stimulată și favorizată de orice acțiuni concrete de dezarmare.

Ideea că încrederea are un rol foarte mare, un rol determinant în realizarea efectivă a dezarmării și păcii este un bun cîștigat și trebuie făcut tot pentru ca drumul spre dobîndirea și creșterea continuă, pînă la dimensiunile ei depline, a încrederii să fie ireversibilă.

ION D. GOIA ■

Portretul unui scandal

Oare există o urmă de zîmbet ironic pe chipul „Gentlemanului din Sevilla”? O întuiție că la trei secole după ce Bartolomé Esteban Murillo a pictat acest portret, aristocratul spaniol se va afla în centrul unui scandal parizian, care implică destule celebrități și zvonuri rău-voitoare pentru a-l scoate din inerție chiar și pe cel mai istovit cavaler?!

Totul a început, ca în povești, pe Coasta de Azur, unde Suzanne de Canson, posesoarea unei fabuloase averi și a unei importante colecții de artă, trăia alături de un stat major de femei. Una din ultimele doamne de companie care au îngrijit-o pe bătrîna doamnă pe numele ei Joëlle Pernel, fostă pictoriță și chiar proprietară a unui bar, a devenit moștenitoarea acesteia. Însă, după cit se pare, Pernel nu a așteptat moartea Suzannei Canson, care s-a săvîrșit din viață în septembrie 1986, pentru a începe să vîndă colecția de artă a acesteia. Renumita casă de licitații Christie's din Londra a scos în vînzare, de pildă, „Gentlemanul” lui Murillo în anul 1985, dar în cele din urmă a suspendat vînzarea. Pernel însă l-a convins pe unul dintre cei mai celebri avocați din Marsilia, Paul Lombard, să negocieze vînzarea tabloului către muzeul Luvru pentru o sumă de circa 625 000 dolari.

Povestea s-ar fi putut termina aici, dacă Suzanne Canson nu ar fi avut o soră, cu care nu era în relații prea bune, Jeanne Deschamps, ce trăia în Elveția. Cînd Deschamps a aflat de moartea lui Canson ea s-a adresat tribunalului pentru a afla ce s-a întîmplat cu pic-

turele și a le primi înapoi. Procesul declanșat astfel a generat o serie de anchete și acuzații. În iunie, Jean-Pierre Bernard, magistratul însărcinat cu investigațiile a ordonat arestarea lui Pernel și a prietenului ei Robert Boissonnet, care a fost avocat al lui Canson. Bernard i-a acuzat pe cei doi că au ținut-o pe bătrîna în izolare i-au smuls prin presiuni moștenirea. La sfîrșitul anului 1988, noi acuzați au trebuit să apară în fața anchetatorilor: Paul Lombard și Pierre Rosenberg, care au colaborat la acțiunea de vînzare a portretului lui Murillo la Luvru. În prezent acesta din urmă ocupă un post important: curator al tuturor picturilor muzeului Luvru. Principala acuzație împotriva lui Rosenberg: faptul că a primit bunuri furate.

Magistratura îi reproșează lui Rosenberg mai ales faptul că ar fi trebuit să știe despre ce este vorba, deoarece și în trecut încercase să procure acest tablou, pe vremea cînd aparținea lui Canson. „Nu face parte din profesia acestor oameni să fie detectivi”, spune însă Chevrillon. Afacerea Canson s-ar putea întoarce împotriva unora dintre cei care au provocat-o. Inițial, relațiile de presă conțineau elogii la adresa judecătorului Bernard, însă, în ultimul timp, o serie de comentarii lasă să se înțeleagă că magistratii respectivi s-au cam grăbit cu acuzațiile împotriva unei personalități ce se bucură de un prestigiu ireproșabil în lumea artei, cum este Pierre Rosenberg. „Probabil — spune o celebritate a lumii artei, citată de revista „Newsweek” — acești tineri (magistrati) au fost afectați de sindromul mass media. Pentru că dacă atacă o personalitate cunoscută, devin, la rîndul lor, faimoși peste noapte”.

ROMEO NĂDAȘAN ■

Trimisul ziarului italian „La Repubblica”, la Washington, a făcut, la începutul lunii februarie a.c., o experiență inedită chiar și pentru un jurnalist cu experiență: a participat la un schimb de noapte al unei patrulare a poliției americane, în „capitala președinților”, în chiar zona în care este amplasată Casa Albă.

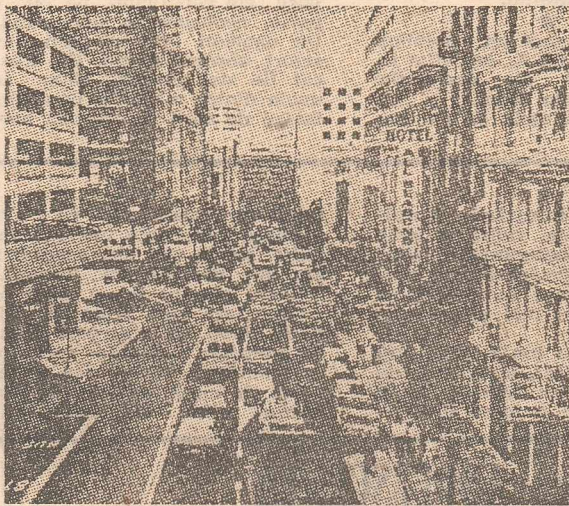
Înainte de a se îmbarca în „aventura nocturnă” și în „crucișătorul” pe patru roți al patrului, Zucconi a trebuit, bineînțeles, să semneze o sumă de declarații prin care își asuma responsabilitatea cu privire la orice avea să i se întîmple în orele imediat următoare și renunța la orice fel de pretenții de despăgubire pentru eventualitatea în care avea să lase în urmă o văduvă și copii orfani. Un gest menit să-i dea o primă impresie despre lumea cu care, în timp de noapte, pe străzile Washingtonului, avea să facă o scurtă dar impresionantă cunoștință. Zona: primul district de poliție, cel care începe din centru, adăpostind clădirile administrației federale, zgîrie-norii birourilor și oficilor comerciale, monumente ale „boom”-ului economic, și se înfrînte pînă la ghetto-ul denumit de unii „little Nam”, micul Vietnam iar de alții „little Beirut”, avînd în vedere numărul ridicat de asiatici, libanezi, druzi, sunniți sau šiiti care trăiesc în această zonă. Ghetou care, în ianuarie 1989 — conform rapoartelor poliției federale — a înregistrat patruzeci și patru de morți, morți violente, considerate deci omucideri.

Și aceasta în imediată apropiere a Casei Albe! Record absolut în istoria orașului, care nu duce lipsă de asemenea recorduri negative!

Statistica și legile ei matematice îi determină pe polițiștii din patrula ce-l însoțește pe jurnalistul italian să înceapă cu cifrele: se prevede un „total” de șase sute de morți violente, în 1989, în această zonă: aproape doi pe zi.

„Capul jos” comandă locotenentul Frank Coleman lui Zucconi, cînd mașina dă colțul către „F street”. „Dar e F street, strada biroului meu”, protestează ziaristul italian. „Capul jos” repetă locotenentul. „Aici noaptea se aud mitralierele, nu se aruncă cu mazăre în mașini”. Unde ne aflăm? La Washington! La zece cvartale de blocuri depărtare de Casa Albă. În linie dreaptă — traectorie de proiectil, ar spune locotenentul Coleman — nu sînt mai mult de doi kilometri pînă la ferestrele în spatele cărora doarme

Rond de noapte la Washington

recent instalatul, al patruzei și unulea președinte al Statelor Unite, George Bush.

Washington, orașul-capitală, alb, curat și elegant în timpul zilei a dispărut, ca un decor de teatru schimbat la sfîrșitul actului precedent. În lumina lunii cupola albă a Casei Albe, simbol al administrației americane, se vede bine din orice punct al cartierului „little Beirut”, ca un monument ironic al ineficienței legii și autorităților asupra ghetoului.

„Crucișătorul” patrului, cu luminile interioare stinse („Să nu aprinzi cumva lumina în mașină, domnule reporter” îl avertizase locotenentul „dacă vrei să apucăm în viață terminarea misiunii”) se oprește în fața unui paralelipiped de cărămidă albă, lung, îngust, iluminat de reclame luminoase roz și albastre. „Celebrity Hall”, un night-club renumit în tot orașul: „cel puțin un mort pe săptămîna și imputăcături în fiecare seară” explică polițiștii din patrulă. „Pe aici trece mai multă cocaină decît printr-un întreg oraș din Middlewest.” Și de ce nu-l închideți? „L-am închis de cel puțin douăzeci de ori pînă acum și de tot atîtea ori proprietarii au obținut permisiunea de a-l redeschide”. Totul se vinde, totul se cumpără! Cei trei polițiști nu-și pot permite să spună

cine — și de ce, sau mai clar „pentru cit?” — acordă asemenea permisiuni de redeschidere a unor localuri rău famate. Dar Vittorio Zucconi, care nu-i angajat al municipalității din Washington, știe să scrie că jumătate din colaboratorii apropiați al primarului din Washington, Marion Barry pe numele lui, și anume șase persoane, inclusiv vice-primarul și trezorierul municipalității, sînt arestați pentru diverse delictive de corupție și încălcare a legii, de care nici primarul nu poate fi absolut străin. Trezorierul a fost condamnat, printre altele, și pentru că a folosit fondurile primăriei pentru a plăti o blană de vizon destinată soției primarului. E drept că, bietul de el, a încercat tot timpul să convingă completul de judecată, că făcuse totul numai din proprie inițiativă.

Bineînțeles că într-o asemenea atmosferă de corupție traficului de droguri nu poate să lipsească. Pe lângă drogurile „traditionale” a apărut și „crack”-ul, mai ieftin dar cu atît mai periculos.

„Cînd Nancy Reagan și alte personalități din lumea teatrului sau a filmului invită „să spunem nu drogurilor” își imaginează că totul se va desfășura ca în filmele turnate la Hollywood” — spune cu amărăciune

unul dintre polițiști, „dar cei care consumă droguri și mai ales cei care le vînd nu se sinchisesc și nu se tem de nimic. Nici măcar de închisoare. Uită-te în jurul tău, reporterule: aici trăiesc la fel ca în închisoare.”

Bătălia pentru piețele „rezervate” de desfacere a drogurilor nu se mai dă acum între bandele columbiene și jamaicane din Washington ci între acestea și „Blood” sau „Crips”, bandele din Los Angeles care încearcă să se infiltreze și în capitală, în „alba” Washington.

Cul îi pasă de cele cinci-șase sute de morți înregistrați anual, mai ales dacă victimele sînt de culoare sau imigrati. Dar se pare că, mai recent, „cancerul” drogurilor a început să atace și zonele „albe” ale capitalei. Joi 26 ianuarie 1989, în liceul Wilson, situat într-unul din cartierele rezidențiale ale capitalei, un schimb de focuri între distribuitorii și cumpărătorii de droguri s-a soldat cu moartea a doi tineri albi. Ziarele și televiziunile au avut material din abundență iar pe „F street” cele două cadavre au fost introduse în saci de plastic și transportate la morgă. Și rondul continuă. Farurile mașinii poliției luminescă trotuarele pustii temîndu-se parcă de ceea ce vor descoperi. Dintr-o casă se aud strî-

găte și zgomot de arme de foc. Cine-i? întrebă jurnalistul italian. „Frații Ross, ca de obicei” răspunde unul dintre polițiști, obosit. Mașina încetinește, pune în funcțiune, pentru cîteva secunde, sirena, apoi megafonul: „Dacă nu încetați coborîm din mașină și vă arestăm. Potoliți-vă!”. Cine-s Ross? „Unii care vînd droguri, ca mai toți de pe aici. Cel mai tînăr dintre ei are 19 ani și un Porsche Carrera, o mașină pentru care unul om cîștit nu-i ajunge leafa pe mai mulți ani.”

Polițiștii cunosc pe dinafară nu numai cartierul ci și cazierul fiecărui „comerciant” de droguri, dar mai știu și că pentru a-i urmări pe „vînzătorii de moarte albă” își riscă viața în orice clipă. În 1988 au murit astfel șase dintre colegii lor. Mulți dintre ei nu rezistă tentațiilor și corupției, ajung să accepte „prețul conștiinței” la fel ca funcționarii primăriei. În lupta împotriva drogurilor, forțele sînt înegale, arestările aproape inutile. Din șase în șase luni autoritățile hotărăsc eliberarea a două-trei mii de deținuți din închisorile din Washington pentru simplul motiv că nu mai incap: și așa stau cîte șase persoane în celule prevăzute pentru două. Și bineînțeles că cei eliberați o iau de la capăt: nu știu să facă altceva și nici nu pot conta pe vreun sprijin care să-i îndrepte către un alt fel de viață.

Și rondul continuă. Iat-o pe „mama Louise”, spune locotenentul Coleman, și în lumina farurilor, lipită de zid, se vede strecurîndu-se o negresă bătrîna. Își caută fiica, pe Labelle, fugită de acasă încă de acum cîteva ani. Louise e convinsă că i-a răpit-o un vînzător de droguri și că fata a rămas cu el. Poliția i-a comunicat de mult bătrînei că Labelle a fost găsită, carbonizată, într-un subsol unde împreună cu alți tineri se aduna pentru „freebasing”, consumul cocainei. Dar bătrîna Louise nu crede și continuă să-și caute fiica pierdută.

„Pe Georgia Avenue a fost omorît un tînăr” — intervine stația radio a mașinii. „Îndreptați-vă într-acolo!”. În mașină s-a lăsat tăcerea. „E trecut de miezul nopții, îl înregistrăm cu data de 1 februarie 1989” se aude glasul amar al locotenentului, „E primul pe luna asta.”

„Pun în funcțiune sirena?” întreabă soferul făcînd manevra de întoarcere. „Nu, nu mai e nici o grabă, au zis că-i mort” răspunde locotenentul. Primul mort al lunii februarie 1989 la Washington. Din păcate nu și ultimul.

ȘTEFAN UDRESCU ■

Mamuti în... eprubetă?!

Cu zeci de mil de ani în urmă, până către sfârșitul ultimei glaciațiuni, pe Pământ trăiau numeroase specii de animale pe care azi le vedem doar în litografii, în cărțile specialiștilor care fac pertinente incursiuni în trecutul planetei noastre ori reconstituie în muzeele de istorie naturală. În acele vremuri foarte îndepărtate omul preistoric întâlnea rinoceri cu blană, cai sălbatici, mamuți, zimbri și, firește, urșii cavernelor cu care se afla veșnic în aprigă dispută pentru... stăpânirea peșterilor ce le ofereau adăpost. Apoi, din motive încă neelucidate, aceste splendide creații ale naturii (mai puțin caii sălbatici ai căror strănepoți, superbii Mustang, au dăinuit până aproape de zilele noastre) au început să se rărească, până la dispariția lor totală.

Au trecut milenii fără să se mai știe nimic de mastodonti, acei uriași elefanți cu blană, cu doi fildeși curbați în jos, fixați pe maxilarul inferior și iată că acum ceva mai puțin de un secol, săpături efectuate în „pergerisol” (acele zone siberiene de pământ veșnic înghețat) au scos la iveală fragmente bine conservate din corpu-

rilor acestor uriașe animale în comparație cu care, un actual elefant matur ar părea un ponei lingă un cal normand. În timp ce savanții lumii examinau aceste resturi de Dinotherium, în Iacutia, la nivelul paralelei 69° a fost descoperit corpul absolut perfect conservat al unui mamut. Această descoperire a transformat ipoteza în certitudine.

Extraordinarul dar făcut de natură unor astfel de perseverenți Schliemann a aprins imaginația unora. Astfel, un grup de tineri cercetători au sugerat ideea unei experiențe a la H.G. Wells: oare nu s-ar putea fecunda femelele de elefanți ai zilelor noastre (și ei vinăți cu furie de braconieri, pentru prețiosul lor fildeș) cu spermatozoizi ai mamutului siberian descoperit congelat? În urma acestui experiment s-ar obține — pentru început — a firmău acești noi „ucenici vrăjitori” niște hibrizi. Apoi, prin selecționare, de-a lungul mai multor generații, vor apărea... mamuți, asemenea celor al căror muget a răsunat pe Terra acum 200 de secole!

Geneticienii sînt însă sceptici. Ei susțin că celulele germinale, chiar în condițiile de desăvârșită conservare, au suferit pe parcursul miilor de ani, o serie de alterații ireversibile și — acum cel puțin — sînt lipsite de posibilitatea de a reveni la viață.

MIHAI VASILIU ■

Dispariția dinozaurilor

În urmă cu 8 ani oamenii de știință de la University of California au avansat teoria că dinozaurii au dispărut în urma impactului unui meteorit uriaș cu Pământul. Coliziunea a degajat atîta fum și praf în atmosferă încît a determinat răcirea climei, dispariția vegetației și, implicit, a dinozaurilor. Teoria era fundamentată pe descoperirea elementului iridium, deseori întâlnit în componența asteroizilor, în același strat cu ultimii dinozauri. Alți cercetători au fundamentat teoria erupțiilor vulcanice, gigantice care au dus la răcirea climei și dispariția dinozaurilor. Amîndouă taberele păreau să aibă dreptate. De curînd geologul Ash Basu de la University of Rochester a emis o nouă ipoteză. El susține că acum 66 de milioane de ani un meteorit gigant s-a izbit de Terra, în zona Indiei, provocînd masive erupții vulcanice care au durat sute de mii de ani. Această ipoteză conciliază cele două puncte de ve-

dere. Basu este de acord că sînt necesare dovezi suplimentare pentru susținerea punctului său de vedere căci „este ca și cum ai vrea să rezolvi cazul unei morți misterioase fără martori oculari, avînd la dispoziție numai dovezi de circumstanță”.

Unii paleontologi neagă altă ipoteză asteroizilor cit și cea a erupțiilor vulcanice gigantice considerînd că schimbările gradate ale climei au dus la dispariția dinozaurilor. Dar descoperirea în diverse puncte ale planetei a craterelor de meteoriti acreditează ipoteza că fiecare impact a dus la dispariția unui mare număr de specii. Totuși o întrebare se ridică: dacă cerul s-a acoperit imediat de fum și praf de ce au trebuit 100 000 de ani pînă ca dinozaurii să dispară? Credem că este interesantă observația paleontologului Stephen Jay Gould de la Harvard care spune: „Istoria vieții este mult mai capricioasă decît ne-o imaginăm. Astronomii estimează că mai mult de 1 000 de asteroizi au orbitat pe lângă Pământ”. Disputa continuă, deși obiectul ei, adică dinozaurii, au dispărut demult.

DAN DĂNUȚ DORU ■

BREVIAR

Minicopier alb-negru

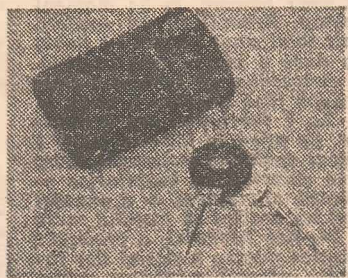
Dacă copierul din imagine, nu este cel mai mic construit, în schimb este cel mai simplu și poartă numele de „Ricoh Cuvax MC 50”.

Este suficient să se pună fe-reasta de sticlă peste partea de document ce urmează a fi re-produsă. Un „cititor” culisează apoi automat pe suprafața in-cadrată și aparatul realizează copia. Timpul mediu de copie-re al unui act este de 15 secun-de, putîndu-se efectua pînă la 25 copii pe fiecare „sărie”. Di-mensiunea maximă de imprimat este de 96 x 165 milimetri. Iar aparatul a cărui mărime este de 157 x 307 x 48 milimetri, cîn-tărește 1,3 kilograme.

Port-chei antiagresive

În țările capitaliste printre alte flagele ce fac aici ravagii este și cel al criminalității prin agresiune, care, în ultima vreme, prezintă o creștere îngrozitoare. Unul din mijloacele de apărare, realizat în R.F.G., este un port-chei (din imagine), format din trei părți: port-chei propriu-zis, o lanternă pentru a lumina portiera mașinii noaptea cînd se incuie sau descuie, sau pentru a fi folosită într-un parking întunecos, și dispozitivul de apărare, totul cuprins într-o cutie de material plastic dur, colorat în negru, verde sau roșu închis, cu dimensiunea de 82 x 52 x 25 milimetri și greutatea de 55 grame. Un mic recipient aflat în interiorul cutiei, ce

poate fi reincărcat, prin apăsa-re pe un buton, declanșează un gaz iritant, descurajînd pe agre-sor, fără însă a-i provoca le-ziuni sau a-i face un rău.

AUREL DIANU ■

Reportaj pe glob

Un mare sat numit Londra (I)

Și prima impresie, și ultima au fost la fel: Londra este un mare sat. Cel mai mare sat din lume. În ciuda faptului că i-am simțit, nu de puține ori, respirația adîncă de uriaș.

Nu înseamnă, cituși de puțin, că afirmația trebuie acum argu-mentată cu disertații academice. Dar, cel puțin în sufletul meu, trufașa Londră așa mi s-a în-tipărit: ca un conglomerat de sate, cînd strengare, cînd moro-cănoase, rînduite la întîmplare în lungul Tamisei sau în jurul parcurilor rămase de secole în răsfațul copilăresc al englezilor. Dacă New York sau Paris, dacă Brasilia sau Berlin, Hamburg sau Toronto își înalță insolite fruntea spre monumentalism, bătrîna Londră își poartă min-dră prin secole toată lada de zestre lăsată de bunici și stră-bunici. Puține sînt, cred, capi-talele lumii care să cuteze o arhitectură atît de eclectică și în-tîmplătoare în îmbinarea ei cum este Londra. Parcă fiecare fa-milie, mai mare sau mai mică, mai norocoasă sau mai năpăs-tuită de soartă a avut sau are ambiția să-și facă o casă sau să locuiască într-o casă care să semene numai cu cea existentă în imaginația ei. Așa că, london-zezul, rustic în deprinderi și în sentimente, nu-î pasă că stă într-o casă ponosită sau într-un apartament de lux, cit timp el este convins că buzunarul lui și rangul lui atît îi permit. Să știi să-ți vezi lungul nasului la Londră este o condiție a supra-viețuirii. Reflexele innăscute de clan sînt mai acute și mai rigi-de la Londră decît oriunde în lumea britanică. Legea existen-ței e simplă. Bogații cu bogații și restul cu restul.

Mai departe nu contează ni-mic. Important e pentru london-zez că trăiește la Londră.

Drumurile Londrei sînt mai strimbe decît drumurile oricărei alte capitale moderne de azi. Privind harta metropolei, ai im-presia că un copil poznas, ne-priceput la desen, a tras mai în-tii niște linii în perimetrul Lon-drei, iar casele, mai mari sau mai mici, s-au orînduit aleato-riu în răcoarea Tamisei. Rînd pe rînd, în curtea primitoare a Londrei s-au adunat și palate regale cufundate în luxul rangui-lui imperial, și strălucitoare monumente de arhitectură im-podobite cu bun-gust, și zgîrie-nori, sterpi și inexpressivi, dar și case modeste pînă la limita sărăciei lucii, și „dormitoare” improvizate din te miri ce și te miri unde.

Nu mai sînt surprins cînd aflu că urbea din îmbrățișarea Ta-misei a stîrnit atîtea declarații de dragoste, încît numai decla-rațiile de ură ar mai putea să le concureze. Dar și prea multă dragoste strică. Așa că la înce-putul secolului, un scriitor ame-rican, împătimit de farmecul ei, găsea că Londră e atît de gro-solană și de violentă și a colec-ționat atît de multe dintre cele mai întunecate aspecte ale vie-ții, încît e aproape ridicol să vorbești despre ea așa cum ar vorbi un îndrăgostit despre tu-bita sa, și aproape lipsit de se-riozitate să-î ignori deformită-țile și cruzimile. Nu poți alege nici alternativă de a vorbi des-pre Londră ca despre un întreg, pentru simplul motiv că nu există un întreg. Este incomen-surabilă. Brațele care-și îmbră-țișează corpul de care aparțin nu se întîlnesc niciodată. Este mai degrabă o colecție de mai multe întreguri și oare care este cel mai important, așa încît să merite să vorbești de el?

Avea dreptate Henry James. Londră nu poate fi nici cuprin-să dintr-o privire, nici îmbrăți-șată din prea multă dragoste. Și, în ciuda acestei formidabile disparității, cu un aer de sfios sat de vacanță, Londră își înfă-țișează elegant, în rigori intime, personalitatea inconfundabilă. Mai întîi, există faimosul „City of London”, sau „Mila pătrată”, întins și azi în același perimetru de 2,6 kmp, cu al vechiului oraș roman Londinium, întemeiat în primii ani ai erei noastre; apoi, există „Greater London”, „Ma-reia Londră”, un imens centru administrativ alcătuit din 32 sec-toare, care se întinde pe 1 600 kmp; și, în sfîrșit, londonezii spun că există și o a treia față a Londrei, „City of Westmîn-ster”, zonă mai mult cu perso-nalitate istorică — aici a fost

timp de 900 de ani reședința monarhilor englezi — decît ad-ministrativă, pentru că acum ea face parte din unul din sectoa-rele orașului. Firme comerciale și industriale renumite își au sediul în Westminster și aproa-pe toate ministerele prin-cipale se află pe bulevardul Whitehall, o arteră de dimen-siuni modeste, care se întinde de la palatul Westminster pînă în Piața Trafalgar.

În drumul ei printr-o lume încărcată de istorie, Whitehall prinde la butonieră un vechi pa-lat, păzit de o unitate de cavale-rie din brigada escortei regale, corpul călare al gărzii personale a reginei. Apoi, împodobită cu o vibrantă aură istorică se înal-ță „The Banqueting House”, cu un uriaș tavan pictat de Rubens, în timpul regelui Charles I. Se spune că de aici, nefericitul rege, care a declarat război par-lamentului, a fost condus spre eșafodul înălțat chiar pe Wite-hall. În plină iarnă, anul 1649 avea să anunțe o răsturnare a regulilor coroanei și regele in-suși să sfîrșească cu ștreangul de git. Andre Maurais notează: „Iată-l pe Charles I, singur în Whitehall, cu tînăra sa regină franceză, pe care acest timid o tubește acum cu o dragoste sen-zuală și tandră și care capătă asupra lui o influență mult mai mare... Lipsit de contactul cu opinia publică, pe care i l-ar fi putut oferi convocarea anuală a parlamentului, pe cine se va sprijini în guvernarea lui? A găsit doi oameni care-î împăr-tășesc gustul pentru autoritate și care cred, ca și dînsul, că folosirea fermă a prerogativelor regale poate aduce fericirea po-porului. Între perechea regală —închisă în Whitehall, în mij-locul unor frumoase picturi o-landezе și italiene, cumpărate la porunca regelui — și negus-torii din Londră, cu ucenicii lor tunși scurți, cu gravele lor ne-veste purtane, se ridică atunci un zid de prejudecăți, de ran-chiune și de tăceri. Opinia pu-blică, ostilă, nu mai avea nici o supapă. Nu mai exista parla-ment, prin urmare nici dis-cursuri publice. Scrierile erau cenzurate; predicile scărmanate; intrările interzise.”

Cel care și-a asumat răspun-derea să-l judece pe regele rupt de armată și de mulțime, a fost însuși comandantul armatei sale, Cromwell. La 20 ianuarie 1649 a hotărît subit deschiderea procesului regelui Charles. Acu-zarea spunea: „Carol Stuart, rege al Angliei, primind o pu-tere limitată, aceea de a guver-na în baza și conform legilor re-galului, și nu altminterea, în mod mișeleș și cu rea-voință, a declarat război parlamentului și, ca provocator al acestui răz-boi s-a făcut vinovat de toate trădările, omorurile și jafurile comise.” Era o inculpare fără valoare legală. Replica regelui a fost pe măsură: „Aș vrea să știu de ce anume autoritate — vreau să spun legală — am fost, adus aici? Există multe autori-tăți ilegale, începînd cu borșași și terminînd cu filharii de dru-mul mare. Cînd voi ști care este autoritatea voastră legală atunci voi răspunde. Amintîți-vă că sînt regele vostru, regele vostru legal. Gîndiți-vă la păcatele care s-au strîns asupra capete-lor voastre și la judecata dam-nului asupra părții acesteia. Gîn-diți-vă la ce vă spun înainte de a brece de la un păcat, la un păcat și mai mare”. Pînă și pe eșafod, cu cîteva minute înainte de moarte, a repetat ideile în care credea: „Cît despre popor, doresc libertatea sa tot atît cît oricare altul, dar trebuie să vă declar că libertatea constă în a avea un guvernămint, legi, mulțumită cărora viața poporului și bunurile sale să poată fi numite ale sale. Ea nu înseamnă ca po-porul să exercite el însuși gu-vernarea. Aceasta nu-î aparține într-un nimic. Un supus și un su-veran sînt jumțe în mod evident diferite”.

Sentința a fost executată la 30 ianuarie în același an. Crom-well părea să fi scăpat de o di-lemă: Ce să facă cu regele în cazul luării puterii în mîinile armatei? În martie, parlamen-tul a abolit Camera Lorzilor și funcția regelui, socotindu-le „in-utile”, apăsătoare și periculoase pentru libertatea poporului”.

Ce oferă viitorul? Anglia

urma să devină un „Common-wealth, o republică”. Cromwell avea teamă să organizeze ale-geri, fiind convins că mulțimea ar rechema la putere dinastia Stuart. Așa că, în saloanele de pe Whitehall, Cromwell este ful-gerat de gîndul de a deveni rege printr-o manevră la fel de sur-prinzătoare ca aceea care l-a dus pe Charles I în ștreang. La 20 aprilie 1653, generalul Crom-well intră în parlament, se așă-ză pe o bancă, ascultă și, pier-zîndu-și răbdarea se ridică și spune: „Haide, hai, ne-am să-turat de toate astea. Am să pun capăt pălăvrăgelilor voastre... Spuneți că sînteți un parlament? Nu sînteți... Unii din voi sînt bețivani, alții curvari... Cum pu-teți fi un parlament prin grația lui Dumnezeu? Plecați, vă spun!” Apoi, finînd în mînă sceptrul, emblema sacră a puterii parla-mentului, întreabă: „Ce să fa-cem cu fleacul ăsta. Luați-l!”

Toate ambițiile mor în valu-rile istoriei. N-au trecut nici doi ani de la moartea lui Cromwell, într-o încăpere a celuiiași „The Banqueting Hall, în fața căruia a fost spînzurat regele Charles I, și din tot ce a creat în nouă ani de putere s-a ales praful. După el, la scurt timp, a urmat pe tron Charles II, regele de scandaluri, care, o dată cu бага-jele și-a adus în palatul de pe Whitehall și o frumășă amantă. În curînd a fost înconjurat de un adevărat harem, ca în tine-rețe cînd a jost deprins cu hoi-năreala. Nu scăpa ocazia de răz-bunare și ordonă ca trupurile lui Cromwell și ale citorva ge-nerali apropiați să fie dezgropa-te și spînzurate în același loc, pe Whitehall, unde a fost legat de eșafod predecesorul familiei de Stuart, regele Charles I.

Da, puterea schimbă părerea l Obosit de apăsarea istoriei, bătrînul Whitehall ar trebui să se odihnească. Dar cine are timp de odihnă într-o capitală în care ambițiile crescute din istoria zbuciumată a Angliei se astern peste convulsile unei lumi cînd agitată, cînd în clăcot, niciodată liniștită.

Întreb, mai mult ca să întreb, în o discuție, în timp ce mă plimbam pe Whitehall, cum este administrat acest uriaș că-min pentru opt milioane de su-flete. Și aflu o serie de date pe care nu pot să nu le transcriu și aici, pentru simplul motiv că sînt în măsură să vorbească sin-gure.

Sistemul administrației locale din Londră este complet diferit de oricare altul din Marea Bri-tanie, și, probabil, din întreaga lume. Semn că originalitatea Londrei nu se dezmințe. Iar tradi-ția moștenită din deprinderile secolelor, pare a fi de neclintit. Așa că, în fiecare din cele 32 de sectoare, asupra problemelor locale decide un consiliu, dar peste ele, cu excepția City-ului, se află consiliul municipiului Londră. Bugetul său anual, spun londonezii, o nimica toată: 2,5 miliarde lire sterline. Bani pen-tru administrarea capitalei. Oa-menii consiliului? Aici e aici! Londonezii spun că este o risi-pă: 92 de consilieri și 120 mil de salariați. Replica primăriei este însoțită de argumente. Cine să întrebînd și să se îngrijească de cele 14 000 km de străzi, 210 000 locuințe, 29 000 monu-mente istorice, 2 300 hectare de parcuri și 114 posturi de pom-pieri? Cine să ferească Tamisa de poluare? Cine să asigure ordinea civică? Cine să vegheze la ordinea circulației? Cine...

Și întrebările pot curge mult pe valea Tamisei fără ca cine-va să se mai sinchisească dacă retorica municipalității convinge sau nu. Și dacă la toate cele spuse și nespuse se mai adaugă treburile departamentului pen-tru învățămînt, care are sub controlul său aproape un milion de elevi, peste 1 500 de școli și colegii și 50 000 de profesori, și ale serviciului transportului mu-nicipal cu 700 de autobuze și 4 500 trenuri de metrou, devine limpede că se asudă mult la mu-nicipalitatea Londrei în chiver-nisirea orașului. Dar cit ar fi de ostentitoare munca în treburile municipalității, pînă la urmă toată lumea se declară multumi-tă. Atît funcționarii, bucurîși că au un loc de muncă dintre cele mai sigure, cit și londone-zii, eu ifose de stăpîni, mîndri că orașul lor este strălucitor și fermecător.

VIORIEL SĂLĂGEAN ■

Naționala

a revenit în „A“

Echipa masculină de handbal a țării noastre a reușit să se califice în grupa de elită a campionatului mondial, ale cărui jocuri se vor disputa în Cehoslovacia, în februarie 1990. Tricolorii și-au obținut acest drept prin clasarea pe locul 3 la campionatul mondial grupa B, încheiat recent în Franța cu următoarea ierarhie: 1. Islanda; 2. Polonia; 3. România; 4. Spania; 5. Franța; 6. Elveția; 7. Danemarca; 8. R.F. Germania; 9. Cuba; 10. Bulgaria; 11. Olanda; 12. Israel; 13. Norvegia; 14. Austria; 15. Egipt; 16. Kuwait. Publicind integral acest clasament și menționând că doar primele șase echipe se califică în grupa A, veți putea sesiza, de pildă, stimați cititori, cât de variabilă a devenit geometria handbalului mondial, care-o propulsează pe Islanda, de pildă, (vă amintiți „pățania“ lui Minaur!) dar din a cărei elită lipsesc, iată, Danemarca, Norvegia și, mai ales, mult lăudata echipă a R.F. Germania — toate acestea retrogradând în grupa mondială C! În acest context, performanța handbaliștilor noștri este cu atât mai lăudabilă; poate că o clasare pe primul loc (dacă am fi evitat inutila înfrângere în fața R.F.G.) ne-ar fi încălzit, pe moment, mai mult, dar ea nu ne-aducea decât tot simpla calificare, jocurile fiind luate de la început la anul, în Cehoslovacia.

Să salutăm, așadar, performanța obținută „scurt“ de handbaliștii noștri și să sperăm că apreciații antrenori **Cornel Oțelea** și **Ghiță Licu** o vor trata drept ceea ce ea și este — și anume doar o etapă necesară pe calea de referință ce duce spre vârful piramidei mondiale. Cu alte cuvinte, la anul nu ne va mai fi indiferent ca acum dacă ne vom clasa pe locul trei sau pe unul! Greul abia începe — și de aceea vom fi și pe mai departe (și mai sus!) alături de handbaliștii noștri! (O. S.)

Olimpiada studentască

Titlul nu este pur și simplu o făclă. Pe de o parte, de mulți ani Universiadele, albe sau însozite, reprezintă o avanpremieră, o luare de puls, în vederea Jocurilor Olimpice, nu numai prin caracterul polisportiv, ci și, mai ales, prin valoarea întrecerilor, iar, pe de altă parte, Jocurile Mondiale Universitare de iarnă de anul acesta, de la Sofia, — subiectul rindurilor de față — se constituie într-un veritabil start al noului ciclu olimpic în disciplinele gheții și zăpezii, ciclu prelungit, intrucit între Albertville '92 (Franța) și următoarea ediție a J. O., de la Lillehammer (Norvegia) se vor surla numai doi ani. Așa încât, mult discutată și mereu repusa pe tapet revigorare a sporturilor hibernale în ce ne privește ar putea porni de aici, de la Sofia. Până la înșurubirea lotului nostru, pe care îl vom urmări din perspectiva sugerată mai sus, prezentarea întrecerilor se impune.

Competiția mondială universitară este programată între 2 și 12 martie (de-aici și mărtisorul sugerat de vigneta) la Sofia (cu piriile din apropiere, de pe Vitosa), capitala bulgară (candidată la organizarea J.O. de iarnă din 1992 și 1994, să nu uităm) fiind „ajutată“ de două stațiuni — Borovet și Banderișka Poliana. „Diagrama concursurilor“ cuprinde întreceri la schi alpin, schi fond (și combinatele respective, alpină și nordică), sărituri de la trambulina de 70 m, biatlon, patinaj artistic, hochei pe gheață și patinaj viteză pe pistă redusă (adică pe un patinoar clasic), așa-numitul „short-track“, disciplină olimpică începând din 1992, deosebit de spectaculoasă, care prezintă și avantajul notabil că beneficiază de amenajările clasice, mult mai răspândite decât „inelele de gheață“...

La acest adevărat „banc de încercare“, competiție deopo-

Fetele de la handbal și-au făcut sieși cel mai frumos cadou de mărtisor: calificarea în semifinalele celor trei competiții europene!

În Cupa campionilor europeni, Mureșul Tîrgu Mureș (antrenor Valentin Pop) a reușit, cum anticipam, nu numai să refacă handicapul de trei goluri la care pierduseră în manșa de la Valencia, ci și să mai înscrie în jocul retur încă șapte goluri „peste“, calificându-se astfel cu scorul general de 52-45. În semifinale, echipa din Tîrgu Mureș va întâlni pe cea mai puternică, poate, formație dintre toate cele calificate în semifinalele celor trei competiții: Spartak Kiev. Dar dacă Mureșul este campioana en titre, învingând la vremea respectivă pe Chimistul, iar Chimistul a învins pe Rostelmaș Rostov pe Don care este liderul în campionatul sovietic (deci clasată deasupra lui Spartak), vom găsi măcar în acest nu prea sofisticat silogism speranța că mureșencele vor trece și de acest redutabil adversar, spre o finală care ar fi mult mai ușoară.

În Cupa cupelor, Știința Bacău (antrenori Mihai Pîntea și Costel Petrea) a făcut o adevărată demonstrație de forță handbalistică,

Creditată chiar de către unul din comentatorii noștri cu puține șanse după înfruntarea cu S.C. Empor Rostock, Știința Bacău a demonstrat că rămâne aceeași mare echipă, calificându-se spectaculos în sferturi și dînd prin aceasta de gîndit antrenorului Csöngé Béla și întregii formații Vasas, viitoarea adversară. Mai mult, după cum au remarcat și comentatorii agenților de presă, băcăuancele au furnizat o surpriză de proporții, dominînd cu autoritate partida de la Budapesta și învingînd la un scor pe cit de categoric, pe atît de puțin scontat: 31-21 (16-10). Finalistă a ultimelor două ediții ale Cupei Cupelor, nimeni alta decît cea care ingenunchease nu de mult pînă și pe faimoasa Spartak Kiev, Vasas s-a dovedit incapabilă să descurse lăcătul apărării româncelor și la fel de dezarmată în fața forței de atac a unei echipe băcăuane re-născute. Ele au și intrat de altfel decise pe teren, înscirînd chiar din primul minut și menținînd echilibrul de forțe pînă spre finalul primei reprize, cînd sportivele noastre s-au desprins decisiv. Jucătoarele de la Știința

„Mărtisoare“ pentru handbaliste!

învingînd în ambele manșe pe Vasas Budapesta, la 10 și, respectiv, 12 goluri diferență, calificîndu-se în semifinale cu scorul general de 63-41. În următoarea etapă, sportivele din Bacău vor întâlni formația T.S.K.A. Sofia, dar pînă atunci vă invităm să lecturați cronică de mai jos a partidei retur cu Vasas Budapesta.

În sfîrșit, calificarea cea mai dificilă și mai spectaculoasă a realizat-o Chimistul Rîmniciu Vîlcea (antrenori Ioan Gherhard și Gheorghe Ionescu) în fața formației din Rostov pe Don. Vîlcelele cîștigaseră în prima manșă la 6 goluri, au pierdut returul la o diferență de 5 și s-au calificat cu scorul general de 51-50. În semifinalele „Cupei I.H.F.“, Chimistul va întâlni formația Spartakus Budapesta.

Toate echipele noastre vor sustine primul joc acasă, în perioada 13-19 martie, returul, în deplasare, urmînd să se dispute între 19-26 martie.

Felicitările pe care le adresăm celor trei echipe din acest colț de pagină se vor un „mărtisor“ simbolic și vestitor al succesorilor viitoare.

OCTAVIAN ȘTIREANU

„Dubla“ băcăuancelor

au găsit însă rapid antidot pentru agresiva ofensivă a echipei budapestane, egalînd în al doilea minut de joc și preluînd apoi conducerea ostilităților în postura de vîroași. Animați de încrederea de Cervenciu, ele și-au permis chiar să ofere celor 2.500 iubitori ai handbalului prezenți în „Sala sporturilor“ din Bacău un veritabil spectacol, creînd faze electrizante și ratînd numeroase situații de dragul unor combinații și fente ce au adus derută în rîndul adversarilor. Așa se face că scorul a fost strîns pînă în min. 24. Cînd băcăuancele au ajuns la 12-7, în finalul incandescent al primei reprize fiecare echipă mai înscirînd cîte 3 goluri la fel de spectaculoase.

Bine sfătuite de antrenorii Mihai Pîntea și Costel Petrea, băcăuancele au intrat în repriza a doua și mai decise pe teren, intensificînd ritmul paselor, combinînd inteligent și în-

scriînd în consecință gol după gol, unul mai frumos decît altul. Deși accidentată la mîna stînga, Ioana Vasilca apără cu dezinvoltură, iar Antoneanu și Luca, Popa, Butnărașu, Ciubotaru și Lunca înscriu din unghiuri aproape imposibile. Cînd scorul a ajuns la 24-13, conducătorii tehnici ai Științei aruncă în luptă forțele cele mai tinere — Jitaru și Turluianu, ambele de 19 ani — prima apărînd foarte bine, iar cealaltă fiind utilă mai ales în fazele defensive.

Un meci aprig disputat, încheiat cu scorul de 32-20, de mare spectacol și angajament fizic, în care Știința și-a impus cu inteligență jocul obținînd o victorie și mai categorică decît cea de la Budapesta. Iată însă și eroinele acestei calificări în semifinale: Ioana Vasilca, Eugenia Jitaru — Laurica Lunca, (3), Georgeta Cervenciu (3), Lidia Butnărașu (4), Gabriela Antoneanu (8), Emilia Luca (9), Elena Ciubotaru (2), Filofteia Danilof (1), Adriana Popa (2), Marilena Petrea și Cristina Turluianu.

CORNEL GALBEN

Civilizația sportului

Ce urmează după glorie?

Istoria sportului este, din păcate, bogată în exemple de foști performeri care, subit, au suferit crize depresive cu consecințe tragice.

Fotbalistul belgian Roger Claesen a murit din cauza unui stop cardiac după ce a luat o mare cantitate de medicamente, jucătorul francez de tenis Bernard Bolleau a fost... învins definitiv de droguri. Nici ciclistul Rik Van Steenbergen nu a putut rezista „sirenelor“ jocurilor de noroc și drogurilor încheindu-și existența deplorabil. Cu ani în urmă, celebrul fotbalist brazilian Garrincha, coechipierul lui Pelé, a murit într-o mizerie neagră, iar marele boxer Joe Louis și-a dat sfîrșitul, fără un dolar în buzunar, într-un scaun rulant. Celebrul Mohamed Ali (alias Cassius Clay), atins de maldadia Parkinson, nu mai este decît o umbră a mult comentatului campion, în timp ce un alt as al ringului — Ray Sugar Robinson și-a pierdut atît banii cît și memoria. Vom comenta în curînd și „cazul“ boxerului argentinian Carlos Monzon care, într-o criză de furie și-a aruncat soția (actrița Alice Munoz) pe fereastră!

Acum însă cîteva noutăți despre vechea noastră cunoștință, tenismanul suedez Björn Borg. Cîvîntupul învingător de la Wimbledon s-a retras în 1983 aureolat de un palmares unic, devenînd la 27 de ani unul dintre cei mai tineri sportivi „în retragere“ din lume. „Timp de 10 ani, nu m-am gîndit decît la tenis. Dimineața, după amiază, seara. Am început să joc la 9 ani, am devenit jucător profesionist la 15 ani, am trăit intens fiecare meci. Astăzi însă nu mai simt nici o atracție. Mă opresc — a declarat Borg după ultimul său turneu oficial. Au urmat ani de călătorii, de afaceri pentru contracte publicitare dar și cu multe ore pierdute în localuri de noapte, alcool etc. „Tenisul nu-mi lipsește. Nu mai am capacitatea mentală de a mă concentra asupra unei mici mingi albe“ — explică el puștilor zăriști ce reușeau să-l scoată din tăcerea sa care, la un moment dat, i-a adus denumirea de Iceberg. Recăsătorit cu suedeza Lannike Björling (18 ani), a devenit tatăl unui băiețel — Robin — datorită căruia se părea că va duce o viață mai liniștită. Dar, în timpul unui voiaj, Borg a cunoscut-o pe Loredana Berthe, cîntăreață italiană de rock și, după încă un divorț, viața sa a devenit din nou foarte agitată. La 7 februarie, ora 9 dimineața, Loredana a chemat salvarea. Se aflau la Milano. După o scurtă spitalizare în care i s-au făcut spălături stomacale, Borg a revenit la viață. Încercase să se sinucidă cu barbiturice — spun medicii. A fost doar o intoxicație alimentară — a anunțat agenția suedeză de presă TT, citînd un asociat al fostului mare campion. Agentul său din Suedia, Ingmar Alverdal, a precizat: „Borg era bolnav. El a luat barbiturice pentru a dormi dar insomnia s-a prelungit și dimineața s-a adresat medicilor. Acum se simte foarte bine“.

Acestea au fost faptele. Nu ne hazardăm în speculații fiindcă îl stimăm prea mult pe cel care ne-a încîntat de atîtea ori în fața televizorului. Dar nu putem să nu observăm fragilitatea psihică a multor staruri sportive ieșite din „luminile rampei“. Se pare că nu e ușor să redevii un... om obișnuit.

CRISTIAN ȚOPESCU

Returul

Cu toate etapele sale întoarse pe dos, cu prefața convulsivă de surprizele din cupă și de recente rezultate ciudate din cupele europene, cu frenezia de nestins a microbiștilor de pretutindeni, cu nerăbdarea întîlnirilor de duminică, intrată demult în bioritmurile suporturilor autentice, cu tot cortegiul de speranțe care însoțesc fiecare început, — duminică se reia campionatul național de fotbal. Peste toate acestea, însă, auspicile fundamentale ale returului sînt cele ale responsabilității și exigenței pentru întronarea unei discipline și sportivității depline în desfășurarea fiecărei partide dintre divizionarele A.

Cum este cunoscut, rodnicul sezon de toamnă n-a putut estompa vicile de fond care mai erodează fotbalul nostru, acest sport fiind supus în perioada de vacanță competițională unor severe analize, menite să atenționeze asupra tuturor aspectelor care contribuie la deturnarea activității fotbalistice de la matca unei normalități ce, în sport, se exprimă, prin corectitudine, sportivitate, disciplină — la toate nivelele. Desigur, în tureșul competiției atenția iubitorilor fotbalului va fi focalizată în primul rînd spre rezultate, dar nu de puține ori tocmai acestea trimit la problemele de fond care trebuie soluționate „din mers“ și-n fiecare caz în parte, cu fermitate, consecvență și principialitate.

Răspunderea pentru întronarea unui real climat de competitivitate în campionatul primei divizii naționale este subliniată de înseși primele rezultate oficiale ale sezonului. După cum se știe, cîinci divizionare A au fost eliminate încă din primul lor tur în „Cupa României“. Oricît delicioasă ar face spectatorilor astfel de surprize, pentru tehnicienii fotbalului ele pun problema seriozității și valorii echipeilor în cauză: fie că nu s-au pregătît corespunzător pentru aceste jocuri, fie au cedat „deliberat“, sub povara grijiilor din campionat, fie pur și simplu n-au reușit să se impună în fața merituoselor lor adversare. Dar indiferent de particularitățile jocurilor respective, din toate răzbată nimic altceva decît nivelul scăzut de competitivitate al majorității divizionarelor A, care și propun încă din startul competiției doar obiectivul supraviețuirii.

Desfășurîndu-se într-un asemenea climat „stătut“, este de înțeles că jocurile primei divizii nu pot obșnuir (sau, mai corect spus, antrena) echipele noastre cu „aerul tare“ al înălțimilor, în contact cu care pe majoritatea le apucă... amețea. Cam așa au stat lucrurile și-n această primă manșă a sferturilor de finală ale cupelor europene. Desigur, piramida valorilor a devenit mai strîmtă în această fază, a competițiilor, desigur, nu ne mai puteam aștepta la adversari care fac doar simplu act de prezență, desigur, am avut și handicapul absenței unor jocuri oficiale premergătoare (deși, cu excepția Sampdoriei, și celelalte două adversare au avut față de noi același „handicap“); dar toate acestea nu pot împiedica o corelație dintre mediocritatea rezultatelor obținute de reprezentantele noastre în compania unor echipe europene normale și slaba rezistență care li se opune în campionat și care, volens-nolens, le plasează în inerția înșelătoarelor speranțe că rezultatul va veni „de la sine“. Iată că rezultatele „n-au mai venit“ — iar pentru ca ele să ne sosească, în primul rînd trebuie să ne antrenăm mai serios în campionat, acolo unde competitivitatea trebuie să fie la un nivel compatibil cu exigențele fotbalului internațional.

Iubitorii sportului așteaptă cu bucurie și nerăbdare returul campionatului de fotbal. Dar mai presus de toate îl așteaptă cu speranță într-o dispută în care să triumfe de fiecare dată cel mai bun și-n care fiecare să se străduiască să fie cel mai bun. Altfel, poleiala unor rezultate de conjunctură va fi, mai curînd sau mai tîrziu, amendată cu severitate în competițiile internaționale, acolo unde, n-avem ce să facem, pînă fa urmă se impune valoarea adevărată.

Cu încrederea că înșiși slujitorii fotbalului știu mai bine ce au de făcut, după această pauză de iarnă ce le va fi fost un sfetnic bun, dorim fotbalului și fotbalistilor noștri frunțași cit mai multe succese. (O. ȘTIRE).

trivă de largă paletă competițională și de reputată valoare, vom fi prezenți la schiul fond și alpin, și la patinaj artistic.

La schi fond va participa „echipa feminină“, care acum doi ani a ratat, în urma unui accident tehnic, prezența pe podium — Ileana Hangan, Mihaela Cîrstoi, Adina Tușulan și Daniela Filimon — antrenori Dan Lăzărescu și Gheorghe Berdar —, la schi alpin va fi prezentă Mihaela Fera (antrenor Mihai Ungureanu), cu precizarea că aceste concursuri dau căutatele „puncte F.I.S.“, în timp ce la patinaj artistic speranțele noastre sînt legate de Cornel Gheorghe și Marius Negrea, însoțiți de antrenorul Gabriela Munteanu. La aceeași competiție va oficia și reputatul arbitru de patinaj Florin Gămulea, un obișnuit al marilor întreceri pe gheață.

Punînd punct — linia pentru adunare o rezervăm, cum altfel, pentru final — să amintim că la J.M.U. de iarnă sportivii studenți români au obținut pînă acum 3 medalii, dintre care două de argint (biatlonul și hocheiul pe gheață) și una de bronz (tot la hochei). Performanțe, fără îndoială, meritorii, pe care le-am dori îmbunătățite acum!

LUCIAN OPREA

Evaluări Elo

● **RECORDUL** lui Bobby Fischer în ierarhia Elo, stabilit în anul 1972 și cotat la 2 780 puncte, putea fi lesne depășit de Garri Kasparov, dacă sovieticul n-ar fi cerut excluderea din calcul a performanței sale excepționale de la olimpiadă. Dar cum a făcut-o înaintea începerii „turneului națiunilor”, acum doar 5 puncte îl mai despart pe campionul lumii de legendarul Fischer. Cum e și firesc, Karpov îl urmează, dar la distanță, în ciuda faptului că înregistreză cel mai înalt nivel al carierei sale șahiste. Performanțele Elo au crescut vertiginos, după pierderea supremăției mondiale de către Karpov, azi numărul jucătorilor care depășesc cifra de 2 600 p este de 28... Primii zece șahiști ai planetei sunt: Kasparov 2 775 p, Karpov 2 750, Short 2 650, Speelman și Beliavski 2 640, Ivancuk 2 635, Salov 2 630, Ribli 2 625, Andersson și Nunn 2 620. ● **NOUA STEA** a șahului feminin este joiara Judith Polgár (12 ani și jumătate), ea smulgând campioanei mondiale, Maia Ciburdanidze, șefia clasamentului Elo. Ca urmare a unui salt valoric incredibil, de 190 puncte, egalând punctajul deținut de supercampioana gruzină la 1 iulie 1988 (adică 2 555 p), jucătoarea maghiară se înscrie în „top-ul mondial cu o performanță similară celei obținute de jucători geniali ai domnului Fischer sau Kasparov la vârsta de 15-16 ani. Prima confruntare dintre Maia Ciburdanidze și... presupusa viitoare campioană mondială a avut loc la Manzanatlan (în Cupa intercontinentală la șah activ) în decembrie trecut și, în ciuda unui duel sicilian destul de tensionat, partida s-a încheiat remiză în 40 mutări. Primele zece șahiste ale lumii în clasamentul Elo sunt: J. Polgár 2 555 p, Ciburdanidze 2 520, Zs. Polgár 2 510, Cramling și Ioseliani 2 480, Gavrindasvili 2 435, Ahmilorskaia-Donaldson 2 430, Levitina 2 400, Ahşarumova și Arahania 2 395. ● **CAMPIONATUL EUROPEAN** rezervat juniorilor a cunoscut o luptă încordată între deținătorul titlului B. Ghelfand, și compatriotul său A. Dreev, șahistii sovietici distanțându-se în clasament. Partida directă, încheiată cu victoria lui Dreev, a stabilit ordinea în clasamentul final: 1-2. Dreev, Ghelfand 10,5 p. Medalia de bronz a revenit cu 85 puncte jucătorului israelian R. Lev. În mod sur-

prinzător speranța șahului britanic, M. Adams, s-a clasat doar pe locul 13... Victoria miniaturală a campionului european asupra lui Adams s-a produs în apărarea Nimzowitsch doar în 17 mutări. S-o urmărim! **Dreev-Adams**: 1. d4 Cf6 2. Cf3 e6 3. c4 b6 4. Cc3 Nb4 5. Db3 a5 6. g6 Nb7 7. Ng. 2 00. 8. 00 d5 9. c:d5 e:d5 10. Nf4 Cc6 11. Ce5 Ce4 12. Tac1 c5?? 13. C:e4 d:e4 14. a3 g5 15. a:b4 g:f4 16. b:c5 Nd5 17. D:b6, 1:0. ● **BOTEZUL FOCULUI**. În turneul internațional de la Tallin (U.R.S.S.) — categoria a VI-a, coeficient Elo mediu: 2 178 p — o comportare meritorie a avut maestra internațională Otilia Ganț (antrenor Emil Ungureanu) clasându-se printre fruntașele clasamentului, infiltrată printre jucătoarele sovietice care au dominat întrecerea. Clasamentul final arată astfel: 1. Kahiani 12 p (din 15 posibile), 2. Fomina 11 p, 3. Prudnikova 10,5 p, 4. Pärnpuu 9 p, 5-6. GANT (România), Tiganova 8,5 p, 7-8. Ranniku, Jaaniste 8 p (toate din U.R.S.S.), 9-10. Basaghici (Iugoslavia) și Bilunova (U.R.S.S.), 7,5 p, 11-12. Sahatova, Laesson (ambe U.R.S.S.) 7 p, 13. Cejkova (Cehoslovacia) 5, 5 p, 14. Ionescu (România) 4, 5 p, 15. Paasikangas (Finlanda) 3 p, 16. Zolmanova (Cehoslovacia) 2,5 p. Stilul de joc al șahistei timșorene reiese și din confruntarea susținută în compania medaliatelor pe bronz la olimpiada de la Salonic: **Basaghici-Ganț** 1. d4 Cf6. 2. c4 c5 3. d5 g6 4. Cc3 Ng7 5. e4 d6 6. Nd3 0 0 7. Cge2 e6 8. 0 0 Te8 9. Ng5 h6 10. Nh4 e5 11. f3 a6 12. a3 Cbd7 13. Nf2 Ch5 14. Dd2 Tf8 15. g4 Cf4 16. C:f4 e:f4 17. D:f4 Ce5 18. Ne2 f5 19. g:f5 g:f5 20. D:h4 21. N:h4 Ce6 22. Ng3 N:c3 23. b:c3 f4 24. Nf2 Nh3 25. Tfb1 Ce5. 26. Nh4, remiză. ● **LA HASTINGS**, în turneul de mari maestri desfășurat la cumpăna anilor, Judith Polgár a înscris prima sa normă de mare maestru internațional în confruntarea masculină! ● **CUPA „RILTON”**, aflată la editia a XVIII-a, a cunoscut la Saltsjöbaden (localitate cunoscută în domeniul șahului prin organizarea în anul 1952 a turneului interzonal din C.M.) victoria maestrului internațional Ilija Smirin (20 ani) cu 7 puncte din 9 posibile în fața unor mari maestri cunoscuți, Karlsson (Suedia), Voort (R.D.G.), Raskovski (U.R.S.S.) 6,5 p etc., 48 participanți. Memorialul omagiază pe jucătorul de șah suedez dr. Tore Rilton (1904-1983). Jucătorul sovietic se lansează în arena mondială surprinzând prin marele său talent tactic. Partidele sale pline de elemente tactice strălucitoare amintesc de epoca de glorie a lui Mihail Tal.

MARGARETA MUREȘAN

VREMEA

cum a fost
cum va fi

ION DRĂGHICI

Astăzi meteorologia este plină de termeni științifici proprii, greu accesibili nespecialiștilor. Și totuși, o înțelegere corectă a unora dintre acești termeni este necesară și marelui public. Numai astfel se poate beneficia cu adevărat de rezultatele muncii a mii de oameni — la nivelul întregului glob terestru — materializate în cele câteva fraze care ilustrează în fiecare zi „timpul probabil”, sau într-o exprimare mai adecvată „starea vremii”.

Țelul acestui articol (și mai ales al altora care vor urma) este acela de a oferi un minimum de informații cu privire la semnificația principalilor termeni de specialitate, utilizați de meteorologi în formularea prognozei vremii.

Terra reprezintă un vast sistem fizic ale cărui fenomene naturale sunt greu de provocat, greu de controlat sau de reprodus. Din această cauză, atitudinea omului față de fenomenele terestre este aceea a unui observator atent, urmărind să interpreteze aceste manifestări în termeni ai legilor fizicii sau chimiei. Într-utit natura în general și natura terestră în mod particular este într-o stare de continuă mișcare, pentru a putea identifica principalele sale manifestări și eventual pentru a putea prefigura tendințele către care se îndreaptă ea, sunt necesare numeroase și lungi serii de observații și măsurători. Aceste considerații prezintă o importanță cu totul specială în situația în care evenimentele urmărite sunt ireversibile și nerepetabile, așa cum este cazul în domeniul nostru specific — meteorologia.

Vremea reprezintă starea atmosferei într-un anumit loc și la un anumit moment de timp. Ea poate fi descrisă oarecum precis în funcție de tipul și de extinderea spațială a nebulozității, în funcție de viteza și direcția vântului, de felul și de cantitatea precipitațiilor, precum și de valorile de temperatură, de umezeală și de presiune înregistrate, etc. Clima reprezintă totalitatea condițiilor medii ale vremii într-o anumită regiune geografică, pe o perioadă de timp mai îndelungată. Este de notat că la un moment de timp vremea poate să difere apreciabil de cadrul climatic corespunzător momentului considerat. În rubrica de față ne referim cu precădere la vreme,

problema climei fiind atinsă numai cu totul ocazional.

Pe lângă evoluția în timp, vremea se va caracteriza și printr-o anumită distribuție spațială a fenomenelor meteorologice urmărite. Astfel, ne putem propune să descriem vremea pe aria întregii țări, sau numai pe o zonă limitată a acesteia — fie că este vorba de o entitate areală istorică, de exemplu Muntenia, de aria unui județ, a unui municipiu sau chiar numai a unei anumite porțiuni dintr-un oraș mare.

Date fiind incertitudinile inerente în descrierea spațio-temporală a evoluției vremii, meteorologii sunt constrinși să-și concentreze atenția numai asupra elementelor majore — riscind, așa cum este bine cunoscut, să-și „cistege” neîncrederea marelui public. Sperăm în mod sincer că numărul celor nemulțumiți de prestația noastră de supraveghetori ai vremii va scădea dacă se va atinge înțelegerea corectă a citorva dintre exprimările noastre „standardizate”. Pentru a fixa mai bine cadrul de lucru, vom presupune că ne interesează diagnoza sau prognoza vremii pe o perioadă de 24 ore, la nivelul întregii țări, de exemplu prognoza care se transmite la televizor în fiecare seară imediat după emisiunea „Telejur-

nal”. În prezentul articol vom face doar o simplă exemplificare: ne aflăm în perioada „Babelor”, cerul alternează rapid între senin, noros și chiar acoperit, acum apare soarele, iar peste o jumătate de oră începe să plouă și iarăși norii se răspindesc, reapare un albastru colț de cer senin pentru ca mai târziu să înceapă o altă aversă de ploaie (sau de lapovită și chiar ninsoare) urmată eventual de apariția curcubeului. Regimul termic presupune de asemenea o variabilitate mai mare decît în mod obișnuit. Este evident că nu putem caracteriza în câteva fraze o astfel de evoluție, diferențiată de la o oră la alta. Corespunzător, adoptăm exprimarea nu tocmai precisă de „vreme schimbătoare”. Desigur, oricînd se poate invoca faptul că vremea este schimbătoare prin însăși natura sa și apare firesc întrebarea ce semnificație sau mai precis ce grad de informativitate conține formularea noastră de „vreme schimbătoare”. Această exprimare devine însă mult mai puțin ambiguă dacă, prin convenție, acceptăm semnificația unei alternanțe rapide a vremii de la cer senin, soare și cald la cer acoperit, ploaie și vînt și iarăși la prima stare și aceasta de mai multe ori în 24 de ore.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 2-8 martie

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE		VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI				
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m ²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	6 ÷ 11	-3 ÷ 0	6 ÷ 11	24.7	București Filarele 1920	-22.2	Iarna Măgurele 1929
Deal și podiș	2 ÷ 10	-6 ÷ -1	7 ÷ 10	22.0	Iasi 1925	-24.7	Tirou Jiu 1987
Depresiuni	3 ÷ 5	-8 ÷ -2	5 ÷ 7	17.9	Miercurea Ciuc 1962	-28.3	Miercurea Ciuc 1987
Vt. Omul	-7 ÷ -5	-14 ÷ -12	30	6.0	Vîrful Omu 1985	-29.5	Vîrful Omu 1987
Litoral	6 ÷ 7	0 ÷ 1	3 ÷ 5	20.5	Constanța 1906	-12.8	Constanța 1929

Fără a absolutiza lucrurile, în primele zile ale lunii martie vremea este prin excelență schimbătoare. Probabil că nu întîmplător înțelegem că populația a stigmatizat această stare prin „Capricioasele Babe”. Nici începutul de martie 1989 nu va face excepție de la această regulă. În interval vor cădea pre-

cipitații frecvente sub formă de ploaie în primele zile, apoi duminică precipitațiile se vor transforma în lapovită și ninsoare, începînd din nord-vestul țării. Săptămîna viitoare va debuta cu o răcire a vremii, astfel că ninsorile vor fi posibile și în restul teritoriului.

Secvență, după secvență, în acea dimineață, ca niciodată (și doar parcursese acest itinerar de sute de ori), a doua jumătate a vieții lui Dan care număra patruzeci de ani, nu mulți dar nici așa puțin, cum obișnuia el să spună, se derula prin fața ochilor soferului în ce avusese ea esențial. Contribuiau, poate, și locurile ce-i aminteau de zbuciumată lui tinerețe. Amintirile îi năvăleau tumultuos în minte, tinzînd să înlocuiască imaginile reale ale străzii cu reprezentări de acum două decenii în urmă. Fui cît p-aci să lovească pe zăbră un copilaș ținut de mînă de o femeie în vîrstă. Bătrîna făcu un semn de amenințare spre mașină strigînd: „Nici aici, pe linile astea albe, n-avem pace? Te vîd om în toată firea. Sînteți neatenți, vîd gîndii aiurea”. Așa era. Gîndurile inginerului se opriră la timpurile de demult. Ajunse în fața clubului unde pe vîrnuri se organizau seri de dans. La un asemenea bal se certase cu Olguța pentru care nutrea și acum aceleași sentimente de iubire. Parcă o vedea aievea pe tinăra publicistă, blondă, în modesta ei rochie albă, cum cobora scările, venindu-i în întîmpinare. În ochii-i mari, albaștri, scilipeau luminițe de bucurie reținută. Îi apără apoi, ca pe un ecran, întîmplarea aceea penibilă, cînd, ros de gelozie, îi luase mina stringînd-o ca într-o menghină. „Termină cu bișiala asta stupidă. Vei dansa numai cu mine”. „Dar...” atît apucă să spună fata „...e absurd” erau probabil următoarele cuvinte, pe care tinăra nu mai apucă să le zică. Și acum, după atîta ani, îi ardeau obrazii de rusine. Un om se ivi în drept-unghiul ferestrei autoturismului. „Vă claxonez de zece mi-

nute. Trebuie să descărcăm materialele exact unde ați oprit dv. Rugămîntea e să ne faceți loc”. „Scuzați, mă iertați bișuii soferul, pornind mașina. Urmaș secvențe de care nu voia parcă să-și amintească. Filmul reveni cu încăpăținare. După prima repriză de ceartă a urmat a doua.

Au fost multe tentative de a se împăca. De o parte, de alta. Eșuate însă. Ea avea prea multă personalitate, iar el, orgolios, nu admtea ca femeia să domine. spiritual, bărbatul. „Cu gîndul la întîmplările de demult, dar care se petrecuseră parcă ieri, o luasem pe o stradă ce se infunda. Fusei nevoit să întorc

vit atunci Olguța? Ea, prietena mea, m-a deprins cu cititul, m-a dezbărat de ocupații ce-mi toceau vremea fără folos și, de ce să nu recunosc, tot ea m-a introdus în unele subtilități ale conducerii. Taică-său era sofer profesionist. Să am răbdare, să nu-mi pun mîntea cu agresivitate, să număr pînă la zece înainte de a izbucni contra vicisitudinilor inerente traficului. Orgoliul, acest „apanaj al proștilor”, cum îl numește Herodot, m-a despărțit de Olguța. „Te păstrez și acum în sufletul meu” mi-a spus deunăzi cînd ne-am întîlnit la benzină. „Stiu, a continuat, e prea tîrziu acum, so-

tia era sloganul Mirunei. Calmă, echilibrată, metodică. Dacă nu era ea la volan cînd cel din sens opus îi oferea nici doi metri pentru a realiza acea reperi salvatoare de ultim moment, nu se știe dacă acum mai erau cu toții în mașină îndreptîndu-se spre casa bătrînească pentru a participa la ziua de naștere a socrului. „Să mă strecur printre autoturismul nebunului” ăla și parapet, „ștergînd” praful în stînga, „eram în dreapta, eu nu cred că eram în stare. N-am prezență de spirit pentru așa ceva. Cine zice că femeile se pierd în situații grele la volan e un mincinos, țînu să declare Dan, în fața

vinovată. Neatenția te poate costa”, rosti ea sentențios. Își reveni din ușorul șoc, înaintea speriatului sofer, și-l recunoscu pe omul de lingă mașină. „Dane, doar încă acum douăzeci de ani, cînd conducerea preventivă era abia în „fașă”, te-am învățat să fii prudent și pentru alții, mai ales în preajma gîrilor unde, după cum vezi, exemplul meu e concludent, umbă destui căscați”. Nedumerită de tonul familiar cu care blonda conversa cu sotul ei, surprinsă și de incidentul care era cît pe-aci să se metamorfozeze în accident, Miruna exclamă cu spontaneitatea-i caracteristică: „Dane, ea îi Olguța, nu-i așa? O recunosc din descrierile tale”. Continuă apoi cu mîlîie „Poți fi mindră, draga mea, soțul meu te iubește ca acum douăzeci de ani. Sint bucuroasă că te-am cunoscut, deși n-aș fi vrut să ne întîlnim în astfel de condiții. Iartă-l pe soțul meu care a rămas ca la dentist. Așa se pierde el cu firea în situații dificile. Să știi că la capitolul pilotaj n-a progresat prea grozav. Parcă plutește uneori”. Dan privi surprins cum Miruna o ia la braț pe blondă, invitînd-o în mașină. „Sintem doar femei civilizate”. Hai la noi, să-ți cureți paltonul. Cu ocazia asta îmi vei cunoaște și odraslele. Soțul meu mi te-a descris drept o ființă deosebită. Cîcă amîndouă am contribuit la cîzelarea lui ca om, că la soferie nu prea avurăm succes. Evenimentul de azi trebuie sărbătorit. Să ciocnim un pahar. Fiecare rău cu partea lui bună”.

VICTOR BEDA

Cronica șoselei

turismul! incurcînd o grămadă de lume. Hotărît, nu puteam vedea două pelicule deodată. Eram subjugat de cea veche. Filmul străzii trecuse pe planul doi. Cu ea pe retină, deveneam cu fiecare kilometru ce-l parcurgeam un incurcă-lume. Iubi-ta mea avea ample cunoștințe în toate domeniile. Participam întotdeauna la discuțiile ei, cu un sentiment de ciudă, de invidie. Lîvid de supărare, îi reproșam, după plecarea oaspeților, fanfaronada și snobismul interlocutorilor ei. O învinuiam pînă și de faptul că orienta deliberat discuțiile încît să mă umilească. Cu gîndul la trecut, greșii din nou. Trebuie să o iau obligatoriu spre „Prund”, dacă am ocupat ca un năfăliet banda pentru stînga, deși traseul meu e înainte. Ocoleşte acum, Dane, trei kilometri. Ce mi-a ser-

Întîlnire neașteptată

ție, trei copii, nu-i simplu deloc, chiar dacă fii la mine ca atunci cînd peste obrazul tău nu trecuseră furtunile vremii și ochii îți erau limpezi, limpezi”. „Ea era la fel ca acum douăzeci de ani, frumoasă, proaspătă, doar împlinită puțin la trup. Nu s-a căsătorit. „Îți doresc numai bine, Olguța” i-am urât cu o voce ce parcă nu era a mea! Îi tulburase nespun-țîlnirea cu „fata” de o vîrstă cu el.

Miruna, soția lui, era departe de inteligența și erudiția fostei lui iubite. Dar nu oare simțul ei practic înnăscut și energia ieșită din comun îi „clădise” și-i menținea ca o fortăreață familia lui pentru care era învidiat de atîta? Să vorbești, dacă se poate, mai puțin, dar să faci mult, să fii eficient și să nu „uîți” modes-

prietenilor, ce-i invitasă, după întîmplare, să sărbătorească „nașterea”, pentru a doua oară, a familiei lui. Se apropiase de gară. Aici, lingă ceas, o așteptase de atîtea ori pe Olguța venind de la părinți, din apropierea Buzăului. Imaginea pletelor aurii, fluturate de vînt, a ochilor licărînd veseli de bucuria revederii, îi persistă și acum în minte. „Fii atent, Dane, la blondă cu valiză galbenă, îl preveni Miruna. Soferul zări tîrziu femeia ce se grăbea vizibil spre metrou. Nu observase nici ea Dacia bej, obturată pentru câteva clipe de fîntina arteziană. Bărbatul se lasă cu toată greutatea pe frînă. Blondă căzută într-un genunchi, se ridică cu o mișcare de sportivă. Nu fusese lovită de mașină. Privi spre sofer. Semi-obscureata o împiedică să-l recunoască pe Dan. „Sint și eu

După prima manșă din „sferturile” cupelor europene, la fotbal

LUPTA RĂMÎNE DESCHISĂ

I.F.K. Göteborg — Steaua 1-0 (0-0)

Să nu credem că va fi ușor!

(De la trimisul nostru special)

Primele însemne ale partidei I.F.K. Göteborg — Steaua București din cadrul sferturilor de finală ale C.C.E. le-am întâlnit în hotelul Opalen din Göteborg unde a fost găzduită delegația noastră. Mai întâi, am văzut un afiș care anunța ora de desfășurare a disputelor — 19, data — 1 martie, și locul — stadionul Ullevi (capacitate cu puțin peste 50.000 locuri). Apoi, ziaristii suedezi au început să-i asalteze cu întrebări pe jucătorii (în special pe Hagi — „acest Maradona al fotbalului european”), și pe antrenorii Anghel Iordănescu și Dumitru Dumitriu III. Nu peste mult timp de la sosire am urmărit la televizor un reportaj de la ultimul meci susținut de Steaua înainte de a pleca în Suedia — cel cu Pandurii Tîrgu-Jiu. Ceea ce am văzut ne-a umplut de uimire. Reportajul respectiv e o succesiune de imagini de pe teren cu altele din afara lui. Și unele, și altele — nu mai vorbim de comentariu deoarece acesta ne-a fost relatat mai târziu de cineva care cunoaște suedeza — au un substrat răutăcios. Imaginile din afara stadionului nu sînt cituși de puțin reprezentative pentru ceea ce este România de azi. E ca și cum cineva ar vizita Göteborgul și n-ar mai vedea frumusețile orașului ci s-ar opri, de pildă, să facă lungi considerații despre coalele de pe statuile lui sau n-ar mai observa servirea ireproșabilă din restaurante și ar consemna cu bucurie gestul stingaci al unui chelner care sparge un pahar. Iar, din disputa celor două echipe românești angajate în lupta pentru calificarea mai departe în Cupa României nu se rețin decât aspecte minore. Dar toată amărăciunea produsă de mistificări grosolane ale realității — falsificări dezaprobată de gazetarii români în cadrul conferinței de presă din ziua precedentă meciului — ar fi putut fi dată uitării dacă miercuri Steaua ar fi avut strălucirea în joc cu care ne-a obișnuit de o bună bucată de vreme, ca mare putere fotbalistică ce este.

Conducerea tehnică a echipei ne promise că Steaua nu se va lăsa nici o clipă angrenată în jocul adversarilor și își va impune binecunoscutul ei stil de joc, cutetător, plin de fantezie dar și de o mare rigoare, dezinvolt. Din păcate promisiunea nu s-a prea împlinit. Pe măsură ce timpul trecea, oricine putea să constate că Steaua arată prea multă prudență în atacurile sale, unele periculoase și ducând la situații care ar fi putut fi fructificabile, nu au aceea nșoalanță care i-a creat renumele. Deci, în loc de joc ofensiv — o timiditate inexplicabilă pentru Steaua cea bătaioasă, dornică să-și domine adversarul din primul până în ultimul minut; în loc de combinații pline de imaginație — complacere în jocul destul de stereotip al gazdelor, avînd însă o mai bună înzestrare athletică; în loc de cursivitate în acțiuni — o bătaie purtată după inspirația de moment a fiecăruia. De aceea nici nu e de mirare că pînă la urmă, suedezi înscrisu, prin Ingesson, în urma unei greșeli colective a apărării noastre, unicul gol al partidei.

Oricine a văzut meciul de miercuri n-a avut de ce să fie încântat de spectacolul fotbalistic oferit de cele două echipe. E drept, s-a jucat curat — nici un cartonaș galben, nici unul roșu! —, dar au fost, de ambele părți, o sumedenie de pase greșite, de erori de preluare a mingii, de șuturi imprecise la poartă — la acest capitol gazdele ne-au întrecut copios, unele dintre aceste furturi stîrnind ilaritate. Se poate invoca cauza terenului precar, mustind încă după ploaie, deși a fost protejat în zilele cu ploaie de o folie de plastic. Apoi, faptul că paterierii de întrecere n-au susținut pînă acum nici un meci din campionatul intern și, deci, nu sînt încă într-un stadiu avansat de pregătire. Și totuși, de la două echipe care au ajuns în sferturile de finală ale celei mai importante competiții între cluburi din Europa ne așteptăm, la mai mult. Și, de ce să n-o spunem pe șleau, ne așteptăm la mai mult de la Steaua. De la întregul ei ansamblu insuficient sincronizat pe întinse porțiuni de joc, de la unii din jucătorii ei, ne gîndim la Lăcășuț, Hagi, Rotariu, care în câteva momente, cum au fost cele din minutele 80, 85, 86, cu mai multă concentrare și inspirație, ar fi putut să-și treacă numele pe tabela de marcaj. Singura consolare ne rămîne aceea că, în clipa de față, armele suedezielor sînt deconspirate, au fost în totalitate scoase la iveală: jocul cu mare angajare fizică, dominarea „spațiului aerian” datorită unei talii impresionante față de aceea a jucătorilor noștri, pasele lungi. E greu de crezut că ne-ar mai putea surprinde cu ceva din punct de vedere tehnic și tactic. În schimb, Steaua și-a arătat doar în parte care-i sînt atuurile și, într-un fel, aceasta e în avantajul ei. Va avea ocazia să o facă, într-o manieră entuziasmantă, în ziua de 15 martie, pe stadionul Ghencea. Da, e perfect adevărat, de mîrțișor, chibritul suedez s-a aprins de la prima încercare; însă flacăra lui nu ne-a convins. De aceea nutrim convingerea, pe deplin întemeiată, că, la București, Steaua îi va oferi lui I.F.K. o demonstrație de fotbal inventiv, de înaltă clasă, la nivelul celor mai mari formații ale continentului. Nu este ușor, dar, o repetăm, este întru totul posibil.

GEORGE ARION ■

Dinamo — Sampdoria 1-1 (1-0)

Cea mai bună apărare ar fi fost atacul!

A fost suficient ca Vialli „să pună” virful bocancului și să înscrie în ultimele secunde de joc pentru ca aproape toate comentariile de pînă atunci să se întoarcă pe dos. Trezind peste consternarea prădusă de această egalare. (Vaiscovicci înscrisese din penalty în min. 15, acordat în urma unui fault asupra lui Cămătaru), egalare nesperată nici de cei mai infocați tifosi, citeva lucruri ar fi rămas valabile și-n situația în care Dinamo ar fi cîștigat. Primul dintre ele este tocmai acela că Vialli rămîne așa cum e recunoscut: autorul golurilor imposibile, cum se spune, marcînd, aproape fără excepție, în momente și din faze care nu spun nimic. Din păcate pentru echipa noastră, și-a confirmat acest renume și pe stadionul Dinamo, speculînd la milimetru o lipsă de vigilență ce nu poate fi, totuși acceptată unui jucător cu experiență (Nicolae), chiar dacă (sau cu atît mai mult cu cît) meciul era jucat. Pe de altă parte, însuși acest gol picat ca „din lună” dovedește profesionalismul și maturitatea echipei italiene, care știe bine că orice meci se termină numai cînd fluieră arbitrul, pînă atunci totul fiind posibil.

Apoi este discutabilă incapacitatea echipei Dinamo de a-și valorifica superioritatea numerică, fapt ce nu poate fi scutit de reproșuri, chiar dacă în fotbal avantajul omului în plus nu este nicicum atît de decisiv ca în handbal sau hochei, de pildă. Un om în minus contează mai ales în economia echipei care joacă acasă și care ar fi obligată să găsească resurse suplimentare de combinații pentru a destrăma apărarea adversă. Dar pentru o echipă în deplasare, care știe să se apere și are o bună condiție fizică (așa cum au fost Dresda și Sampdoria), inferioritatea numerică nu s-a dovedit un handicap insurmontabil. Dimpotrivă, ambele noastre vizitatoare au recurs la aceeași soluție, completîndu-și mai întîi linia de apărare și lăsînd în față doar cite un virf de atac (Gütschow și, respectiv, Vialli), sprijiniți de cine și cum s-o putea. Rămăsă din min. 10 în zece jucători de cîmp, Sampdoria și-a luat în primul rînd măsuri de apărare: schimbarea scundului Manini cu Fanna (min. 19), care avea să-l marcheze peste tot pe Cămătaru și retragerea lui Dossena (nr. 11), care avea și să scoată o minge de pe linia porții cu numai o fază înainte de a marca Vialli. În plus, și-a dispus apărarea pe două linii, care au „refuzat” să iasă la joc, cu toate manevrele făcute de dinamoviști, re-curgînd și la ofsaiduri bine dirijate de libero-ul Pellegrini și din capcana cărora atacanții noștri n-au putut ieși întotdeauna. Toate acestea, coroborate cu stilul italienilor, care au apărarea în singe și speculațiile din atac asijderea, au făcut ca superioritatea numerică a dinamoviștilor aproape să nîci nu se cunoască — mai mult datorită italienilor decît din cauza lor. Spun asta intrucît intenția de a folosi nou creată situație din teren s-a manifestat, deși n-a dat roade, și anume prin forțarea (a nesfîrșit) a flancului stîng al italienilor, acolo de unde dispăruse Carboni. Numai că această „fortare” a rămas sterilă, din moment ce un al treilea virf de atac autentic nu și-a făcut defel apariția pe-acolo. Schimbarea lui Varga (ce evoluase, totuși, foarte bine) cu Mihăescu a vizat, credem, tocmai disponibilitățile mai ofensive ale noului intrat, stilul său „mai avansat”, dar, din păcate, Mihăescu n-a creat probleme apărării italiene, el complăcîndu-se într-un joc confuz la mijlocul terenului. Nici intrarea, tot pe dreapta, a lui Răduciolu n-a adus rupele de ritm menite să clatine o apărare care a văzut mult și știe multe dintr-un campionat extrem de puternic. Un al treilea virf n-a apărut nici pe stînga, flanc aproape complet neglijat în combinațiile dinamoviștilor din repriza a doua. Lupa a avut baftea să sfîrșească total neinspirat acțiuni personale de toată frumusețea, iar Klein, parcă insuficient „intrat” în angrenajul dinamovist, nu și-a putea părăsi prea mult și prea des postul intrucît nicodată nu se știa cînd pe-acolo putea să penetreze Vialli.

Deci superioritatea numerică a lui Dinamo nu s-a putut manifesta pentru că, în fotbal, nu totdeauna un om în minus în apărarea adversă înseamnă automat un om în plus în atacul nostru. Iar Dinamo a ezitat să aibă efectiv un om în plus, „de meserie”, în atac (renunțînd la serviciile unui apărător, să zicem) tocmai din precauțiile la care îndemnau, volens-nolens, un joc cu o echipă atît de tenace și imprezibilă ca Sampdoria. Desigur, la acest rezultat se poate spune cu ușurință că trebuia riscat totul, dar pînă în min. 89 parcă toți credeam altfel.

A fost o satisfacție să asistăm la neputința unor vedete celebre ale fotbalului mondial, cum sînt Victor și Cerezo, care, în disputele unu la unu, erau depășiți în toate felurile de Sabău ori Lupescu, pe care nu de puține ori i-au faultat și obstrucționat. Este o satisfacție poate platonice (avînd în vedere rezultatul), dar care generează optimism și încredere în valoarea unei echipe tinere ce nu și-a spus, desigur, ultimul cuvînt în această dispută cu „marinarii” Genovei. La data returului, Dinamo va fi avînd „în picioare” și citeva jocuri oficiale, fapt care s-a văzut și miercuri cînd de mult contează în dispoziția de joc și evoluția de ansamblu a unei echipe. E și acesta unul din argumentele care ne îndreptătesc să sperăm că dacă la București, Dinamo a pierdut un punct, iar Sampdoria a cîștigat unul, la Cremona, peste două săptămîni, lucrurile se pot petrece invers, și chiar mai bine!

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Victoria — Dynamo Dresda 1-1 (0-1)

Povara unui om în plus

Tentativa reprezentantei noastre în Cupa U.E.F.A., Victoria București, de-a obține încă din prima confruntare cu puternica sa adversară, echipa Dynamo Dresda, avantajul asigurător pentru meciul retur de la 15 martie s-a soldat, din păcate, doar cu o remiză care, iată, vine să sporească grijele revanșei și eforturile ce se cer investite în această dură bătaie pentru calificare. Un egal, deci, pe teren propriu, în fața numeroșilor suporterii, care ar trebui să-l îndirjească pe jucătorii noștri cu atît mai mult cu cît rezultatul înregistrat (chiar dacă simpla comparație a celor două „cărți de vizită” îi atenționează și pe cei mai optimiști asupra riscului de a spera la mai mult), raportat la datele concrete ale întîlnirii, face loc unui sentiment de neîmplinire. Ceea ce nu trebuie însă să demobilizeze ci, dimpotrivă, trebuie să acționeze resursele interioare ale ambiției și dăruirii, ale hotărîrii și tenacității.

Cu alte cuvinte, un egal obținut chiar în condițiile meciului de la București nu trebuie considerat în nici un caz o cvasiînfrîngere atîta timp cît el poate fi la fel de bine o cvasivictorie, adică un rezultat care, lăsînd deschis accesul spre ambele căi, menține, de o parte ca și de cealaltă, speranțe în lupta pentru calificare. E drept, echipa noastră își poate reproșa faptul că n-a valorificat extraordinara șansă de-a juca, după eliminarea lui Kirsten din minutul 2, un meci întreg în superioritate numerică. Dar asta, la un moment dat, poate fi și, într-un fel, a și fost un dezavantaj. O dată, pentru că a reetalonat jocul oaspeților în raport cu noua situație creată (problemele lor au ridicat imprezibile probleme Victoriei) și, a doua oară, pentru că a furnizat echipei noastre iluzia că poate învinge mai ușor, deconectînd-o înainte de vreme, a-lambicîndu-i exprimarea în joc, precipitîndu-i acțiunile, toate din dorința de-a obține un avantaj vizibil imediat. Asta în loc să pună stăpînire pe joc, să construiască cu răbdare, să caute golul arătînd în atac o insistență dublată de clarviziune...

Minutul 6, Tîră; minutul 11, Dan Daniel; minutul 13, Coraș; jucătorii noștri și-au creat bune ocazii dar fie s-au grăbit, fie au greșit ori nu s-au concentrat suficient. În ciuda acestei superiorități, după două cornere succesive (ah, fazele fixe!), Dynamo Dresda avea să înscrie (Gütschow, cu capul, din careul mic, minutul 24) un gol la care doar valoarea îi mai dădea dreptul să speră. Trezită din reverie, Victoria va încerca să forțeze dar Culcear (minutul 29) risipește din 6 metri o ocazie rarisimă. A fost, de altfel, curînd înlocuit cu Damaschin, mai penetrant, stînd parcă mai bine pe picioare între puternicii apărători germani. La pauză, o nouă schimbare permite reasezarea în dispozitiv a jucătorilor Victoriei după o concepție mai avantajoasă. Cu Mirea (care l-a înlocuit pe D. Daniel) libero, cu Costel Solomon avansat în linia de mijloc, eliberîndu-l astfel pe Coraș de sarcina îngrătată de-a „filtra” toate mingile în condițiile în care era în permanență marcat, acțiunile echipei noastre sporesc în forță și dinamism iar golul egalizator nu va întîrzia. În minutul 48, Costel Solomon a forțat intrarea în careu, a șutat puternic, mingea respinsă i-a fost retransmisă de Damaschin și un nou șut al căpitănelui Victoriei readuce egalitatea pe tabela de marcaj. Ar fi fost vreme suficientă pentru măcar încă un gol. Jucătorii noștri au fost chiar, în citeva rînduri, foarte aproape de victorie dar, iarăși, lipsa de inspirație (uneori), neșansa (alteori) și jocul în forță, presărat cu destule durități al adversarului i-a văduvit de o asemenea bucurie.

Dar, să recunoaștem cu sportivitate, prezentă fără trei dintre titularii săi (Lieberam, Stübner — cumul de cartonașe — și Diebitz — accidentat) și subminată de gestul nesportiv al golgeterului Kirsten, care l-a lovit fără balon pe Ștefan, Dynamo Dresda s-a arătat totuși redutabilă, o echipă impresionantă, cu un joc elastic bazat nu doar pe forța athletică, dar și pe buna tehnicitate a componentilor săi, bine orientată tactic, o redută deci ce poate fi cu greu învinsă dar pentru cucerirea căreia merită să lupti.

Ceea ce n-au reușit Ursea, Ștefan, Ursu, Coraș, Cojocaru, Tîră și Pană (pentru a-i aminti doar pe aceia aflați mai aproape de gol în cea de-a doua repriză), în condiții favorabile de joc (timp și teren foarte bune), beneficiînd și de arbitrajul corect al scoțianului David Syme, echipierii Victoriei ar putea obține totuși în meciul din deplasare printr-o mobilizare exemplară (la momentul respectiv), printr-o pregătire atentă (în tot acest rîstimp), înlăturînd deficiențele arătate în meciul de la București, punîndu-și în valoare așa cum se cuvine realele calități de care dispun, cîntînd să întărească tuturor convingerea că echipa noastră nu și-a spus încă ultimul cuvînt, că resursele sale îi dau dreptul nu numai să speră dar, mai ales, să încerce și nu doar o remiză...

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

CUPA CUPELOR EUROPENI

P.S.V. Eindhoven — Real Madrid 1-1; Werder Bremen — A.C. Milan 0-0; A.S. Monaco — Galatasaray 0-1.

CUPA CUPELOR:

Aarhus — F.C. Barcelona 0-1; Sređet Sofia — Roda Kerkrade 2-1; Eintracht Frankfurt pe Main — F.C. Malines 0-0.

CUPA U.E.F.A.:

V.F.B. Stuttgart — Real Sociedad 1-0; Midlothian Edinburgh — Bayern München 1-0; Juventus — Napoli 2-0.

Flacăra. Redacția: București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3.312, cod 71.341. Telefoane: 17.60.10; 17.60.20, interfoare; Actualitatea politică: 25.60; Economie: 21.28; Cultură, știință, învățămînt: 14.57; Cetățenești: 14.53; Scrisori: 25.42; Reportaj-informații: 25.60; Sport: 17.00; Foto: 25.28; Secretariat de redacție: 21.23; Secretariat redactor șef: 20.02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12.201, telex 10876, presfir București, Calea Griviței nr. 64-66.